

อิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมต่อระยะห่างทางสังคม : การศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของ  
ความพอเพียงในตนเอง

นางสาวปนัดดา นวธนโชติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)  
ปีการศึกษา 2556

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตที่ส่งมาที่ศูนย์วิทยานิพนธ์ ที่ส่งมาทางบัณฑิตวิทยาลัย  
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)  
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

INFLUENCE OF POWER AND LEGITIMACY ON SOCIAL DISTANCE: THE MEDIATING  
EFFECT OF SELF-SUFFICIENCY

Miss Panatda Nawathanachot



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมต่อระยะห่างทางสังคม : การศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของความพอใจเพียงในตนเอง

โดย

นางสาวปนัดดา นวธนโชติ

สาขาวิชา

จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกิจกรณวณิช

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัทธนา มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัทธนา มณีศรี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกิจกรณวณิช)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

ปนัดดา นวชนโชติ : อิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมต่อระยะห่างทางสังคม : การศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของความพอเพียงในตนเอง. (INFLUENCE OF POWER AND LEGITIMACY ON SOCIAL DISTANCE: THE MEDIATING EFFECT OF SELF-SUFFICIENCY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.อภิษฎา ไชยวุฒิกิจกรณวานิช , 77 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา : อิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความพอเพียงในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่าน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 122 คน ได้ถูกสุ่มเข้าเงื่อนไข จากนั้นทำมาตรวัดความพอเพียงในตนเอง และมาตรวัดระยะห่างทางสังคม

ผลการวิจัยพบว่า

1. เมื่อควบคุมอิทธิพลของบุคลิกภาพครอบงำ-ยอมตาม อำนาจและความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ตัวแปรระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น ( $M = 52.16, SE = 1.14$ ) เมื่อเทียบกับไร้อำนาจที่มีความชอบธรรม ( $M = 48.30, SE = 1.13$ ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบอิทธิพลหลักอย่างง่ายพบว่า ความแตกต่างของระยะห่างทางสังคมระหว่างกลุ่มเงื่อนไขทั้งสองกลุ่มข้างต้นมีนัยสำคัญ ( $p < .05$ )

2. เมื่อควบคุมอิทธิพลของบุคลิกภาพครอบงำ-ยอมตาม การไร้อำนาจและการไร้ความชอบธรรมไม่มีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้แม้ว่าเงื่อนไขไร้อำนาจและไร้ความชอบธรรมจะทำให้ตัวแปรระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น ( $M = 51.10, SE = 1.13$ ) เมื่อเทียบกับเงื่อนไขมีอำนาจและไร้ความชอบธรรม ( $M = 49.65, SE = 1.12$ ) แต่การวิเคราะห์เปรียบเทียบอิทธิพลหลักอย่างง่ายพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความพอเพียงในตนเองไม่ได้เป็นตัวแปรส่งผ่านในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคม อย่างไรก็ตาม ความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง ( $p < .05$ )

สาขาวิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อนิติต .....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

# # 5388554638 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: POWER / LEGITIMACY / SOCIAL DISTANCE / SELF-SUFFICIENCY

PANATDA NAWATHANACHOT: INFLUENCE OF POWER AND LEGITIMACY ON SOCIAL DISTANCE: THE MEDIATING EFFECT OF SELF-SUFFICIENCY. ADVISOR: APITCHAYA CHAIWUTIKORNWANICH, Ph.D., 77 pp.

The purpose of this research is to investigate the influence of power and legitimacy on social distance and the mediating role of self-sufficiency. One hundred and twenty-two participants were randomly assigned to different power-legitimacy conditions. Then, they were asked to complete a series of questionnaires accessing social distance and self-sufficiency.

Results reveal that

1. Power and legitimacy increased social distance ( $M = 52.16$ ,  $SE = 1.14$ ) compared to low power and legitimacy ( $M = 48.30$ ,  $SE = 1.13$ ), when the dominant-submissive personalities were controlled. The multiple comparison found that the difference of social distance between these two conditions was significant ( $p < .05$ ).

2. Low power and illegitimacy insignificant influence social distance. Although, when the dominant-submissive personalities were controlled, the results showed that low power and illegitimacy increased social distance ( $M = 51.10$ ,  $SE = 1.13$ ) compare to high power and illegitimacy ( $M = 49.65$ ,  $SE = 1.12$ ), the multiple comparison suggested that the difference of social distance between these two conditions was insignificant.

3. Self – sufficiency was not the mediator of the relation between power and social distance. However, legitimacy was the moderator of the relation between power and self-sufficiency ( $p < .05$ ).

Field of Study: Psychology

Student's Signature .....

Academic Year: 2013

Advisor's Signature .....

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ของอาจารย์ ดร. อภิษฎา ไชยวุฒิกุลกรณวณิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ให้คำแนะนำในการเรียน ตลอดจนการทำวิทยานิพนธ์และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความใส่ใจยิ่ง หากไม่มีอาจารย์ ผู้วิจัยก็คงไม่ได้มาเรียนในจุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อุวรรณโณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัคนางค์ มณีศรี ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย อาจารย์จรงกุล บุรพวงค์ อาจารย์ ดร. วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร. วรณีย์ แกมเกตุ อาจารย์ ดร. นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล ผู้ซึ่งมีส่วนเกื้อหนุนอย่างสำคัญในเส้นทางวิชาการของผู้วิจัย โดยประสิทธิ์ประสาทความรู้และให้คำแนะนำในการศึกษาอันเป็นประโยชน์และมีคุณค่ายิ่งต่อผู้วิจัย



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY

## สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญ.....	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2
แนวคิดว่าด้วยอำนาจ.....	2
อิทธิพลของอำนาจที่มีผลต่อผู้มีอำนาจ.....	3
อำนาจและความชอบธรรม.....	9
อำนาจและความพอเพียงในตนเอง.....	14
ระยะห่างทางสังคม.....	15
อำนาจ ความพอเพียงในตนเอง และระยะห่างทางสังคม.....	17
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	19
สมมติฐานการวิจัย.....	19
ขอบเขตงานวิจัย.....	20
คำจำกัดความ.....	20
ตัวแปรในงานวิจัย.....	22
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	22
บทที่ 2.....	24
วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
กลุ่มตัวอย่าง.....	24
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนามาตร.....	24
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	24

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
ขั้นตอนการสร้างมาตร.....	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
ลำดับขั้นตอนการทดลอง.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
บทที่ 3 .....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง .....	38
การทดสอบการวัดกระทำของการทดลอง .....	39
การทดสอบการวัดกระทำเงื่อนไขอำนาจ.....	39
การทดสอบการวัดกระทำเงื่อนไขความชอบธรรม .....	41
การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม PROCESS conditional analysis .....	42
การทดสอบสมมติฐาน .....	44
สมมติฐานที่ 1 .....	44
สมมติฐานที่ 2 .....	44
สมมติฐานที่ 3 .....	47
สรุปการทดสอบสมมติฐาน .....	49
บทที่ 4 .....	51
อภิปรายผลการวิจัย.....	51
บทที่ 5 .....	57
สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ .....	57
รายการอ้างอิง .....	61
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ .....	77



## สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมอื่นๆ (CORRECTED ITEM-TOTAL CORRELATION) มาตรฐานวัดความพอเพียงในตนเอง .....	26
ตารางที่ 2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมิติเดียวของตัวแปรความพอเพียงในตนเอง ด้วยเทคนิคการสกัดองค์ประกอบแบบ PCA .....	27
ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมอื่นๆ (CORRECTED ITEM-TOTAL CORRELATION) มาตรฐานวัดระยะห่างทางสังคม .....	28
ตารางที่ 4 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมิติเดียวของตัวแปรระยะห่างทางสังคม ด้วยเทคนิคการสกัดองค์ประกอบแบบ PCA .....	30
ตารางที่ 5 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ และเงื่อนไขการทดลอง .....	39
ตารางที่ 6 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $M$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) ของอำนาจจำแนกตามเงื่อนไขมีอำนาจและไร้อำนาจ .....	40
ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การจัดกระทำเงื่อนไขอำนาจ .....	40
ตารางที่ 8 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $M$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) ของความชอบธรรม จำแนกตามเงื่อนไขมีความชอบธรรมและไร้ความชอบธรรม .....	41
ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การจัดกระทำเงื่อนไขความชอบธรรม .....	41
ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ตัวแปรถดถอยเชิงพหุของตัวแปรอำนาจ ความชอบธรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความชอบธรรม ที่มีต่อความพอเพียงในตนเอง โดยควบคุมอิทธิพลของการครอบงำและการยอมตาม .....	43
ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ตัวแปรถดถอยเชิงพหุของตัวแปรอำนาจ ความชอบธรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความชอบธรรม ความพอเพียงในตนเองที่มีต่อระยะห่างทางสังคม โดยควบคุมอิทธิพลของการครอบงำและการยอมตาม .....	44
ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $M$ ) และค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ( $SE$ ) ของระยะห่างทางสังคม จำแนกตามเงื่อนไขการมีอำนาจอย่างชอบธรรม ไร้อำนาจอย่างชอบธรรม มีอำนาจอย่างไร้ความชอบธรรม และไร้อำนาจอย่างไร้ความชอบธรรม คำนวณโดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการครอบงำและยอมตาม .....	46
ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบอิทธิพลหลักอย่างง่ายของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการครอบงำและการยอมตาม .....	46
ตารางที่ 14 อิทธิพลทางตรงของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรม ..	47

ตารางที่ 15 อิทธิพลของความพอเพียงในตนเองในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคม ภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรม .....	48
ตารางที่ 16 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	49



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY

## สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงตัวแปรของทฤษฎีการเข้าใจและการถอยห่าง.....	9
ภาพที่ 2 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอำนาจ ความชอบธรรมของอำนาจ และการเข้าใจ ใกล้/ถอยห่าง .....	13
ภาพที่ 3 การแบ่งกลุ่มระหว่างตัวแปรอำนาจ และความชอบธรรม.....	21
ภาพที่ 4 กรอบการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ ความชอบธรรม ความพอเพียงในตนเอง และ ระยะห่างทางสังคม .....	23
ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงการแบ่งเงื่อนไขในการทดลอง .....	34
ภาพที่ 6 การเลือกตัวแปรตามแบบจำลองการวิเคราะห์ที่ 8 ด้วยโปรแกรม PROCESS CONDITIONAL ANALYSIS ของ HAYES (2013B).....	42
ภาพที่ 7 ระยะห่างทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอำนาจและความชอบธรรมแตกต่างกัน .....	45
ภาพที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

# บทที่ 1

## บทนำ

### ที่มาและความสำคัญ

อำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญมากที่สุดเรื่องหนึ่งและเกิดขึ้นตลอดเวลาที่มีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มของสิ่งมีชีวิต ในสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ อำนาจมักจะสำแดงออกมาในรูปธรรมง่าย ๆ เช่น หากสัตว์ตัวใดมีความแข็งแรงมากที่สุด สัตว์ตัวนั้นก็มักจะมีอำนาจและกลายเป็นจำฝูงของกลุ่มไป อย่างไรก็ตาม สำหรับสังคมมนุษย์แล้ว แม้ความแข็งแรงจะยังคงเป็นรูปแบบของอำนาจอยู่ แต่อำนาจในสังคมมนุษย์ก็มีหลากหลายรูปแบบ มากไปกว่านั้น ยิ่งสังคมมนุษย์มีความซับซ้อนมากขึ้นเท่าไร รูปแบบของอำนาจก็จะยิ่งมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

การศึกษาเรื่องอำนาจมีมาตั้งแต่เมื่อครั้งโบราณกาล ดังจะเห็นได้ว่า นักปราชญ์ชื่อ ก้อง เรืองนาม ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็น อริสโตเติล โสเครติส มาคิเวลลี ชงจื้อ หานเฟยจื้อ หรือเล่าจื้อ ก็ล้วนแล้วแต่ศึกษาและถึงพูดเรื่องอำนาจทั้งสิ้น ในโลกปัจจุบัน ถ้าหากสืบค้นคำว่า “power social science” ในเครื่องมือสืบค้นข้อมูลงานวิชาการอย่างกูเกิ้ล สกอล่า (google scholar) จะพบว่า มีวรรณกรรมทางวิชาการกว่า 2.4 ล้านชิ้นที่มีความสัมพันธ์กับหัวข้อนี้ แม้วิธีการดังกล่าวจะมีได้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ แต่ก็สามารถชี้ให้เห็นถึงภาพกว้างของการศึกษาหัวข้อเรื่องอำนาจของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม มนุษย์มิได้เพียงแต่เป็นผู้ใช้อำนาจเท่านั้น แต่อำนาจนั้นมักจะเป็น “ผู้ใช้” มนุษย์ด้วย กล่าวคือ เมื่อมีอำนาจ มนุษย์นั้นก็มีความโน้มที่จะเปลี่ยนไปด้วย ดังคำกล่าวอมตะของ John Emerich Edward Dalberg Acton (1834 – 1902) ที่ว่า “ที่ใดมีอำนาจที่นั่นมีการฉ้อฉล ที่ใดอำนาจมากล้น การฉ้อฉลก็ยิ่งสุดแสนประมาณ คนดีเกือบทุกคนต้องกลายเป็นคนชั่วร้าย” (power tends to corrupt and absolute power corrupts absolutely, great men are almost be bad men)

ในสาขาจิตวิทยาสังคม การศึกษาอิทธิพลของอำนาจที่มีต่อผู้มีอำนาจและผู้อยู่ใต้อำนาจก็ได้ทำต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน การทดลองและวรรณกรรมทางวิชาการจำนวนมากได้ข้อสรุปตรงกันว่า อำนาจนั้นส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ทางสังคมเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกันกับที่ Lord Acton กล่าวไว้ นั่นคืออำนาจนั้นมักจะทำให้เกิดความฉ้อฉลและทำให้ “คนดีต้องกลายเป็นคนชั่วร้าย” คนที่มีอำนาจเพิ่มมากขึ้น มักจะใช้อำนาจเกินความจำเป็น ยกความดีความชอบให้กับตัวเองแต่ประเมินผลงานผู้อื่นในทางลบ ใส่ใจความรู้สึกของคนอื่นน้อยลง รวมไปถึงการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น

(Kipnis, 1972; Georgesen & Harris, 1998; Galinsky et al., 2006; Forsyth, 2010; Lammers & Stapel, 2011; Keltner, Gruenfeld, & Anderson, 2003)

หันกลับมามองประเทศไทย ปัญหาหลายปัญหภายในประเทศล้วนเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาใหญ่อย่างวิกฤตการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน หรือปัญหาเล็กๆ ที่ปรากฏบนหน้าหนังสือพิมพ์และในจอโทรทัศน์เป็นประจำ อาทิ รายงานข่าวผู้มีอำนาจตามกฎหมายใช้อำนาจอย่างลุแก่อำนาจ และใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม กระนั้น ก็เป็นที่น่าเสียดายว่า การศึกษาอิทธิพลของอำนาจในสังคมไทยยังคงจำกัดอยู่มาก โดยเฉพาะจากแง่มุมของสาขาจิตวิทยาสังคม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่านอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาด้วยอำนาจในชีวิตประจำวันแล้ว การศึกษาในหัวข้อนี้ยังมีคุณูปการในแง่ของการเป็นส่วนเล็กๆ ส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์ความรู้ในเรื่องอำนาจและระยะห่างทางสังคมมีชัดเจนมากยิ่งขึ้น

## แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### แนวคิดว่าด้วยอำนาจ

อำนาจ (power) เป็นลักษณะธรรมชาติอย่างหนึ่งของสัตว์ที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม หรือสังคม ซึ่งรวมถึงมนุษย์ด้วย Russell (1938) นักปรัชญาชาวอังกฤษคนสำคัญเขียนไว้ในหนังสือของเขาไว้ว่า ถ้าหากแก่นสารของวิชาฟิสิกส์คือพลังงาน (energy) อำนาจก็คือแก่นสารของการศึกษาในสังคมศาสตร์ การที่อำนาจเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของสังคมมนุษย์ ทำให้อำนาจเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้โดยง่าย ในสถานการณ์หนึ่งๆ เราสามารถรับรู้ได้ไม่ยากว่า ใครคือผู้มีอำนาจ เช่น ตำรวจจราจรมีอำนาจในการสั่งหยุดรถที่วิ่งบนถนน ผู้ฝึกสอนนักกีฬามีอำนาจมากกว่านักกีฬาในการวางแผนการเล่น เป็นต้น

แม้จะสามารถเห็นและรับรู้ได้โดยง่าย ทว่าการให้คำจำกัดความ หรือการพยายามนิยามความหมายของคำว่าอำนาจนั้นทำได้ค่อนข้างยาก (Forsyth, 2010) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า เวลากล่าวถึงอำนาจนั้นกล่าวถึงในบริบทใด ตัวอย่างเช่น การพูดถึงอำนาจในระดับบุคคลกับอำนาจในระดับรัฐนั้นย่อมมีมิติที่แตกต่างกันออกไป หรือเวลาที่เราศึกษาในประเด็นเรื่องอำนาจกับพฤติกรรมในการเลือกตั้งและอำนาจกับประสบการณ์ทางอารมณ์นั้นย่อมต้องตระหนักว่าอำนาจในที่กล่าวถึงในทั้งสองกรณีอาจจะกล่าวถึงในมิติที่ไม่เกี่ยวข้องกันเลยก็เป็นได้

แม้ในการพยายามหาคำนิยามอย่างกว้างๆ พจนานุกรมของมหาวิทยาลัยอ็อกซ์ฟอร์ดก็ยังนิยามความหมายของคำว่าอำนาจในทางสังคมไว้อย่างน้อย 3 แบบคือ

แบบที่หนึ่ง อำนาจ หมายถึง “ความสามารถหรือศักยภาพที่จะทำหรือแสดงพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงแบบใดแบบหนึ่ง” (the ability or capacity to do something or act in a particular way)

แบบที่สอง อำนาจ หมายถึง “ความสามารถหรือศักยภาพที่จะควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือ ต่อเหตุการณ์อื่นๆ” (the capacity or ability to direct or influence the behavior of others or the course of events)

แบบที่สาม อำนาจ หมายถึง “ความแข็งแกร่งที่จะบังคับบุคคลหรือสิ่งอื่นๆ”(the strength and force exert something or someone)

ในการศึกษาเรื่องอำนาจในสาขาสังคมศาสตร์และจิตวิทยาสังคม การนิยามอำนาจนั้นมักจะมี ความสอดคล้องกับแบบที่สองมากกว่าแบบอื่นๆ แต่จะเน้นให้เห็นถึงมิติของความสัมพันธ์ทางสังคม มากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น Freeman (1997) ที่เสนอว่า อำนาจ คือ ศักยภาพในการควบคุมการตัดสินใจ และการกระทำของบุคคลอื่น ในขณะที่นักจิตวิทยาสังคมหลายคนก็เสนอว่า อำนาจหมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันในการควบคุมทรัพยากรและความสัมพันธ์ทางสังคม (Magee, Milliken, & Lurie, 2010) ส่วน Dahl (1957 อ้างถึงใน Forsyth, 2010) ให้คำนิยามไว้ว่า อำนาจนั้นหมายถึงการที่บุคคล หนึ่งๆ มีอิทธิพลต่ออีกคนหนึ่งได้อย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างเช่น ถ้าหากนาย ก. มีอำนาจเหนือนาย ข. แล้ว นาย ก.ย่อมสามารถทำให้นาย ข. ทำพฤติกรรมบางอย่างที่นาย ข. ไม่อยากทำได้

กล่าวโดยสรุป อำนาจนั้นหมายถึง ความสามารถหรือศักยภาพในการควบคุมพฤติกรรมของ บุคคลหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญ

### อิทธิพลของอำนาจที่มีผลต่อผู้มีอำนาจ

หากยึดตามนิยามอำนาจดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว คงสามารถกล่าวได้ว่า อำนาจเป็น เรื่องของความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationship) และวรรณกรรมทางวิชาการในสาขาจิตวิทยา เป็นจำนวนมากก็ชี้ให้เห็นว่า อำนาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบของความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้มีอำนาจ และผู้อยู่ใต้อำนาจอย่างมีนัยสำคัญ อาทิ อำนาจนั้นส่งผลต่อการรับรู้ของผู้มีอำนาจ (power holder) ที่มีต่อผู้อื่น (Magee & Galinsky, 2008; Gruenfeld, Inesi, Magee, & Galinsky, 2008) อำนาจ ส่งผลกระทบต่อระดับความใส่ใจที่ผู้มีอำนาจมีต่อความรู้สึกของผู้อื่น (Galinsky, Magee, Inesi, & Gruenfeld, 2006; Van Kleef, et al., 2008) เป็นต้น

ในการศึกษาอิทธิพลของอำนาจ นักจิตวิทยาสังคมมักจะให้ความสำคัญกับผลที่เกิดกับผู้ที่มีอำนาจเป็นสำคัญ โดยหนึ่งในคำถามสำคัญว่าด้วยอิทธิพลของอำนาจก็คือ “อำนาจนั้นนำไปสู่ความฉ้อฉลของผู้ใช้อำนาจหรือไม่” (Does power corrupt?)

งานวิจัยของ Kipnis (1972) นับเป็นงานวิจัยเชิงประจักษ์ชิ้นแรกๆ ในสาขาจิตวิทยาสังคมที่ศึกษาอิทธิพลของอำนาจที่มีผลต่อผู้ใช้อำนาจ ในงานวิจัยชิ้นดังกล่าว Kipnis ได้ทำการทดลองด้วยการจำลองสถานการณ์ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองสวมบทบาทเป็นผู้จัดการที่มีอำนาจในการให้คุณและโทษแก่ลูกน้องของตน เช่น การให้เงินรางวัลและการลดเงินรางวัล ผลการศึกษาของ Kipnis พบว่าผู้เข้าร่วมการทดลองที่มีอำนาจในการให้คุณให้โทษแก่ผู้อื่นนั้นมีแนวโน้มที่จะใช้อำนาจที่ตนมีมากขึ้น อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะมองว่าพฤติกรรมและผลงานของผู้อยู่ใต้อำนาจของตนเป็นผลมาจากอิทธิพลของตนมากกว่าจะเป็นแรงจูงใจส่วนตัวของผู้ใ้อำนาจ

งานของ Kipnis (1972) นับเป็นรากฐานสำคัญของการแปรเปลี่ยนของอำนาจ (metamorphic of power) ในสาขาจิตวิทยาสังคม งานวิชาการในรุ่นหลังเป็นจำนวนมากได้เดินตาม Kipnis ในการพิสูจน์ว่าอำนาจนำมาซึ่งความความฉ้อฉล ตัวอย่างเช่น Georgesen และ Harris (1998) พบว่า เมื่อใดที่บุคคลมีอำนาจ บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะประเมินตัวเองในทางที่ดีมากยิ่งขึ้น แต่จะประเมินคนอื่นในทางที่แย่ลง ในทำนองเดียวกัน Galinsky และคณะ (2006) ทำการวิจัยเชิงทดลองพบว่า อำนาจนั้นมีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้ที่มีอำนาจเข้าใจสังคมและคนอื่นได้ยากมากขึ้น งานวิจัยบางชิ้นที่ศึกษาเรื่องอำนาจกับพฤติกรรมทางเพศพบว่า การมีอำนาจที่มากขึ้นอาจนำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้อำนาจเพื่อข่มขู่ทางเพศ (Mackinnon, 2003 อ้างถึงใน Forsyth, 2010) ไม่เพียงเท่านั้น Lammers และ Stapel (2011) พบว่า อำนาจอาจส่งผลถึงขั้นที่ทำให้ผู้ที่มีอำนาจนั้นลดทอนความเป็นมนุษย์ (dehumanized) ของบุคคลอื่น ด้วยการมองว่า บุคคลอื่นนั้นเสมือนเป็นสัตว์หรือสิ่งของทั่วไป

Keltner, Gruenfeld, และ Anderson (2003) ได้นำแนวความคิดของ Kipnis มาพัฒนาต่อและนำเสนอทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่าง (approach/inhibition theory) เพื่อเสนอกรอบในการอธิบายอิทธิพลของอำนาจที่มีต่อผู้ที่มีอำนาจอย่างครอบคลุม

ทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างเสนอว่า อำนาจนั้นทรงอิทธิพลอย่างมากในการปรับเปลี่ยนสภาวะทางจิตวิทยาของคน (psychological state) ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาวะทางจิตวิทยานี้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นภายในสภาวะที่มีอำนาจจริง (having power) หรือใช้อำนาจจริง (using power) เท่านั้น เพียงแค่การคิดถึงอำนาจ (thinking about power) ก็ทำให้บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้แล้ว (Forsyth, 2010)

แม้ทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างจะพัฒนามาจากทฤษฎีแบบดั้งเดิมของ Kipnis (1971) แต่ก็มิได้เห็นด้วยกับข้อเสนอของทฤษฎีดั้งเดิมที่ว่า อำนาจนั้นจะนำไปสู่ความฉ้อฉลเสมอไป แต่อำนาจอาจนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เป็นบวกก็ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับอำนาจนั้น เป็นอย่างไร ทั้งนี้ Keltner Gruenfeld และ Anderson (2003) เสนอว่า ตัวแปรที่มีผลต่อผลลัพธ์ของการใช้อำนาจนั้นมีทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ

1. ตัวแปรในระดับปัจเจกบุคคล (individual variables) คือ ตัวแปรที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลเช่น บุคลิกภาพ (traits) ทักษะทางสังคม (social skills) บารมีหรือเสน่ห์ส่วนบุคคล (charisma) บุคลิกภาพแบบมาคิเวลลี (Machivellianism) หรือแม้แต่ลักษณะทางกายภาพของบุคคลอย่างเช่น ส่วนสูงหรือสัดส่วนของกล้ามเนื้อ สำหรับทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างแล้ว ลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันของบุคคลมีผลทำให้อิทธิพลของอำนาจที่มีต่อบุคคลนั้นๆ เปลี่ยนแปลงไปด้วย

2. ตัวแปรความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (dyadic variables) คือ ตัวแปรด้านความสัมพันธ์ที่ผู้มีอำนาจมีต่อผู้อื่นๆ เช่น มีความใกล้ชิดกันมากเพียงใด มีความยึดมั่นในความสัมพันธ์ดังกล่าวมากเพียงใด ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม คือ อิทธิพลของอำนาจที่มีต่อผู้มีอำนาจนั้นย่อมมีความแตกต่างกันระหว่างกรณีที่มีอำนาจรู้สึกรัก (affection) ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจกับผู้มีอำนาจไม่ได้มีความรู้สึกอะไรกับผู้ที่อยู่ใต้อำนาจ เป็นต้น

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (power relationship) ระหว่างบุคคลยังส่งผลต่ออิทธิพลของอำนาจด้วย เช่น อิทธิพลของอำนาจที่ได้มาอย่างชอบธรรม (legitimized power) ย่อมแตกต่างกับอิทธิพลของอำนาจที่ได้มาอย่างไม่ชอบธรรม (illegitimized power)

3. ตัวแปรภายในกลุ่ม (within group variables) คือ ตัวแปรต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การศึกษาของพลวัตกลุ่ม (group dynamic) เช่น โครงสร้างของกลุ่ม (structure) บทบาทภายในกลุ่ม (role) เป็นต้น ตัวแปรเหล่านี้มีผลอย่างมากในการกำหนดพฤติกรรมของผู้คนภายในบริบทของกลุ่ม

4. ตัวแปรระหว่างกลุ่ม (between group variables) คือ ตัวแปรต่างๆ ที่แยกความเป็นกลุ่มออกจากกันอย่างชัดเจน เช่น เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ตัวแปรเหล่านี้เป็นที่ศึกษากันอย่างกว้างขวางในเรื่องของอคติ (prejudice) ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่ออิทธิพลของการใช้อำนาจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาทิ ผู้มีอำนาจมักจะใช้อำนาจในทางที่เป็นคุณกับกลุ่มตนเองมากกว่ากลุ่มของคนอื่น

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า ทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างนั้นไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีดั้งเดิมว่าอำนาจจะนำไปสู่การฉ้อฉลเสมอไป แต่อาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นบวกได้ถ้าหากตัวแปรต่างๆ อำนาจให้ ดังนั้น Keltner, Gruenfeld, และ Anderson (2003) จึงแบ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากอำนาจเป็น 2 แบบ คือ

1. การเข้าใกล้ (approach) หมายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในเชิงรุก (action) การสนับสนุนตัวเอง (self promotion) เน้นการให้รางวัลมากกว่าทำโทษ (reward) แสวงหาโอกาส (seeking reward and opportunities) การเพิ่มพลังงานและการเคลื่อนไหว (increase energy and movement)



นอกจากนี้ การเข้าใกล้ยังสัมพันธ์กับผลลัพธ์ในทางจิตวิทยาอื่นๆ อีกด้วย เช่น ในมิติของอารมณ์ การเข้าใกล้สัมพันธ์กับอารมณ์ในเชิงบวก (positive emotion) และความรู้สึกรัก (affection) ในมิติของประสาทวิทยา การเข้าใกล้สัมพันธ์กับการทำงานของสมองคอร์เท็กซ์ส่วนหน้าด้านซ้าย (left frontal cortex) การหลั่งสารโดพามีน (Dopamine) และอัตราการเต้นของหัวใจ

2. การถอยห่าง (inhibition) หมายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแบบปฏิกิริยา (reaction) การปกป้องตนเอง (self protection) เน้นการทำโทษมากกว่าให้รางวัล (punishment) หลีกเลี่ยงอันตรายมากกว่าที่จะแสวงหาโอกาส (avoiding threat and danger) ขี้ระแวงและระมัดระวัง (vigilance) การลดแรงจูงใจและกิจกรรมต่างๆ (reduction of motivation and activities)

ในทำนองเดียวกันกับการเข้าใกล้ การถอยห่างยังมีความสัมพันธ์กับมิติอื่นๆ ในทางจิตวิทยาด้วยเช่นกัน ในมิติของอารมณ์ การถอยห่างสัมพันธ์กับอารมณ์ทางลบ (negative emotion) และวิตกกังวล (anxiety) ในมิติของประสาทวิทยา การถอยห่างสัมพันธ์กับการทำงานของสมองคอร์เท็กซ์ส่วนหน้าด้านขวา (right frontal cortex) การหลั่งสารนอร์เอพิเนฟริน (Norepinephrine) และการทำงานของกระแสไฟฟ้าที่อยู่ใต้ผิวหนัง (electrodermal)

ทั้งนี้ Keltner Gruenfeld และ Anderson (2003) ตระหนักดีว่า กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวในการกำหนดอิทธิพลของอำนาจนั้นมีความซับซ้อนมาก อีกทั้งเป็นการยากมากที่จะหาว่าตัวแปรแต่ละตัวทำงานร่วมกันอย่างไร และตัวแปรที่ทำงานร่วมกันนี้ทำงานแตกต่างกันหรือไม่ เมื่อบริบทหรือว่าสถานการณ์เปลี่ยนไป ยังไม่ต้องกล่าวถึงว่า ตัวแปรย่อยแต่ละตัวอาจจะส่งเสริมกันหรือว่าขัดแย้งกันเองก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างมีประโยชน์ในแง่ของการเลือกศึกษาตัวแปรที่น่าสนใจเป็นการเฉพาะได้ งานวิชาการของนักจิตวิทยาสังคมกลุ่มนี้เองก็ได้รับการอ้างอิงอย่างกว้างขวางในการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลในการกำหนดผลลัพธ์ของอำนาจ

เริ่มต้นจากทฤษฎีของ Keltner Gruenfeld และ Anderson (2003) ที่พยายามควบคุมตัวแปรอิสระต่างๆ ที่มีอิทธิพลในการกำหนดผลลัพธ์ของผู้มีอำนาจ เพื่อศึกษาว่า เมื่ออำนาจเพิ่มขึ้น/ลดลง ผู้มีอำนาจจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร การศึกษาของพวกเขาได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการเข้าใกล้และการถอยห่างที่ค่อนข้างเป็นระบบในเบื้องต้นดังนี้

1. เมื่ออำนาจมากยิ่งขึ้น ผู้มีอำนาจจะมีประสบการณ์และแสดงอารมณ์ทางบวกมากขึ้น แต่ถ้าหากมีอำนาจน้อยลง ผู้มีอำนาจจะมีประสบการณ์และแสดงอารมณ์ทางลบมากขึ้น
2. เมื่ออำนาจมากยิ่งขึ้น ผู้มีอำนาจมีแนวโน้มที่จะมีความไวต่อการให้รางวัล (sensitivity to rewards) มากขึ้น แต่ถ้ามีอำนาจน้อยลง ผู้มีอำนาจจะมีแนวโน้มที่จะมีความไวต่อการลงโทษและการข่มขู่มากขึ้น (sensitivity to punish and treat)
3. เมื่อมีอำนาจมากยิ่งขึ้น ผู้มีอำนาจมีแนวโน้มที่จะมองว่า ผู้อื่นเป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายของตนเองมากยิ่งขึ้น (construe others as a means to one's own ends) ในขณะที่ถ้าหากมีอำนาจน้อยลง ผู้มีอำนาจมีแนวโน้มที่จะมองว่าตนเองเป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายของคนอื่นมากยิ่งขึ้น (view the self as a means to others' ends)

4. เมื่อมีอำนาจมากยิ่งขึ้น ผู้มีอำนาจมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมไปในทางที่ไม่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นเช่น การแสดงกริยาที่ไม่สุภาพ (politeness) แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (aggressiveness) เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปงานวิจัยของ Keltner Gruenfeld และ Anderson (2003) พบว่า เมื่ออำนาจเพิ่มขึ้นแนวโน้มของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้มีอำนาจคือ การเข้าใกล้ (approach) ในขณะที่ถ้ามีอำนาจน้อยลง แนวโน้มของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้มีอำนาจน้อยคือ การถอยห่าง (inhibition) อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในที่นี้ก็คือ การเข้าใกล้/การถอยห่างนั้น เป็นเพียงคำอธิบายรูปแบบของสภาวะทางจิตวิทยาและพฤติกรรมที่เป็นผลลัพธ์จากการใช้อำนาจเท่านั้น ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับความถูกต้องและเหมาะสมของพฤติกรรมการใช้อำนาจ ดังที่คณะนักวิจัยได้เน้นย้ำในผลการศึกษาว่า อำนาจนั้นมักจะนำไปสู่พฤติกรรมอันไม่เหมาะสม นั่นคือ ผู้มีอำนาจอาจจะใช้วิธีการแบบเข้าใกล้ในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็ได้ เช่น การให้รางวัลเพื่อติดสินบน เป็นต้น

ทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างเป็นฐานสำคัญในการศึกษาผลลัพธ์ของอำนาจของนักวิจัยในรุ่นหลังๆ เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตจำนวนไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาว่า ลักษณะนิสัยแบบครอบงำ (dominance) และ ยอมตาม (submissive) มีผลหรือไม่อย่างไรกับพฤติกรรมเชิงอำนาจ อาทิ

Anderson และ Berdahl (2002) ใช้ทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างเพื่อทดสอบอิทธิพลของลักษณะนิสัยแบบครอบงำ (dominance) ที่มีต่อผลลัพธ์ของการมีอำนาจ โดยให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 147 คนทำมาตรวัดบุคลิกภาพก่อน หลังจากนั้นก็ให้จึงให้ทำข้อสอบที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในฐานะผู้จัดการ ในข้อสอบดังกล่าว ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องตัดสินใจจัดสรรเงินรางวัลแก่ลูกน้องของตนซึ่งมีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกันไป เมื่อทำข้อสอบเสร็จผู้เข้าร่วมการทดลองจะถูกจับคู่เพื่อให้ถกเถียงและปรึกษากันเกี่ยวกับข้อสอบที่ตนเองเพิ่งทำไป หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องทำมาตรวัดทางอารมณ์เป็นขั้นสุดท้าย ผลการศึกษาพบว่า คนที่ชอบทำตัวเหนือผู้อื่นมีแนวโน้มที่จะจัดสรรรางวัลมากกว่า และมีอารมณ์ทางด้านลบมากกว่ากลุ่มควบคุม ข้อสรุปจากงานศึกษาชิ้นนี้คือ ลักษณะนิสัยแบบครอบงำมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มที่จะเป็นผู้ชอบใช้อำนาจ

Moskowitz Suh และ Desaulniers (1994) ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมระหว่างบุคคลเมื่อมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจต่อกัน โดยให้ผู้เข้าร่วมการทดลองสวมบทบาทเป็นหัวหน้างานและลูกน้องเมื่อต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น พร้อมกับให้ผู้เข้าร่วมการทดลองตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเป็นเวลาต่อเนื่อง 20 วัน ผลการทดลองพบว่า เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยสวมบทบาทเป็นหัวหน้างาน ก็จะรายงานว่าตนเองมีพฤติกรรมครอบงำมากกว่ากรณีที่ตนเองปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยสวมบทบาทเป็นลูกน้อง ในขณะที่ เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองสวมบทบาทเป็นลูกน้องก็จะรายงานว่าตนเองมีพฤติกรรมแบบยอมตามมากกว่าตอนที่ตนสวมบทบาทเป็นหัวหน้างาน

Moskowitz (2004) ทำการศึกษาต่อยอดทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่าง โดยสังเคราะห์ทฤษฎีเข้าใกล้บรรณกรรมทางวิชาการและงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตพบว่า สภาวะการมีอำนาจจะส่งผลกระทบต่อเฉพาะลักษณะนิสัยแบบครอบงำเท่านั้น แต่จะไม่ส่งผลกระทบต่อลักษณะนิสัยแบบยอมตาม ในทางตรงกันข้าม สภาวะการไร้อำนาจนั้นจะส่งผลกระทบต่อเฉพาะลักษณะนิสัยแบบยอมตาม แต่จะไม่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมแบบครอบงำ

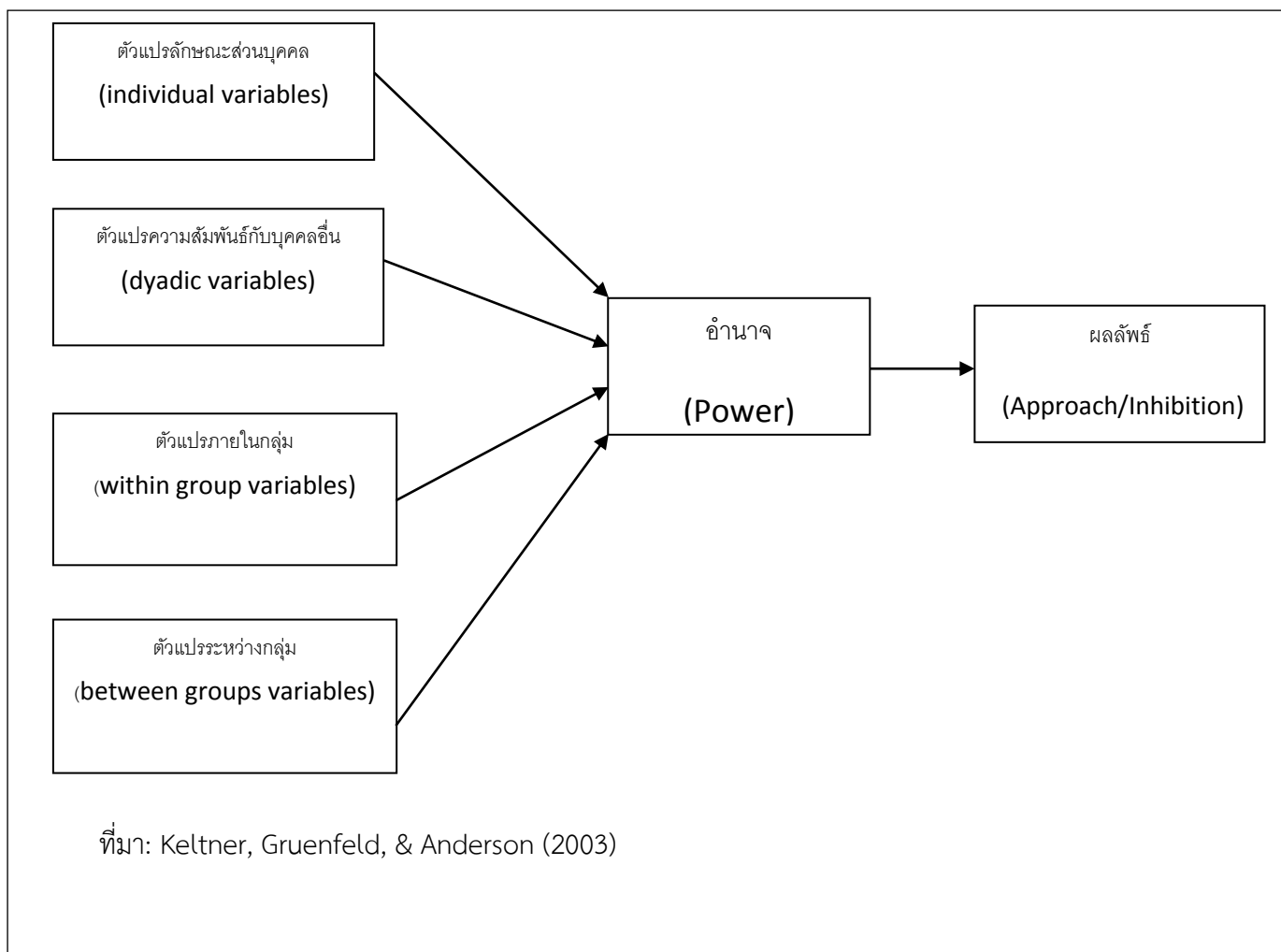
Karkoulian, Messarra และ Sidani (2009) ทำการวิจัยเชิงประจักษ์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพหลัก 5 อย่าง (Big Five personalities) ผลลัพธ์ของการใช้อำนาจพบว่าบุคลิกภาพหลักที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลนั้นนำมาซึ่งผลลัพธ์ของการใช้อำนาจที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณะนิสัยแบบครอบงำ (dominance) จะชอบใช้อำนาจมากกว่าลักษณะนิสัยแบบยอมตาม (submissive) บุคลิกภาพแบบประนีประนอม (agreeableness) นั้นมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้อำนาจแบบอ่อน (soft power) ในขณะที่บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว (neuroticism) นั้นมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการใช้อำนาจแบบแข็ง (coercive power)

Meargeee (1969) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ลักษณะนิสัยแบบครอบงำ และการเป็นผู้นำ พบว่า แม้โดยเฉลี่ยแล้วเพศชายจะมีบุคลิกภาพแบบครอบงำมากกว่าเพศหญิง แต่เมื่อควบคุมตัวแปรเรื่องเพศแล้วพบว่า การเป็นผู้นำนั้นมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบครอบงำสูงมากกว่าบุคลิกภาพแบบครอบงำต่ำ แม้งานวิจัยชิ้นนี้จะได้ศึกษาประเด็นเรื่องอำนาจโดยตรง แต่ในการทดลองที่ Meargeee ออกแบบก็เป็นการให้ผู้นำเป็นผู้มีอำนาจในการสั่ง และผู้ตามมีหน้าที่ทำตามคำสั่ง ซึ่งมีนัยให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้นจากข้อสรุปของการทดลองนี้จึงอาจพอกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพแบบครอบงำนั้นมีความสัมพันธ์กับการใช้อำนาจ

นอกจากนี้ยังมีการพบว่าบุคลิกภาพแบบอื่นๆที่มีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะนิสัยแบบครอบงำนั้นส่งผลต่อพฤติกรรมในการใช้อำนาจด้วย เช่น Wilson, Near และ Miller(1996) ทำการสำรวจและสังเคราะห์วรรณกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบมาคิเวลลี (machievellianism) ในองค์ความรู้สาขาต่างๆ เช่น จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาวิวัฒนาการ ทฤษฎีเกมส์ และเศรษฐศาสตร์พฤติกรรม ทั้งนี้หนึ่งในข้อสรุปจากงานวิจัยชิ้นนี้ก็คือ บุคลิกภาพแบบมาคิเวลลีนั้นมีอิทธิพลต่อวิธีการใช้อำนาจของผู้มีอำนาจด้วย กล่าวคือ คนที่มีอำนาจที่มีบุคลิกภาพแบบมาคิเวลลีสูงจะสงสัยในความจริงใจ (sincerity) ของบุคคลอื่นๆ และมักจะใช้อำนาจอย่างเข้มงวดมากกว่าผู้มีอำนาจที่มีบุคลิกภาพแบบมาคิเวลลีต่ำ

## ภาพที่ 1

แผนภาพแสดงตัวแปรของทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่าง



### อำนาจและความชอบธรรม

French และ Raven (1959 อ้างถึงใน Forsyth, 2010) เสนอว่า ฐานอำนาจ (power bases) หรือที่มาของอำนาจนั้นมีอยู่ทั้งสิ้น 6 แบบ คือ

1. อำนาจในการให้รางวัล (reward power) ในหลายๆ กรณีอำนาจนั้นมักจะหมายถึง การครอบครองทรัพยากรที่มากกว่าคนอื่นในสังคมด้วย ผู้มีอำนาจจึงเป็นผู้ที่มีความสามารถหรือจัดสรรทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่ให้กับผู้อื่น และให้ความหมายของการจัดสรรทรัพยากรนั้นว่าเป็นรางวัล ตัวอย่างเช่น อำนาจของนายจ้าง หรือ หัวหน้างาน มีฐานมาจากความสามารถในการจ่ายเงินหรือให้รางวัลที่พวกเขาเห็นใจลูกจ้าง หรือ ลูกน้อง

2. อำนาจในการบังคับ (coercive power) คือ อำนาจที่มีฐานมาจากความสามารถในการให้โทษ (punishment) และการข่มขู่ (threat) เช่น นายจ้างมีศักยภาพที่จะไล่ลูกจ้างออก หัวหน้างานมีสิทธิที่จะตัดเงินเดือนลูกน้อง ผู้ก่อการร้ายมีอำนาจจากการข่มขู่ว่าจะโจมตี หรือโจรผู้ร้ายข่มขู่ที่จะทำอันตราย เป็นต้น อำนาจในการบังคับถือว่าเป็นเหรียญอีกด้านหนึ่งของอำนาจในการให้รางวัล

3. อำนาจที่ชอบธรรม (legitimate power) หมายถึง อำนาจมีฐานมาจากการยอมรับร่วมกันของสังคม โดยสังคมจะเป็นผู้กำหนดว่า ใครคือผู้ที่สมควรจะมีอำนาจและสังคมต้องยอมทำตาม ตัวอย่างเช่น หน่วยรักษาความปลอดภัยในสนามบินมีอำนาจที่ชอบธรรมในการสั่งให้ผู้โดยสารถอดรองเท้า อาจารย์มีอำนาจในการไม่อนุญาตให้นักศึกษาที่มาสายเข้าชั้นเรียน เป็นต้น ความแตกต่างของอำนาจที่ชอบธรรมกับอำนาจแบบอื่นๆ ก็คือ การทำตามอำนาจที่ชอบธรรมนั้นมักจะเป็นการยอมรับจากภายใน เป็นไปโดยสมัครใจมากกว่าที่จะเกิดจากความกลัวที่จะถูกทำโทษ หรือว่า ความอยากได้รางวัล ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้ว อำนาจที่ชอบธรรมนั้นยึดโยงอยู่กับ ความเป็นธรรม (fair) ความยุติธรรม (justice) และความถูกต้อง (righteous)

4. อำนาจที่มาจาก การอ้างอิง (referent power) หมายถึง อำนาจที่มาจาก การเป็นที่ชื่นชอบและเคารพของคนในกลุ่ม ผู้ที่มีอำนาจจากการอ้างอิงมักจะเป็นผู้ที่ เป็นศูนย์กลางของกลุ่ม มีความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกในกลุ่ม อำนาจจากการอ้างอิงนั้นสอดคล้องกับมโนทัศน์ว่าด้วยบารมีหรือเสน่ห์ส่วนบุคคล (charisma)

5. อำนาจที่มาจาก ความชำนาญ (expert power) หมายถึง อำนาจที่เกิดจากการมีความรู้ ความชำนาญ หรือความสามารถพิเศษในบางเรื่อง ที่ผู้อื่นไม่มี เช่น แพทย์และพยาบาลมีอำนาจมากกว่าคนไข้ นักเศรษฐศาสตร์มักจะเป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่า “นัก” อื่นๆ ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ เป็นต้น

6. อำนาจที่มาจาก ข้อมูลข่าวสาร (information power) หมายถึง อำนาจที่มีฐานมาจากการมีศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร การใช้เหตุใช้ผลในการสร้างข้อโต้แย้ง และการโน้มน้าวผู้อื่น อำนาจที่มีจากข้อมูลข่าวสารแตกต่างจากอำนาจที่มาจากความชำนาญตรงที่ว่า อำนาจที่มาจากข้อมูลข่าวสารนั้นไม่จำเป็นต้องมีความสามารถหรือความชำนาญใดๆเลย การมีอำนาจอาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญก็ได้ เช่น การกุมความลับของบุคคลอื่นๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การแบ่งประเภทของฐานอำนาจนั้นเป็นการแบ่งอย่างกว้างๆ เท่านั้น ในความเป็นจริงฐานของอำนาจมีความซ้อนทับกันอยู่ เช่น คนที่มีอำนาจในการให้รางวัลก็มักจะมีอำนาจในการบังคับทำโทษด้วย หรือ คนที่กุมความลับของผู้อื่นย่อมมีอำนาจในการบังคับขู่เข็ญเจ้าของความลับ

นักกฎหมายนั้นได้รับความชอบธรรมจากสังคมให้ใช้ความชำนาญของตนในการดำรงตำแหน่งทาง  
กระบวนการทางศาล เป็นต้น

ฐานของอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความชอบธรรมของอำนาจมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับ  
การใช้อำนาจและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจ งานวิจัยเป็นจำนวนมากชี้ว่า ความไม่ชัดเจนเรื่อง  
อำนาจและความชอบธรรมของอำนาจมักจะก่อให้เกิดปัญหาและความวุ่นวายในการจัดการองค์กรและ  
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Höpfl, 1999; Blois, 2010) ในขณะที่ ผู้นำที่มีความชอบธรรมนั้นมักจะ  
ได้รับการสนับสนุนจากผู้ตามเป็นอย่างดี ในขณะเดียวกัน ความชอบธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัย  
สำคัญในการดำรงอยู่ของรัฐบาลในฐานะผู้ปกครอง ประวัติศาสตร์โลกและประวัติศาสตร์ไทยก็บันทึก  
ไว้หลายตอนว่า การต่อต้านผู้มีอำนาจและการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจนั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากการที่  
สังคมเห็นว่าอำนาจที่ผู้นำมีนั้นไม่ชอบธรรม (illegitimate) อีกต่อไป เช่น สังคมเห็นว่า ผู้มีอำนาจใช้  
อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม (unfair) ยุติธรรม (unjust) หรือใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง  
(unrighteous) เป็นต้น (มงคล สงปรารงค์, 2551; นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2554)

Lammers และคณะ (2008) ศึกษาบทบาทความชอบธรรมของอำนาจที่มีต่อผลลัพธ์ของ  
อำนาจ โดยพวกเขาเห็นว่า ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างบุคคลจะเป็นเช่นใดนั้นขึ้นอยู่กับว่า  
ความชอบธรรมของอำนาจเป็นอย่างไรด้วย ถ้าความสัมพันธ์ของอำนาจเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของ  
ความชอบธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจและคนอื่น ๆ ก็จะเป็นไปได้ด้วยดี นั่นคือ เมื่อผู้มี  
อำนาจออกคำสั่ง ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจก็จะยอมทำตามแต่โดยดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าความสัมพันธ์เชิง  
อำนาจเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแบบไม่ชอบธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจก็จะไม่ราบรื่น ผู้ตาม  
ย่อมเกิดความรู้สึกต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับผู้มีอำนาจ

งานวิจัยข้างต้นพัฒนาสมมติฐานเรื่องความชอบธรรมด้านอำนาจบนพื้นฐานของทฤษฎีการ  
เข้าใกล้และการถอยห่างของ Keltner Gruenfeld และ Anderson (2003) โดยพวกเขาไม่เห็นด้วย  
กับข้อสรุปดั้งเดิมที่ว่า เมื่อมีอำนาจเพิ่มขึ้น แนวโน้มผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้มีอำนาจมากคือ การเข้าใกล้  
(approach) ในขณะที่ถ้ามีอำนาจน้อยลง แนวโน้มผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้มีอำนาจน้อยคือ การถอยห่าง  
(inhibition) ทั้งนี้พวกเขาเห็นว่า ตัวแปรความชอบธรรมทางอำนาจจะเป็นตัวกำหนดว่า ผลลัพธ์ของ  
อำนาจเป็นเช่นใด

ทั้งนี้ Lammers และคณะ (2008) มีสมมติฐานว่า ผู้มีอำนาจจะใช้วิธีการแบบเข้าใกล้ก็  
ต่อเมื่ออำนาจนั้นเป็นอำนาจที่มีความชอบธรรมเท่านั้น เมื่อใดที่ผู้มีอำนาจตระหนักว่าอำนาจของเขา  
เป็นอำนาจที่ไม่ชอบธรรม (illegitimate) ผู้มีอำนาจจะใช้วิธีการแบบถอยห่างแทน เพราะเขาเองก็จะ  
มีความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจ (reluctance) และวิตกกังวล (anxiety) ต่ออำนาจที่มี ซึ่งจะนำไปสู่  
พฤติกรรมในการถอยห่างแทน นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยกลุ่มนี้ยังตั้งสมมติฐานในมุขกลับด้วยว่า ถ้าหาก

ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจรับรู้ว่าอำนาจนั้นไม่มีความชอบธรรม พวกเขา ก็อาจมีพฤติกรรมในเชิงรุกนั่นคือ การต่อต้านผู้มีอำนาจ (ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมแบบเข้าใกล้)

ในการทดสอบสมมติฐาน Lammers และคณะ (2008) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองขึ้น โดยแบ่งกลุ่มผู้ทดลองเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ผู้เข้าร่วมการทดลองถูกชักนำด้วยการมีอำนาจแบบชอบธรรม กลุ่มที่ผู้เข้าร่วมการทดลองถูกชักนำด้วยการมีอำนาจแบบไม่ชอบธรรม กลุ่มที่ผู้เข้าร่วมการทดลองถูกชักนำด้วยการไร้อำนาจแบบชอบธรรม และกลุ่มที่ผู้เข้าร่วมการทดลองถูกชักนำด้วยการไร้อำนาจแบบไม่ชอบธรรม หลังจากนั้นก็ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองไปทำกิจกรรมที่สามารถวัดพฤติกรรมการเข้าใกล้ หรือถอยห่างได้ เช่น การทำมาตรวัดแนวโน้มการแสดงพฤติกรรมแบบเข้าใกล้หรือถอยห่าง และการให้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการเจรจาต่อรอง (negotiate)

ในการชักนำการมีอำนาจแบบชอบธรรม ผู้เข้าร่วมการทดลองนึกถึงเหตุการณ์ที่ตนเองนั้นมีอำนาจมากกว่าคนอื่น โดยเห็นว่าอำนาจที่ตัวเองได้มานั้นมีความยุติธรรมและตนเองสมควรจะได้อำนาจมากกว่าคนอื่น แล้วให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเขียนเล่าถึงประสบการณ์ดังกล่าวว่าเกิดอะไรขึ้น ตนเองทำอะไร และรู้สึกอย่างไร

ในการชักนำอำนาจแบบที่ไม่ชอบธรรม ผู้เข้าร่วมการทดลองนึกถึงเหตุการณ์ที่ตนเองนั้นมีอำนาจมากกว่าคนอื่น โดยเห็นว่าอำนาจที่ตัวเองได้มานั้นไม่จริงแล้วไม่มีความยุติธรรมและตนเองไม่สมควรจะได้อำนาจ แล้วให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเขียนเล่าถึงประสบการณ์ดังกล่าวว่าเกิดอะไรขึ้น ตนเองทำอะไร และรู้สึกอย่างไร

ในส่วนของการไร้อำนาจแบบชอบธรรมนั้นก็ชักนำในลักษณะเดียวกัน แต่เปลี่ยนเงื่อนไขให้ผู้เข้าร่วมการทดลองนึกถึงสถานการณ์ที่ตัวเองอยู่ใต้อำนาจผู้อื่น แล้วให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเขียนเล่าถึงประสบการณ์ดังกล่าวว่าเกิดอะไรขึ้น ตนเองทำอะไร และรู้สึกอย่างไร

ในการชักนำการไร้อำนาจแบบไม่ชอบธรรมนั้นก็ชักนำในลักษณะเดียวกัน แต่เปลี่ยนเงื่อนไขให้ผู้เข้าร่วมการทดลองนึกถึงสถานการณ์ที่ตัวเองอยู่ใต้อำนาจผู้อื่น โดยเห็นว่า การไร้อำนาจที่ตัวเองได้มานั้นจริงๆแล้วไม่มีความยุติธรรมและตนเองไม่สมควรจะไร้อำนาจ แล้วให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเขียนเล่าถึงประสบการณ์ดังกล่าวว่าเกิดอะไรขึ้น ตนเองทำอะไร และรู้สึกอย่างไร

ผลการทดลองสอดคล้องกับสมมติฐานที่คณะผู้วิจัยตั้งไว้ นั่นคือ ผลจากการทำมาตรวัดชี้ว่า ผู้ที่ถูกชักนำด้วยอำนาจแบบชอบธรรมมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเข้าใกล้มากกว่าผู้ที่ถูกชักนำด้วยอำนาจแบบไม่ชอบธรรม ในขณะที่ ผู้ที่ถูกชักนำด้วยอำนาจแบบไม่มีความชอบธรรมมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมเข้าใกล้น้อยกว่าผู้ที่ถูกชักนำด้วยการไร้อำนาจแบบไร้ความชอบธรรมเสียอีก

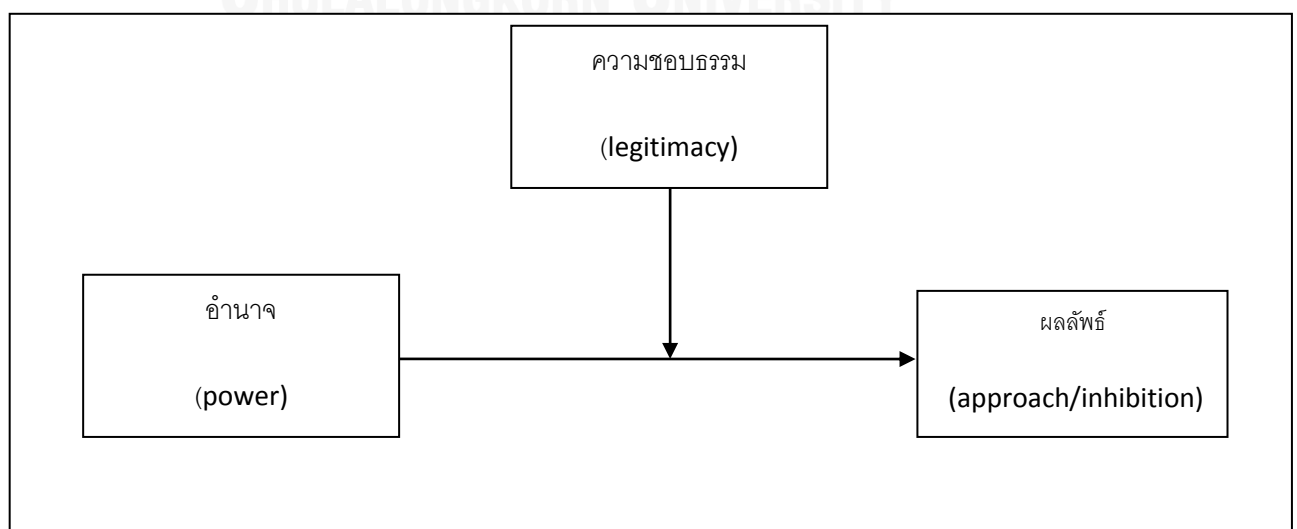
ในส่วนของการทำแบบสอบถามพฤติกรรมในการเจรจา ผลการทดลองพบว่า ความชอบธรรมของอำนาจนั้นมีผลต่อพฤติกรรมการเจรจาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้ที่ถูกชี้นำด้วยอำนาจที่ชอบธรรมมีแนวโน้มในการเจรจาเชิงรุกมากกว่าผู้ที่ถูกชี้นำด้วยการมีอำนาจแบบไม่ชอบธรรม แต่ในขณะที่ผู้ที่ถูกชี้นำด้วยอำนาจแบบไร้ความชอบธรรมนั้นมีแนวโน้มในการเจรจาเชิงรุกรุนน้อยกว่าผู้ที่ถูกชี้นำด้วยการไร้อำนาจแบบชอบธรรมเสียอีก

ในทำนองเดียวกันนี้ Rodriguez- Bailo Moya และ Yzerbyt (2000) ทำการศึกษาการรับรู้ของผู้มีอำนาจที่มีต่อผู้ตามพบว่า โดยเปรียบเทียบกับผู้ไร้อำนาจแล้ว ผู้ที่มีอำนาจมักจะมีแนวโน้มในการที่จะมองเห็นภาพลักษณ์ด้านลบ (negative stereotype) ของบุคคลอื่นๆ ค่อนข้างคงเส้นคงวา (consistency) และมักจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองถูกคุกคามได้ง่าย (threat) ลักษณะดังกล่าวนี้จะเด่นชัดมากยิ่งขึ้นถ้าผู้ที่มีอำนาจนั้นได้อำนาจมาอย่างไม่ชอบธรรม

หากกล่าวในภาษาของทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่าง อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะของความชอบธรรมของอำนาจนั้นเป็นตัวแปรกำกับอิทธิพลของอำนาจที่มีต่อการเข้าใกล้หรือถอยห่าง กล่าวคือ อำนาจที่เพิ่มมากขึ้นนั้นอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเข้าใกล้หรือถอยห่างก็ได้ขึ้นอยู่กับว่าลักษณะอำนาจเป็นเช่นไร ถ้าอำนาจที่เพิ่มขึ้นเป็นอำนาจที่มีความชอบธรรม ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นก็คือพฤติกรรมการเข้าใกล้ แต่ถ้าอำนาจที่เพิ่มขึ้นคืออำนาจที่ไม่ชอบธรรมก็จะก่อให้เกิดพฤติกรรมการถอยห่างได้ ในทางตรงกันข้าม การมีอำนาจน้อยลงถ้ามีความชอบธรรมก็จะก่อให้เกิดพฤติกรรมการถอยห่าง แต่ถ้าการมีอำนาจน้อยลงและไม่มีความชอบธรรมก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมแบบเข้าใกล้ได้

## ภาพที่ 2

แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอำนาจ ความชอบธรรมของอำนาจ และการเข้าใกล้/ถอยห่าง





## อำนาจและความพอเพียงในตนเอง

ความพอเพียงในตนเอง (self-sufficiency) หรือ ความสามารถในการพึ่งตนเอง หมายถึง สภาวะที่ไม่จำเป็นที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือ การสนับสนุน หรือ การติดต่อกับผู้อื่นในการอยู่รอด

โดยนิยามแล้ว อำนาจนั้นมีผลทำให้ความรู้สึกพอเพียงในตัวเองนั้นเพิ่มขึ้นอยู่แล้ว Lee และ Tiedens (2001) เสนอว่า เราอาจมองอำนาจได้จากแง่มุมเชิงอัตวิสัยของผู้มีอำนาจ (subjective) ก็ได้ เพราะถึงที่สุดแล้วอำนาจก็เป็นเรื่องของ “ความไม่เท่าเทียมกันในการเป็นอิสระในตัวเองระหว่างบุคคล” (asymmetrical interdependence between people) นั่นคือการจะพิจารณาว่า ใครเป็นผู้มีอำนาจมากกว่าใครขึ้นอยู่กับว่าใครต้องพึ่งพิงใครมากกว่ากัน

การมองอำนาจในลักษณะสอดคล้องกับ Lin Vaughn และ Ensel (1981) ที่เสนอว่า ความรู้สึกที่ตัวเองไม่มีอำนาจก็คือความรู้สึกว่าตนเองต้องพึ่งผู้อื่น ในขณะที่ความรู้สึกว่าตนเองทรงอำนาจก็คือความรู้สึกถึงความเป็นอิสระในตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เมื่ออำนาจเพิ่มขึ้นความรู้สึกพอเพียงในตนเองก็จะเพิ่มขึ้นไปด้วย (เป็นการเข้าใกล้ – approach) แต่ถ้าอำนาจลดลงก็จะทำให้ความรู้สึกพอเพียงในตนเองลดลงไปด้วย

อย่างไรก็ตาม การที่ความพอเพียงในตนเองเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากอำนาจซึ่งมีลักษณะของการเข้าใกล้หรือถอยห่าง ลักษณะความชอบธรรมของอำนาจจึงเป็นตัวแปรที่กำกับที่ผลต่ออิทธิพลของอำนาจที่มีต่อความรู้สึกพอเพียงในตัวเองเช่นกัน บทบาทของความชอบธรรมของอำนาจที่มีต่อความรู้สึกพอเพียงในตนเองนั้นสามารถอธิบายได้ในทำนองเดียวกันกับที่ทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างได้อธิบายไว้ นั่นคือ เมื่อผู้มีอำนาจตระหนักถึงอำนาจที่ไม่ชอบธรรมเขาเองก็จะมีความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจ และวิตกกังวลต่ออำนาจที่มีอยู่ ความวิตกกังวลนี้เองจะนำไปสู่ความไม่มั่นใจในอำนาจของตนเอง และจะนำไปสู่การสูญเสียความรู้สึกพอเพียงในตัวเองในที่สุด

การศึกษาเชิงประจักษ์ของ Lammers และคณะ (2011) มีเพียงแต่อำนาจที่ชอบธรรมเท่านั้นที่ทำให้ความรู้สึกพอเพียงในตนเองเพิ่มขึ้นมาได้ ( $M = 6.45, SD = 1.22$ ) เมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจที่ไม่ชอบธรรม ( $M = 5.74, SD = 1.00$ ) [ $t(188) = 2.88, p = .004, d = .64$ ] ในทางตรงกันข้าม การไร้อำนาจที่ชอบธรรมนั้นทำให้ความรู้สึกพอเพียงในตนเองลดลง ( $M = 5.61, SD = 1.40$ ) เมื่อเปรียบเทียบกับการไร้อำนาจที่ไม่ชอบธรรม ( $M = 6.22, SD = 1.06$ ) [ $t(188) = -2.54, p = .01, d = .50$ ]

### ระยะห่างทางสังคม

ระยะห่างทางสังคม (social distance) นั้นเป็นส่วนหนึ่งของมโนทัศน์ว่าด้วยระยะห่าง (distance) ที่หมายรวมถึงระยะห่างทางกายภาพ (locational distance) การศึกษาระยะห่างทางสังคมโดยเริ่มแรกนั้นเป็นการศึกษาระยะห่างระหว่างกลุ่มต่างๆ ทางสังคม นักวิชาการคนสำคัญที่ศึกษาในแนวทางนี้ได้แก่ Emory Bodagus นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน แม้จะเป็นนักสังคมวิทยา แต่ผลงานสำคัญของ Bodagus คือ การสร้างมาตรวัดทางจิตวิทยาที่ใช้วัดระยะห่างทางสังคมขึ้นมา โดยนิยามของระยะห่างทางสังคมระยะห่างทางสังคมไว้ว่าดังนี้

“ระยะห่างทางสังคม หมายถึง ความรู้สึกถึงระยะห่างระหว่างสองกลุ่ม” (a function of affective distances of two group)

วรรณกรรมทางวิชาการในยุคแรกส่วนใหญ่จะยึดค่านิยามไปในแนวทางเดียวกันกับ Bodagus เป็นหลักนั่นคือเน้นให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป็นหลัก อาทิ Siegle และ Shepperd (1959) ที่นิยามระยะห่างทางสังคมบนฐานของความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้ Bodagus (1925) จะนิยามระยะห่างทางสังคมโดยเน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม แต่ Bodagus ก็ตระหนักถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อบุคคลเช่นเดียวกัน

ต่อมา Mayhew และคณะ (1995) ได้นิยามความหมายของระยะห่างทางสังคมให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยพวกเขาานิยามว่า

“ระยะห่างทางสังคม หมายถึง ความแตกต่างทุกอย่างที่เกิดขึ้นในตำแหน่งทางสังคม (social distance is defined as any difference in social position)”

การให้ค่านิยามระยะห่างทางสังคมข้างต้นนี้ทำให้ความหมายของระยะห่างทางสังคมขยายออกไปมาก เพราะคำว่า ตำแหน่งทางสังคม (social position) ที่ Mayhew และคณะ (1995) ใช้ นั้นครอบคลุมถึงการจัดกลุ่มทางสังคมในทุกระดับไม่ว่าจะเป็น อายุ เพศ อาชีพ สีมืด เชื้อชาติ ความมั่งคั่ง อำนาจ สิทธิพิเศษ ระดับการศึกษา รวมไปถึงการเป็นสมาชิกสังกัดกลุ่มทางสังคมต่างๆ เช่น ครอบครัว องค์กร ฯลฯ ในแง่นี้แล้วระยะห่างทางสังคมจะเกิดขึ้นทันทีถ้าคนสองคนอยู่คนละตำแหน่งทางสังคมกัน

Trope, Liberman, และ Wakslak (2007) นิยามระยะห่างทางสังคมจากมุมมองของระยะห่างทางจิตวิทยา (psychological distance) ซึ่งวางอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีระดับการตีความ (construal level theory) ทฤษฎีนี้เสนอว่า โดยปกติแล้วบุคคลจะมีระดับการตีความต่อเป้าหมาย (object) หนึ่งๆ ไม่เท่ากัน ถ้าระดับการตีความต่อเป้าหมายใดๆ (object) อยู่ในระดับต่ำ (low level

construal) ระยะห่างทางจิตวิทยาระหว่างบุคคลกับเป้าหมายนั้นก็จะน้อยลงด้วย กล่าวคือ บุคคลจะตีความเป้าหมายอย่างละเอียด เป็นรูปธรรม และจะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเป้าหมายนั้นมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากบุคคลมีระดับการตีความต่อเป้าหมายใดๆ ในระดับสูง (high level construal) ระยะห่างทางจิตวิทยาระหว่างบุคคลกับเป้าหมายนั้นก็จะสูงตามไปด้วย ผลที่ตามมาก็คือ บุคคลจะตีความต่อเป้าหมายนั้นในลักษณะที่เป็นนามธรรม ไม่มีรายละเอียด และจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเป้าหมายนั้นค่อนข้างน้อย

ทฤษฎีระดับการตีความนั้นมองว่า เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์นั้นๆ หมายถึงถึงทุกสิ่งที่มีมนุษย์สามารถเข้าไปตีความได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ สถานที่ เวลา สิ่งของ รวมไปถึงตัวบุคคลด้วย ทั้งนี้ ในกรณีที่เป้าหมายเป็นบุคคล ระยะห่างทางสังคมก็คือระยะห่างทางจิตวิทยาที่มีต่อบุคคลอื่นนั่นเอง

โดยดั้งเดิมนั้น การวัดระยะห่างทางสังคมนั้นจะใช้มาตรวัดระยะห่างทางสังคมของโบดากัส (Bodagus social distance Scale) ซึ่งเป็นมาตรวัดที่ถามถึงความเต็มใจในการติดต่อระหว่างบุคคลที่เป็นตัวแทนกลุ่มของสังคม โดยเป็นมาตรวัดแบบสะสม (cumulative) ที่แบ่งระดับความใกล้ชิดของคนในแต่ละกลุ่มของสังคมเป็น 7 ระดับ คือ “เต็มใจใกล้ชิดเป็นเครือญาติกัน ด้วยการแต่งงาน” (as close relatives by marriage) “เต็มใจใกล้ชิดเป็นเพื่อนสนิท” (as my close personal friends) “เต็มใจใกล้ชิดเป็นเพื่อนบ้าน” (As neighbors on the same street) “เต็มใจใกล้ชิดเป็นเพื่อนร่วมงาน” (as co-workers in the same occupation) “เต็มใจใกล้ชิด เป็นพลเมืองประเทศเดียวกัน” (as citizens in my country) “เต็มใจใกล้ชิดเพียงแคให้เป็นแขกเยี่ยมเยียนประเทศ” (as only visitors in my country) “ไม่ยินดีให้อยู่ในประเทศ(would exclude from my country)”

การวัดระยะห่างทางสังคมด้วยมาตรวัดระยะห่างทางสังคมของโบดากัสมีข้อจำกัดสำคัญ คือ เป็นการวัดระยะห่างทางสังคมที่ง่ายเกินไป และสามารถใช้วัดระยะห่างทางสังคมระหว่างบุคคลสองกลุ่มได้เฉพาะในกรณีที่การแบ่งกลุ่มนั้นเด่นชัดเท่านั้น แต่ไม่สามารถวัดระยะห่างทางสังคมระหว่างบุคคลที่มีตำแหน่งทางสังคมที่แตกต่างกันน้อยได้ เช่น คนในครอบครัว หรือคนในที่ทำงานเดียวกัน เป็นต้น

ในขณะที่ การนิยามระยะห่างทางสังคมตามมุมมองของระยะห่างทางจิตวิทยาสังคมและทฤษฎีระดับการตีความนั้นเปิดโอกาสให้การวัดระยะห่างทางสังคม (ระยะห่างทางจิตวิทยาในกรณีที่เป้าหมายมิใช่คน) สามารถทำได้ด้วยวิธีการอื่นๆ ได้ เช่น การพิจารณาระดับการตีความระหว่างบุคคล รูปแบบการประมวลผลระหว่างบุคคล และความอยากที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับระหว่างบุคคล ซึ่งการนิยามความหมายและการวัดระยะห่างทางสังคมนี้นี้บางทีถูกเรียกว่า ระยะห่างทางสังคมแบบสมัยใหม่

(modern definition of social distance) (Vohs, Mead, & Goode, 2006; Lammer et al., 2011)

งานวิจัยหลายชิ้นพบว่า การนิยามระยะห่างทางสังคมตามแนวทางของทฤษฎีระดับการตีความนั้นสอดคล้องกับนิยามระยะห่างทางสังคมของ Mayhew และคณะ (1995) นั่นคือ คนที่มีตำแหน่งทางสังคมแตกต่างกัน อาทิ เรียนอยู่คนละห้องกัน นั้นมีแนวโน้มที่จะมีระยะห่างทางจิตวิทยา มากกว่าคนที่เรียนอยู่ห้องเดียวกัน (Liviatan, Trope, และ Liberman, 2006; 2008)

### อำนาจ ความพอเพียงในตนเอง และระยะห่างทางสังคม

เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของอำนาจที่มีต่อผู้มีอำนาจในมิติของความฉ้อฉล มีงานวิชาการเป็นจำนวนมากยืนยันว่า อำนาจมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมไปในเชิงลบระหว่างผู้มีอำนาจกับคนอื่น ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น การมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้อุบายต่อผู้อื่นมากขึ้น ประเมินผลงานของผู้อื่นในทางที่แย่งลง เข้าใจสังคมและบุคคลอื่นได้ยากขึ้น ใส่ใจคนอื่นน้อยลง หรือแม้กระทั่งลดทอนความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น กระนั้นก็ตาม เป็นที่น่าแปลกใจว่า การศึกษาอิทธิพลของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมในเชิงประจักษ์นั้นยังแทบไม่มีเลย (Lee & Tiedens, 2001; Lammer et al, 2011)

Smith และ Trope (2006) ทำการศึกษาอิทธิพลของอำนาจที่มีต่อระดับการตีความ และวิธีการประมวลผลข้อมูลพบว่า คนที่อยู่ในเงื่อนไขของการมีอำนาจมากจะมีแนวโน้มที่จะตีความในระดับที่สูง (high level construe) มากขึ้น และจะนำไปสู่การประมวลผลที่เป็นนามธรรมมากกว่าคนที่อยู่ในเงื่อนไขของการมีอำนาจน้อยนอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้ยังมีการทดสอบการทำงานของระบบประสาทและพบด้วยว่า เมื่อถูกชี้นำด้วยอำนาจ สมองส่วนเฮมิสเฟอริกด้านขวา (right-hemispheric) ซึ่งเป็นสมองส่วนที่ประมวลผลแบบนามธรรมจะทำงาน แม้เป้าหมายที่ใช้ทดสอบกระบวนการตีความ และการประมวลผลข้อมูลในงานศึกษาชิ้นนี้จะไม่ใช่คน และไม่สามารถบอกได้ว่า ถ้าหากว่าเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองเป็นบุคคลแล้วผลลัพธ์จะเป็นอย่างไรแต่ก็มีความเป็นไปได้ว่า อิทธิพลของอำนาจนั้นจะทำให้ระยะห่างทางจิตวิทยาระหว่างคนกับคนมากขึ้น ซึ่งย่อมหมายถึงระยะห่างทางสังคมที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอื่นๆ อีกที่ผลการทดลองมีนัยที่จะบ่งชี้ว่า คนที่มีอำนาจนั้นอาจจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นน้อยลง โดยเฉพาะการศึกษาบทบาทของอำนาจในการพูดคุยเพื่อต่อรองเจรจา (negotiation) ซึ่งพบว่า คนที่ถูกกระตุ้นให้นึกถึงอำนาจมีแนวโน้มที่จะมองว่าคู่แข่งของตนเป็นคู่แข่งมากกว่าคนที่ไม่ได้ถูกกระตุ้นให้นึกถึงอำนาจ (Magee, Galinsky & Gruenfeld, 2007; Kray et al. 2004) แม้การศึกษานี้จะมีได้ชัดโดยตรงว่า อำนาจสร้างระยะห่างทางสังคมกับผู้อื่นอย่างไร

แต่ก็มีเค้กลางให้เห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่ผู้ที่ถูกกระตุ้นโดยอำนาจจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับคนอื่นน้อยลง เนื่องจากการมองว่าคนอื่นเป็นคู่แข่งน่าจะทำให้อัตราการช่วยเหลือ หรือการปรึกษาหารือกันน้อยลงด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อไม่นานมานี้ Lammer และคณะ (2011) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองและพบหลักฐานเชิงประจักษ์เป็นชิ้นแรกๆ ว่า อำนาจทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นได้ โดยนักวิจัยกลุ่มนี้ให้นิยามความหมายของระยะห่างทางสังคมในมุมมองแบบระยะห่างทางจิตวิทยา นั่นคือ ถ้าระยะห่างทางสังคมระหว่างบุคคลมีมากการปฏิสัมพันธ์หรือการยุ่งเกี่ยวกันก็จะน้อย

นอกจากนี้ คณะนักวิจัยยังทำการเสนอด้วยว่า อำนาจนั้นไม่ได้ส่งผ่านไปยังระยะห่างทางสังคมโดยตรง แต่ว่ามีตัวแปรความรู้สึกพอเพียงในตนเอง (self-sufficiency) เป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยทำการทดสอบเชิงประจักษ์พบว่า อำนาจและความชอบธรรมนั้นส่งผลต่อความรู้สึกพอเพียงในตนเองอย่างมีนัยสำคัญ หลังจากนั้นจึงได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกพอเพียงในตนเองที่ส่งผลต่อระยะห่างทางสังคมอีกต่อหนึ่ง

Lammer และคณะ (2011) อธิบายว่า ความรู้สึกพอเพียงในตนเองนั้นส่งผลต่อระยะห่างทางสังคม เนื่องจากว่า เมื่อบุคคลมีความรู้สึกพอเพียงในตนเองเพิ่มมากขึ้นแล้วก็จะลดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นลงไป เช่น ชอบที่จะทำกิจกรรมคนเดียว หรือช่วยเหลือผู้อื่นน้อยลง เป็นต้น ทั้งนี้ Lammer (2011) ได้ทำการทดสอบเชิงประจักษ์ด้วยวิเคราะห์สมการแบบถดถอยเชิงพหุปกติแบบพร้อมกันหมด (simultaneous multiple regression analysis) พบว่า ความพอเพียงในตนเองส่งอิทธิพลต่อระยะห่างทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

การอธิบายที่ว่า การเพิ่มขึ้นของความรู้สึกพอเพียงในตนเองมีผลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นนั้น สอดคล้องกับวรรณกรรมทางวิชาการที่ผ่านมามากมาย เช่น Vohs Mead และ Goode (2006; 2008) ทำการทดลองพบว่า ถ้าบุคคลรู้สึกว่าคุณเองไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น เช่น มีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เช่น ขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นน้อยลง ปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงการชอบอยู่คนเดียวเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังพบว่า ถ้าหากบุคคลรู้สึกว่าคุณเองไม่ต้องพึ่งพาคนอื่นแล้ว บุคคลนั้นจะมีระยะห่างทางกายภาพ (physical distance) กับคนอื่น ๆ เพิ่มตามไปด้วย

Traindis และคณะ (1988) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะแบบปัจเจกบุคคลนิยม (individual) และลักษณะแบบรวมหมู่ (collectivism) ระหว่างสังคมอเมริกัน สังคมญี่ปุ่น และสังคมเปอโตริโก คณะผู้วิจัยพบว่า คนอเมริกันนั้นจะมีความเป็นปัจเจกบุคคลนิยมสูงกว่าคนญี่ปุ่นในหลายๆ มิติ ซึ่งรวมถึง ความรู้สึกว่าคุณเองเป็นอิสระจากผู้อื่น และรู้สึกว่าต้องพึ่งพิงผู้ตนเองเป็นหลัก ลักษณะดังกล่าวนี้เองส่งผลให้คนอเมริกันมีระยะห่างภายในกลุ่มของตนเอง (distance from ingroup) และไม่ค่อย

สนใจบริบททางสังคมในการแสดงพฤติกรรม ในขณะที่สังคมที่มีวัฒนธรรมที่ต้องพึ่งพิงคนอื่นมากอย่างสังคมญี่ปุ่นและเปโตรโกจะมีระยะห่างจากกลุ่มของตัวเองค่อนข้างน้อย และต้องคอยใส่ใจกับบริบททางสังคมในการแสดงพฤติกรรมอยู่เสมอๆ

ในทำนองเดียวกัน Cross Gore และ Morris (2003) ทำการศึกษามุมมองของตนเองที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมพบว่า คนที่มีมุมมองต่อตัวเองในลักษณะที่เป็นอิสระจากผู้อื่นและรู้สึกว่าคุณนั้นมีความพอเพียงในตนเองจะมีพฤติกรรมทางสังคมที่สนใจผู้อื่นน้อยลงตามไปด้วย กล่าวคือ พวกเขาจะไม่สนใจและไม่ค่อยปรับตัวไปตามความต้องการของผู้อื่นและสถานการณ์ทางสังคม

กล่าวโดยสรุป ความรู้สึกพอเพียงในตนเองไม่ต้องพึ่งพิงบุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะทำให้บุคคลใส่ใจกับผู้อื่นน้อยลง ทำอะไรตามใจตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของระยะห่างทางจิตวิทยาและระยะห่างทางกายภาพได้ ซึ่งโดยทฤษฎีแล้วระยะห่างทั้งสองนี้ย่อมมีนัยหมายถึงระยะห่างทางสังคม

### วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความพอเพียงในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่าน

### สมมติฐานการวิจัย

จากทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างของ Keltner Gruenfeld และ Anderson (2003) งานวิจัยเรื่องความชอบธรรมของอำนาจของ Lammer (2008; 2011) และงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่า การเพิ่มขึ้นของอำนาจนั้นมีผลทำให้ความรู้สึกพอเพียงในตัวเองเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นได้ จึงเสนอสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. เมื่อบุคคลที่มีอำนาจและมีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลที่ไร้อำนาจแต่มีความชอบธรรม
2. เมื่อบุคคลไร้อำนาจและไม่มีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลมีอำนาจแต่ไม่มีความชอบธรรม
3. อำนาจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง

### ขอบเขตงานวิจัย

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาอิทธิพลทางอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ มาตรการวัดลักษณะนิสัยการครอบงำและการยอมตาม การชี้หน้าด้วยอำนาจ การชี้หน้าด้วยลักษณะของความชอบธรรม มาตรการวัดความพอใจเพียงในตนเอง และมาตรการวัดระยะห่างทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ ศึกษาในกลุ่มนิสิตปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### คำจำกัดความ

**อำนาจ** หมายถึง ศักยภาพหรือความสามารถในการควบคุมผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น

สำหรับการวิจัยนี้ การมีอำนาจ หมายถึง ประสบการณ์ทางอำนาจที่เกิดขึ้นจากการถูกชี้หน้าด้วยสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทเป็นหัวหน้าที่สามารถควบคุมผลลัพธ์ของตนเองและลูกน้องของตนได้

สำหรับการวิจัยนี้ การไร้อำนาจ หมายถึง ประสบการณ์ทางอำนาจที่เกิดขึ้นจากการถูกชี้หน้าด้วยสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทเป็นลูกน้องที่ผลลัพธ์ของตนเองจะถูกควบคุมจากบุคคลอื่น

**ความชอบธรรม** หมายถึง การยอมรับ รับรู้ ถึงสิ่งที่เป็นธรรม ยุติธรรม และถูกต้อง

สำหรับการวิจัยนี้ การมีความชอบธรรม หมายถึง การรับรู้ว่ามีบทบาทที่ตนเองได้รับในสถานการณ์จำลองถูกต้องและสอดคล้องกับความสามารถของตนเอง

สำหรับการวิจัยนี้ การไม่มีความชอบธรรม หมายถึง การรับรู้ว่ามีบทบาทที่ตนเองได้รับในสถานการณ์จำลองไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง

ในการทดลองครั้งนี้ ทำการสุ่มตัวอย่าง แล้วนำเข้าสู่เงื่อนไขอำนาจและความชอบธรรมออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

ผู้มีอำนาจที่มีความชอบธรรม หมายถึง คนที่ได้คะแนนครอบงำสูงแล้วถูกบอกว่าเป็นผู้มีคะแนนครอบงำสูงและได้รับการชี้หน้าจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทหัวหน้า

ผู้ไร้อำนาจที่ไม่ชอบธรรม หมายถึง คนที่ได้คะแนนครอบงำสูงแล้วถูกบอกว่าเป็นผู้มีคะแนนครอบงำสูงและได้รับการชี้หน้าจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทลูกน้อง

ผู้ไร้อำนาจที่มีความชอบธรรม หมายถึง คนที่ได้คะแนนครบงำต่ำแล้วถูกบอกว่าเป็นผู้มีคะแนนครบงำต่ำและได้รับการชี้แจงจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทลูกน้อง

ผู้มีอำนาจที่ไม่ชอบธรรม หมายถึง คนที่ได้คะแนนครบงำต่ำแล้วถูกบอกว่าเป็นผู้มีคะแนนครบงำต่ำและได้รับการชี้แจงจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทหัวหน้า

ภาพที่ 3

การแบ่งกลุ่มระหว่างตัวแปรอำนาจ และความชอบธรรม

	การมีความชอบธรรม	การไม่มีความชอบธรรม
ผู้มีอำนาจ	<p>กลุ่มที่ 1</p> <p>ผู้มีอำนาจที่มีความชอบธรรม</p>	<p>กลุ่มที่ 2</p> <p>ผู้มีอำนาจที่ไม่มีความชอบธรรม</p>
ผู้ไร้อำนาจ	<p>กลุ่มที่ 3</p> <p>ผู้ไร้อำนาจที่มีความชอบธรรม</p>	<p>กลุ่มที่ 4</p> <p>ผู้ไร้อำนาจที่ไม่มีความชอบธรรม</p>

**ความพอเพียงในตนเอง** หมายถึง สภาวะที่ไม่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ การสนับสนุน หรือ การติดต่อกับผู้อื่นในการอยู่รอด

สำหรับการวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำมาตรวัดความพอเพียงในตนเอง โดยผู้วิจัยได้นำมาจากงานศึกษาของ Lammer และคณะ (2011) ซึ่งเป็นมาตรวัดลิเคิร์ต 9 ระดับ ที่ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองแสดงความคิดเห็นต่อข้อความที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึถึงความสามารถของตนเอง 6 กระทั่ง (ดูในภาคผนวก)

**ระยะห่างทางสังคม** หมายถึง ความรู้สึกอยากใกล้ชิดกับคนอื่น หรือ คนกลุ่มอื่น

สำหรับการวิจัยนี้ ระยะห่างทางสังคม หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำมาตรวัดระยะห่างทางสังคม โดยผู้วิจัยนำมาจากมาตรของ Lammer และคณะ (2011) และ Vohs, Mead และ Goode



(2006; 2008) ซึ่งเป็นมาตรวัด 9 ระดับที่ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองแสดงความรู้สึกที่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น

### ตัวแปรในงานวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) : อำนาจ (power) จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1.1 การมีอำนาจ

1.1.2 การไร้อำนาจ

2. ตัวแปรกำกับ (moderating variables) : ลักษณะความชอบธรรม (legitimacy) แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การมีความชอบธรรม

2.2 การไร้ความชอบธรรม

3. ตัวแปรส่งผ่าน (mediating variables): ความพอเพียงในตนเอง (self-sufficiency)

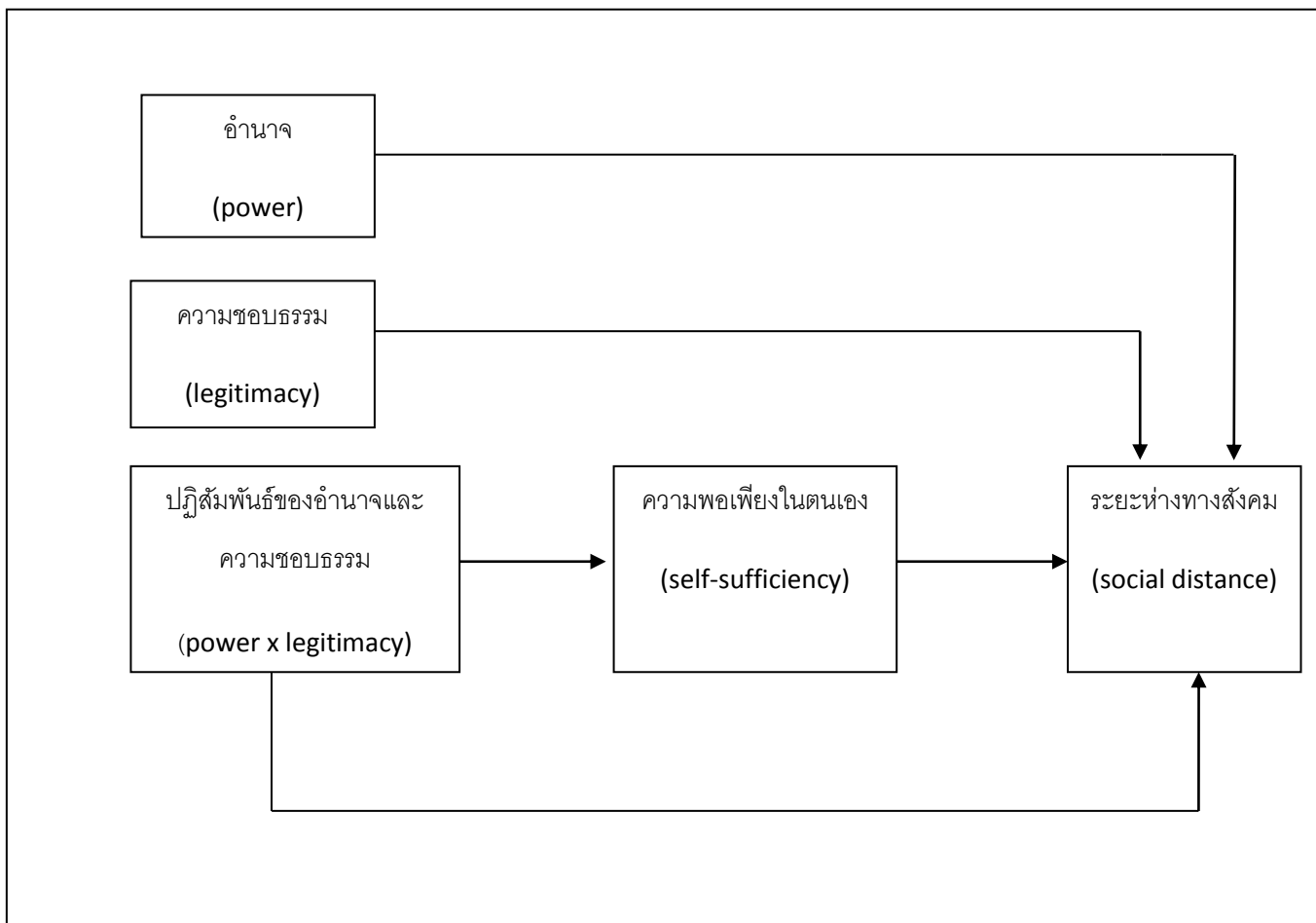
4. ตัวแปรตาม (dependent variable): ระยะห่างทางสังคม (social distance)

### ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้เข้าใจอิทธิพลของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งความเข้าใจในเรื่องนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินความสัมพันธ์กับผู้อื่น การจัดการองค์กร รวมไปถึงการดำเนินชีวิตในสังคมทั้งในฐานะผู้ที่มีอำนาจ และไร้อำนาจได้

## ภาพที่ 4

กรอบการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจ ความชอบธรรม ความพอเพียงในตนเอง และระยะห่างทางสังคม



## บทที่ 2

### วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental study) เพื่อศึกษาอิทธิพลของอำนาจ (power) ต่อระยะห่างทางสังคม (social distance) โดยมีตัวแปรความพอเพียงในตนเอง (self-sufficiency) เป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี

**กลุ่มตัวอย่าง**  
กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาจริงคือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี

**กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนามาตร**

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด คือ นักศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น จำนวน 63 คน แบ่งเป็นเพศชาย 37 คน และเพศหญิง 26 คน

**กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย**

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis) ด้วยด้วยโปรแกรม PROCESS conditional analysis ซึ่งเป็นโปรแกรมเสริมในโปรแกรมคำนวณทางสถิติ (SPSS) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างนั้น คำนวณอย่างน้อย 20 เท่าของจำนวนตัวแปรต้น 1 ตัว (Howell, 2009; Hair et al., 2010) ในการทดลองนี้มีตัวแปรต้น  $2 \times 2 = 4$  เซลล์ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ นิสิตในระดับปริญญาตรี อย่างน้อยจำนวน 80 คนแต่ในการทดลองนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 120 คน

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

1. มาตรวัดความพอเพียงในตนเอง (self-sufficiency) ที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ Lammers และคณะ (2011)
2. มาตรวัดระยะห่างทางสังคมที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ Lammer และคณะ (2011) และ Vohs Mead และ Goode (2006)
3. แบบวัดความรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรมที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ Lammer และคณะ (2011)
4. แบบสอบถามครอบงำยอมตาม พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ ชูติมา กังทอง (2551) และ อภิขญา ไชยวุฒิกมรณวานิช และ ภัทรา พิทักษานนท์กุล (2544)

## ขั้นตอนการสร้างมาตร

### 1. มาตรวัดความพอเพียงในตนเอง (self-sufficiency)

มาตรวัดความพอเพียงในตนเองในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวทางของ Lammers และคณะ (2011) โดยเป็นแบบสอบถาม 4 ข้อคำถาม ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะพัฒนามาตรโดยเพิ่มข้อ กระทั่งเข้าไปอีก โดยมาตรแบ่งออกเป็น 9 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
4	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
5	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน
6	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
7	หมายถึง	เห็นด้วย
8	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
9	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การคำนวณคะแนนความพอเพียงในตนเองได้จากคะแนนรวมทั้งหมดหลังจากกลับคะแนน ข้อกระทง ผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อย หมายถึง มีความพอเพียงในตนเองน้อย และผู้ที่ได้คะแนนรวมมาก หมายถึงมีความพอเพียงในตนเองมาก

### การพัฒนามาตรความพอเพียงในตนเอง

การพัฒนามาตร ผู้วิจัยต้องการปรับรูปแบบจากต้นฉบับซึ่งเป็นมาตร 9 ระดับ เพื่อให้ สอดคล้องกับการทดลอง โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเอามาตรวัดของ Lammers และคณะ (2011) ที่มีเพียงแค่ 4 ข้อกระทง มาพัฒนาโดยเพิ่มข้อกระทงเข้าไปอีก

โดยตัวอย่างข้อกระทงของ Lammers และคณะ (2011) มีดังนี้ “ในขณะที่ฉันคิดว่าฉัน สามารถจัดการกับปัญหาส่วนใหญ่ด้วยตัวฉันเอง”, “ในขณะที่ฉันรู้สึกว่าคุณไม่ได้ต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่น”, “ในขณะที่ฉันคิดว่าฉันทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตัวฉันเอง” และ “ในขณะที่ฉันยินดีรับ ความช่วยเหลือจากผู้อื่น” เป็นต้น

### การหาความเชื่อมั่นของมาตรวัดความพอเพียงในตนเอง

ตารางที่ 1

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมอื่นๆ (corrected item-total correlation) มาตรวัดความพอเพียงในตนเอง

องค์ประกอบ	ข้อ	ข้อกระทงที่ใช้วัด	CITC
ความพอเพียง ในตนเอง	1	ในขณะนี้ฉันคิดว่าฉันสามารถจัดการกับปัญหาส่วนใหญ่ได้ด้วยตัว ฉันเอง	.574
	2	ในขณะนี้ฉันรู้สึกว่าฉันไม่ได้ต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่น	.571
	3	ในขณะนี้ฉันคิดว่าฉันทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตัวฉันเอง	.608
	4	ในขณะนี้ฉันคิดว่าฉันควบคุมผลลัพธ์ของสิ่งต่างๆได้ด้วยตัวฉันเอง	.464
	5	ในขณะนี้ฉันคิดว่า เรื่องต่างๆ รอบตัวฉันเป็นเรื่องที่ง่ายที่จะจัดการ	.607
	6	ในขณะนี้ฉันคิดว่า เรื่องต่างๆ รอบตัวฉันนั้นเป็นเรื่องยากที่จะ จัดการ	.368
<b>Cronbach's Alpha = .780</b>			

จากตาราง 2.1 ผู้วิจัยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวม  
อื่นๆ (corrected item-total correlation) มาตรวัดความพอเพียงในตนเองกับกลุ่มตัวอย่างที่มี  
ลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจริงจำนวน 63 คน พบว่าข้อกระทง 6 ข้อ ผ่านเกณฑ์การ  
พิจารณาระดับนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .368 - .608 ทั้งนี้ ค่าความเที่ยงของมาตรวัด  
ความพอเพียงในตนเองคำนวณจากข้อกระทง 6 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha = .780

#### การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วยวิธีการวิเคราะห์  
องค์ประกอบ (factor analysis) โมเดลการวัดความพอเพียงในตนเองใช้เทคนิควิธีการสกัด  
องค์ประกอบแบบ Principal Component Analysis

โดยตรวจสอบความตรงกับกลุ่มทดสอบที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจริง  
จำนวน 63 คน เป็นเพศชาย 37 คน เพศหญิง 26 คน ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของข้อ  
กระทงทั้ง 6 ข้อ พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมด 15 คู่ มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ  
.05

ค่า Bartlett's test of sphericity เท่ากับ 99.938,  $df = 15$ ,  $p = .000$  มีนัยสำคัญทางสถิติ  
ที่ระดับ .001 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) เท่ากับ .758 แสดงให้เห็นว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์

สหสัมพันธ์ของข้อกระทง SS ทั้ง 23 ข้อ ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix)

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า ข้อกระทงจัดกลุ่มได้ 1 กลุ่ม โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากเทคนิควิธีการสกัดองค์ประกอบแบบ Principal Component Analysis อยู่ระหว่าง .536 - .764 โดยข้อกระทงทั้ง 6 ข้อ เป็นข้อกระทงที่วัดในมิติของความพอเพียงในตนเองมิติเดียว สอดคล้องกับทฤษฎี ทั้งนี้ข้อกระทงทั้ง 6 อธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ คิดเป็นร้อยละ 48.287

## ตารางที่ 2

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมิติเดียวของตัวแปรความพอเพียงในตนเอง ด้วยเทคนิคการสกัดองค์ประกอบแบบ PCA

ข้อที่	ข้อกระทงที่ใช้ในการวัด	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading)
1	ในขณะนี้ฉันคิดว่าฉันสามารถจัดการกับปัญหาส่วนใหญ่ด้วยตัวฉันเอง	.728
2	ในขณะนี้ฉันรู้สึกว่าคุณไม่ได้ต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่น	.738
3	ในขณะนี้ฉันคิดว่าฉันทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตัวฉันเอง	.764
5	ในขณะนี้ฉันคิดว่าฉันควบคุมผลลัพธ์ของสิ่งต่างๆได้ด้วยตัวฉันเอง	.622
6	ในขณะนี้ฉันคิดว่า เรื่องต่างๆ รอบตัวฉันเป็นเรื่องที่ง่ายที่จะจัดการ	.752
8	ในขณะนี้ฉันคิดว่า เรื่องต่างๆ รอบตัวฉันนั้นเป็นเรื่องยากที่จะจัดการ	.536

หมายเหตุ Extraction Method: Principal Component Analysis (PCA)

Eigen Values = 2.897

Extraction Sums of Squared Loading: Percent of variance = 48.287

## 2. มาตรวัดระยะห่างทางสังคม

มาตรวัดระยะห่างทางสังคมในงานวิจัยนี้ พัฒนาขึ้นตามแนวทางมาตรวัดระยะห่างทางสังคมของ Lammers และคณะ (2011) และ Vohs Mead และ Goode (2006) ซึ่งเป็นมาตร 9 ระดับ

- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 4 หมายถึง ค่อนข้างไม่เห็นด้วย

5	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน
6	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
7	หมายถึง	เห็นด้วย
8	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
9	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การคำนวณคะแนนระยะห่างทางสังคมได้จากคะแนนรวมทั้งหมดหลังจากกลับคะแนนข้อ  
กระทบ ผู้ที่ได้คะแนนรายน้อย หมายถึง มีระยะห่างทางสังคมน้อย และผู้ที่ได้คะแนนรวมมาก  
หมายถึงมีระยะห่างทางสังคมมาก

### การพัฒนามาตรระยะห่างทางสังคม

การพัฒนามาตร ผู้วิจัยต้องการปรับรูปแบบจากต้นฉบับซึ่งเป็นมาตร 9 ระดับ เพื่อให้  
สอดคล้องกับการทดลอง โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเอามาตรวัดของทั้ง Lammers และคณะ (2011)  
และ Vohs Mead และ Goode (2006) มาใช้ด้วยกัน ซึ่งมาตรวัดทั้งสองมาตรนี้มีหลักการทางทฤษฎี  
ที่ใช้ในการสร้างมาตรเหมือนกัน แต่มีข้อกระทงที่แตกต่างกันอยู่บ้าง

ตัวอย่างข้อกระทงของมาตรวัดระยะห่างทางสังคมของ Lammers และคณะ (2011) ที่ให้  
แสดงความรู้สึกถึงระยะห่างระหว่างบุคคล ดังนี้ “ในขณะที่ฉันอยากจะทำปรีศนาอักษรไขว้ร่วมกับ  
เพื่อนคนอื่น”, “ในขณะที่ฉันอยากจะปรีศนาอักษรไขว้คนเดียว” เป็นต้น

ตัวอย่างข้อกระทงของมาตรวัดระยะห่างทางสังคมของ Vohs Mead และ Goode (2006) ที่  
ให้เลือกทำกิจกรรมต่างๆคนเดียวหรือทำร่วมกับผู้อื่น “ในขณะที่ถ้าฉันเลือกได้ ฉันเลือกที่จะอ่าน  
หนังสือที่ตัวเองชื่นชอบมากกว่า ออกไปร้านอาหารกับเพื่อน”, “ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันอยากจะอยู่ใน  
สถานที่สงบมีผู้คนน้อย มากกว่า อยู่ในสถานที่สนุกสนานมีผู้คนมาก” เป็นต้น

### การหาความเชื่อมั่นของมาตรระยะห่างทางสังคม

ตารางที่ 3

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมอื่นๆ (corrected item-total  
correlation) มาตรวัดระยะห่างทางสังคม

องค์ประกอบ	ข้อ	ข้อกระทงที่ใช้วัด	CITC
ระยะห่างทาง สังคม	1	ในขณะที่ฉันชอบที่จะทำกิจกรรมปรีศนาอักษรไขว้เพียงคนเดียว	.310
	2	ในขณะที่ฉันชอบที่จะทำกิจกรรมปรีศนาอักษรไขว้ร่วมกับเพื่อนนิสิตคนอื่น	.297
	3	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันอยากจะอยู่ลำพังครุ่นคิดเรื่องราวของตนเอง	.386
	4	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันอยากจะอยู่ในสถานที่สงบมีผู้คนน้อย มากกว่า อยู่ใน สถานที่สนุกสนานมีผู้คนมาก	.335

องค์ประกอบ	ข้อ	ข้อกระทงที่ใช้วัด	CITC
ระยะห่างทางสังคม	5	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันอยากจะใส่หูฟังและดื่มด่ำกับเพลงที่ฉันชอบเพียงคนเดียว มากกว่า ออกไปดูหนังกับเพื่อนข้างนอก	.619
	6	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะอ่านหนังสือที่ตัวเองชื่นชอบ มากกว่า ออกไปร้านอาหารกับเพื่อน	.365
	7	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะดูหนังสื่อร่วมกับเพื่อน มากกว่า อ่านหนังสือคนเดียว	.407
	8	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะไปดูกีฬาที่ฉันชอบกับเพื่อน มากกว่า การไปออกกำลังกายคนเดียว	.403
	9	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่เข้าห้องเรียนเร็วและเลือกที่นั่งที่ทำให้ฉันไม่ต้องถูกรบกวนจากสิ่งรอบข้าง มากกว่า เข้าห้องเรียนพร้อมๆ กันกับเพื่อน	.296
	10	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะทำงานเป็นกลุ่ม มากกว่า ทำรายงานคนเดียว	.389
<b>Cronbach's Alpha = .722</b>			

จากตาราง 2.3 ผู้วิจัยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมอื่นๆ (corrected item-total correlation) มาตรฐานระยะห่างทางสังคมกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจริง พบว่าข้อกระทง 10 ข้อ ผ่านเกณฑ์การพิจารณาระดับนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมอื่นๆ ระหว่าง .296 - .619 ทั้งนี้ ค่าความเที่ยงของมาตรฐานระยะห่างทางสังคม คำนวณจากข้อกระทง 10 ข้อ ได้ค่าสัมประสิทธิ์

*Cronbach's Alpha = .722*

#### การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) โมเดลการวัดระยะห่างทางสังคมใช้เทคนิควิธีการสกัดองค์ประกอบแบบ Principal Component Analysis โดยตรวจสอบความตรงกับกลุ่มทดสอบที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจริง จำนวน 63 คน เป็นเพศชาย 37 คน เพศหญิง 26 คน ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของข้อกระทงทั้ง 10 ข้อ พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมด 45 คู่ มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ค่า Bartlett's test of sphericity เท่ากับ 127.926,  $df=45$ ,  $p=.000$  มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) เท่ากับ .634 แสดงให้เห็นว่าเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อกระทงระยะห่างทางสังคมทั้ง 10 ข้อ ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ



(identity matrix) นั่นคือข้อกระทงมีความสัมพันธ์กันและสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อพิสูจน์ความตรงต่อไปได้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า ข้อกระทงจัดกลุ่มได้ 1 กลุ่ม ซึ่งมีลักษณะเป็นมิติเดียว โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) จากเทคนิควิธีการสกัดองค์ประกอบแบบ Principal Component Analysis อยู่ระหว่าง .536- .764 โดยข้อกระทงทั้ง 10 ข้อ เป็นข้อกระทงที่วัดในมิติของ ระยะเวลาทางสังคมมิติเดียว สอดคล้องกับทฤษฎี ทั้งนี้ข้อกระทงทั้ง 10 ข้อ อธิบายความแปรปรวนขององค์ประกอบได้ คิดเป็นร้อยละ 28.24

ตารางที่ 4

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมิติเดียวของตัวแปรระยะเวลาทางสังคม ด้วยเทคนิคการสกัดองค์ประกอบแบบ PCA

ข้อที่	ข้อกระทงที่ใช้ในการวัด	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading)
3	ในขณะนี้ฉันชอบที่จะทำกิจกรรมปริศนาอักษรไขว้เพียงคนเดียว	.305
4	ในขณะนี้ฉันชอบที่จะทำกิจกรรมปริศนาอักษรไขว้ร่วมกับเพื่อน นิสิตคนอื่น	.359
5	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันอยากจะอยู่ลำพังครุ่นคิดเรื่องราวของตนเอง	.539
7	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันอยากจะอยู่ในสถานที่สงบมีผู้คนน้อยมากกว่า อยู่ในสถานที่สนุกสนานมีผู้คนมาก	.448
8	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันอยากจะใส่หูฟังและดื่มด่ำกับเพลงที่ฉันชอบเพียงคนเดียว มากกว่า ออกไปดูหนังกับเพื่อนข้างนอก	.765
9	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะอ่านหนังสือที่ตัวเองชื่นชอบมากกว่า ออกไปร้านอาหารกับเพื่อน	.548
11	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะดูหนังสื่อร่วมกับเพื่อนมากกว่า อ่านหนังสือคนเดียว	.606
12	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะไปดูกีฬาที่ฉันชอบกับเพื่อนมากกว่า การไปออกกำลังกายคนเดียว	.564
13	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่เข้าห้องเรียนเร็วและเลือกที่นั่งที่ทำให้ฉันไม่ต้องถูกรบกวนจากสิ่งรอบข้าง มากกว่า เข้าห้องเรียนพร้อมๆ กันกับเพื่อน	.489

ข้อที่	ข้อกระทงที่ใช้ในการวัด	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (Factor loading)
14	ในขณะที่ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะทำงานเป็นกลุ่ม มากกว่า ทำ รายงานคนเดียว	.547

หมายเหตุ Extraction Method: Principal Component Analysis (PCA)

Eigen Values = 2.824

Extraction Sums of Squared Loading : Percent of variance = 28.293

### 3. แบบวัดความรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรม

แบบวัดความรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรมในงานวิจัยนี้ ทำขึ้นมาเพื่อวัดผลของการจัดกระทำ (manipulation check) ในผู้เข้าร่วมการทดลองในเงื่อนไขต่างๆ ทั้ง 4 เงื่อนไข เพื่อดูผลของการชี้แนะเรื่องอำนาจและความชอบธรรมว่า เกิดความรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรมหรือไม่ แบบวัดนี้พัฒนาขึ้นตามแนวทางแบบวัดความรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรมของ Lammers และคณะ (2011) ซึ่งเป็นมาตร 9 ระดับ

- |   |         |                              |
|---|---------|------------------------------|
| 1 | หมายถึง | ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง         |
| 2 | หมายถึง | ไม่เห็นด้วยมาก               |
| 3 | หมายถึง | ไม่เห็นด้วย                  |
| 4 | หมายถึง | ค่อนข้างไม่เห็นด้วย          |
| 5 | หมายถึง | เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน |
| 6 | หมายถึง | ค่อนข้างเห็นด้วย             |
| 7 | หมายถึง | เห็นด้วย                     |
| 8 | หมายถึง | เห็นด้วยมาก                  |
| 9 | หมายถึง | เห็นด้วยอย่างยิ่ง            |

โดยแบบวัดนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นส่วนที่ถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงอำนาจ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ และส่วนที่สองเป็นส่วนที่ถามเกี่ยวกับการรู้สึกถึงความชอบธรรมในการจัดสรรตำแหน่งที่ผู้ร่วมทดลองได้รับจำนวน 6 ข้อ

การคำนวณคะแนนการรับรู้ถึงอำนาจที่ได้รับจากการชี้แนะในแต่ละเงื่อนไขได้จากคะแนนรวมทั้งหมดหลังจากกลับคะแนนข้อกระทงมาหาค่าเฉลี่ย จากนั้นใช้เครื่องมือทางสถิติมาวิเคราะห์ว่าผู้เข้าร่วมการทดลองที่อยู่ในเงื่อนไขมีอำนาจรับรู้ถึงอำนาจแตกต่างจากผู้เข้าร่วมการทดลองที่อยู่ในเงื่อนไขไร้อำนาจหรือไม่ หากการวิเคราะห์พบว่า ผู้เข้าร่วมการทดลองในเงื่อนไขการมีอำนาจรับรู้ถึง

อำนาจมากกว่าผู้เข้าร่วมการทดลองในเงื่อนไขไร้อำนาจอย่างมีนัยสำคัญ นั่นหมายความว่า การชี้นำด้วยอำนาจเกิดประสิทธิผล

การคำนวณคะแนนการรับรู้ถึงความชอบธรรมที่ได้รับจากการชี้นำในแต่ละเงื่อนไขได้จากคะแนนรวมทั้งหมดหลังจากกลับคะแนนข้อกระทง จากนั้นใช้เครื่องมือทางสถิติมาวิเคราะห์ว่าผู้เข้าร่วมการทดลองที่อยู่ในเงื่อนไขมีความชอบธรรมรับรู้ถึงความชอบธรรมแตกต่างจากผู้เข้าร่วมการทดลองที่อยู่ในเงื่อนไขไร้ความชอบธรรมหรือไม่ หากการวิเคราะห์พบว่าผู้เข้าร่วมการทดลองในเงื่อนไขมีความชอบธรรมรับรู้ถึงความชอบธรรมมากกว่าผู้เข้าร่วมการทดลองในเงื่อนไขไร้ความชอบธรรมอย่างมีนัยสำคัญ นั่นหมายความว่า การชี้นำด้วยความชอบธรรมเกิดประสิทธิผล

### การพัฒนาแบบวัดความรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรม

การพัฒนามาตร ผู้วิจัยต้องการปรับรูปแบบจากต้นฉบับซึ่งเป็นมาตร 9 ระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับการทดลอง โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเอามาตรวัดของ Lammers และคณะ (2011) มาใช้ ซึ่งมาตรวัดนี้มีข้อคำถามที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้อำนาจ และความชอบธรรม ในเงื่อนไข ดังนี้ ตัวอย่างข้อกระทงของแบบวัดความรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรมของ Lammers และคณะ (2011) ที่ให้แสดงความรู้สึกรับรู้ถึงอำนาจ ดังนี้ “เมื่อนึกถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นข้างหน้า ฉันรู้สึกมีอำนาจ”, “เมื่อนึกถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นข้างหน้า ฉันรู้สึกมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น” เป็นต้น ส่วนที่ให้แสดงความคิดเห็นถึงความชอบธรรมในการจัดสรรอำนาจ ดังนี้ “ฉันเห็นว่าการจัดสรรตำแหน่งหัวหน้าและลูกน้องนั้นมีความชอบธรรม”, “ฉันเห็นว่าการจัดสรรตำแหน่งหัวหน้าและลูกน้องนั้นมีความยุติธรรม”

### 4. แบบสอบถามครอบงำและยอมตาม

แบบสอบถามครอบงำและยอมตามในงานวิจัยนี้ ทำขึ้นมาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการชี้นำผู้เข้าร่วมการทดลองเพื่อจัดกระทำเข้าสู่เงื่อนไขต่างๆ ทั้ง 4 เงื่อนไข เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเกิดการรับรู้ว่าการวัดคุณสมบัติของตัวเองจากการได้ทำแบบสอบถามที่ได้ทำจริงๆ แบบสอบถามนี้พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ ชูติมา กังทอง (2551) และอภิขญา ไชยวุฒิกรณ์วานิช และ ภัทรา พิทักษานนท์กุล (2011)

โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนตามแนวทางของ อาจารย์ ดร.อภิขญา ไชยวุฒิกรณ์วานิช และ ภัทรา พิทักษานนท์กุล (2554) เรื่อง “ผลของพฤติกรรมครอบงำและยอมตามของผู้สัมภาษณ์ต่อความจำการคล้อยตามสิ่งชี้นำในกระบวนการซักถาม ความชอบและความสบายใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีลักษณะนิสัยครอบงำและยอมตาม” ซึ่งสำรวจคะแนนจากนิสิต 142 คนกำหนด และได้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) คือ 245.96 ดังนั้นผู้ที่มีคะแนนมากกว่า 245.96 คะแนนคือ คนที่ได้ คะแนน

ครอบงำสูง ส่วนคนที่ได้ต่ำกว่า 245.96 คือคนที่ได้ คะแนนครอบงำต่ำ โดยที่ ผู้ที่ได้คะแนนครอบงำสูงจะมีความชอบธรรมในการเป็นผู้นำ ส่วนคนที่ได้คะแนนครอบงำต่ำจะมีแนวโน้มในการเป็นผู้ตาม จากนั้นจะใช้เกณฑ์ดังกล่าวนี้ในการแบ่งกลุ่มเข้าเงื่อนไข

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำมาตริที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปรวบรวมข้อมูลจากนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 122 คน

### ลำดับขั้นตอนการทดลอง

#### 1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อผู้ร่วมการทดลองมาถึง ผู้วิจัยทักทายและบอกกล่าวผู้ร่วมการทดลองเกี่ยวกับภาพรวมของการทำทดลอง โดยจะให้ทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งจะต้องทำแบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อตนเองเพื่อจัดงานให้เหมาะสมกับผู้ร่วมทดลอง ซึ่งแบบวัดดังกล่าวนี้ เป็นแบบวัดทั่วไปที่ถามเกี่ยวกับการรับรู้ตนเอง และการแสดงพฤติกรรมของตน เป็นต้น โดยหลังจากที่ผู้ร่วมการทดลองทำแบบวัดนี้ ผู้วิจัยนำแบบวัดไปตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์

#### 2. สุ่มตัวอย่างเข้าสู่เงื่อนไข อำนาจ และความชอบธรรม

เมื่อผู้ร่วมการทดลองได้ทำแบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อตนเองในข้อ 1 แล้วจากนั้น ผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่เงื่อนไขการทดลอง

ในเงื่อนไขอำนาจแบ่งออกเป็น การมีอำนาจและไร้อำนาจ ผู้ที่มีอำนาจคือ ผู้ที่ได้รับบทบาทเป็นหัวหน้าในการทำกิจกรรมกลุ่ม ส่วนผู้ที่ไร้อำนาจคือ ผู้ที่ได้รับบทบาทเป็นลูกน้องที่จะต้องเชื่อฟังและถูกควบคุมโดยหัวหน้า

ในเงื่อนไขความชอบธรรมแบ่งออกเป็น การมีความชอบธรรมและไร้ความชอบธรรม การมีความชอบธรรมคือ การที่รับรู้ว่ามีบทบาทที่ตนเองได้รับในสถานการณ์จำลองถูกต้องและสอดคล้องกับความสามารถของตนเอง ส่วนการไร้ความชอบธรรมคือ การที่รับรู้ว่ามีบทบาทที่ตนเองได้รับในสถานการณ์จำลองไม่ถูกต้องและไม่สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง

โดยแบ่งเงื่อนไขออกเป็น 4 เงื่อนไข ดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ผู้มีอำนาจที่มีความชอบธรรม โดยผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้คะแนนครอบงำสูงและได้ถูกแจ้งว่าเป็นผู้มีคะแนนครอบงำสูง แล้วได้รับการชี้แจงจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทหัวหน้า

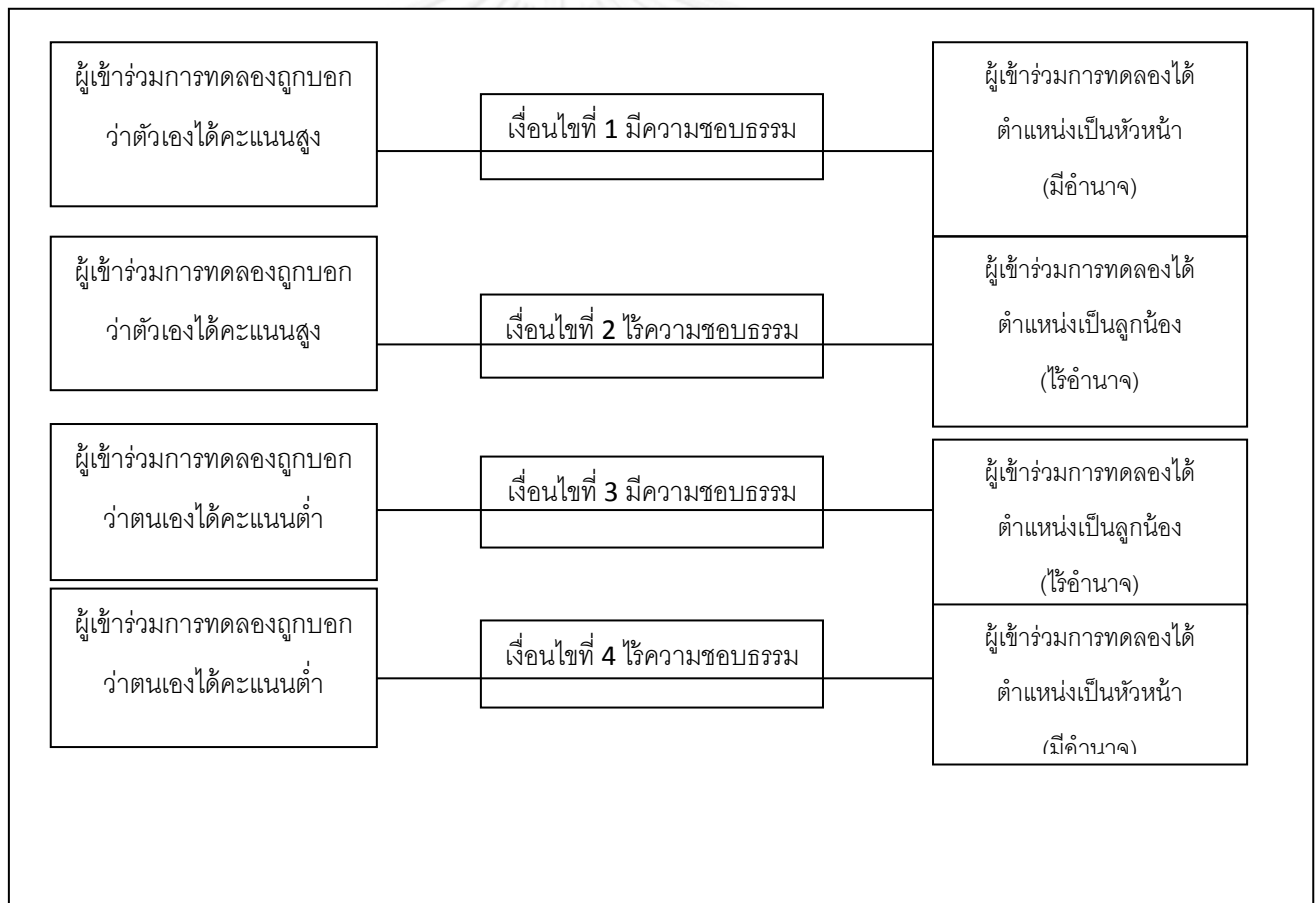
เงื่อนไขที่ 2 ผู้ไร้อำนาจที่ไม่ชอบธรรม โดยผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้คะแนนรอบงำสูงและได้ถูกแจ้ง  
ว่าเป็นผู้มีคะแนนรอบงำสูง แล้วได้รับการชี้แนะจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทลูกน้อง

เงื่อนไขที่ 3 ผู้ไร้อำนาจที่ชอบธรรม โดยผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้คะแนนรอบงำต่ำและถูกบอกกว่า  
เป็นผู้มีคะแนนรอบงำต่ำและได้รับการชี้แนะจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทลูกน้อง

เงื่อนไขที่ 4 ผู้มีอำนาจที่ไม่ชอบธรรม โดยผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้คะแนนรอบงำต่ำและถูกบอกกว่า  
เป็นผู้มีคะแนนรอบงำต่ำ แล้วได้รับการชี้แนะจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทหัวหน้า

ภาพที่ 5

แผนภาพแสดงการแบ่งเงื่อนไขในการทดลอง



### 3. วิธีการทดลอง

ผู้วิจัยแจ้งกระบวนการทดลองให้ผู้เข้าร่วมทดลองทราบเป็นรายบุคคล โดยแจ้งผู้เข้าร่วมการ  
ทดลองรับรู้ถึงลักษณะกิจกรรมที่จะทำ นั่นคือ ในลำดับต่อไปผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องทำกิจกรรม  
กลุ่ม แต่ในขณะที่รอเพื่อนคนอื่นๆในกลุ่ม ผู้วิจัยจะให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเล่นเกมสปริตนาอักษรไขว้

รอ โดยให้สิทธิ์ผู้เข้าร่วมการทดลองตัดสินใจเลือกที่จะเล่นเกมสปริศนาอักษรไขว้ในวันนั้นโดยลำพัง หรือเล่นเกมสปริศนาร่วมกับเพื่อนอีกคนหนึ่ง (ในความเป็นจริงแล้วกิจกรรมกลุ่มและการเล่นเกมสปริศนาอักษรไขว้จะไม่เกิดขึ้นจริงในการทดลอง) การแจ้งให้ผู้เข้าร่วมการทดลองทราบว่าให้เล่นเกมสปริศนาอักษรไขว้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมการทดลองตัดสินใจว่าตนเองจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือไม่ หลังจากแจ้งภาพรวมแล้ว ก็ให้ผู้เข้าร่วมการทดลองทำมาตรวัด ซึ่งหมายถึง มาตรวัดความพอใจเพียงในตนเอง และมาตรวัดระยะห่างทางสังคม

#### 4. การทดสอบการจัดการกระทำ

เมื่อผู้ร่วมการทดลองทำมาตรวัดเสร็จ ขึ้นต่อไป ผู้วิจัยทำการทดสอบการจัดการกระทำ (Manipulation Check) โดยให้ผู้เข้าร่วมการทดลองทำแบบวัดความรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรมซึ่งเป็นแบบวัดที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ตรวจสอบผลการดำเนินการทดลองเท่านั้น ทั้งนี้ จุดประสงค์ของการตรวจสอบผลการดำเนินการทดลอง คือ เพื่อให้แน่ใจว่าการขึ้นอำนาจและความชอบธรรมในการทดลองมีประสิทธิผลจริง จากนั้น ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการทดลอง (Debrief) พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณผู้ร่วมการทดลอง

### กระบวนการทดลอง

เมื่อ P มาถึงผู้วิจัยจะแจ้งภาพรวมงานทดลองให้ทราบ “วันนี้เราจะมีการทำกิจกรรมกลุ่มกัน แต่ก่อนที่เราจะทำกิจกรรมกลุ่ม พยายามให้น้องทำแบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง เพื่อจะได้จัดงานที่มีความเหมาะสมให้กับน้องค่ะ”

หลังจากที่ P ทำแบบวัดเสร็จ ก็จะแจ้งว่า “เมื่อสักครู่ที่ผ่านมา น้องได้ทำแบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง หรือมาตรวจรอบงายอมตาม ซึ่งจะบ่งบอกถึงพฤติกรรมการแสดงออกในการทำงานของน้อง เตียวรอสักพัก พี่จะนำคำตอบไปตรวจแล้วจะ

ผู้วิจัยแจ้งผลคะแนนแก่ P โดยเป็นผลคะแนนที่แจ้งจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่ถูกสุ่มเข้าไปในการทดลอง

แจ้งว่าเป็นผู้ได้คะแนนสูง

แจ้งว่าเป็นผู้ได้คะแนนต่ำ

เงื่อนไข(1) แจ้งให้เป็น หัวหน้า  
(มีอำนาจแบบชอบธรรม)

เงื่อนไข(2) แจ้งให้เป็น ลูกน้อง  
(ไร้อำนาจแบบไม่ชอบธรรม)

เงื่อนไข(3) แจ้งให้เป็น ลูกน้อง  
(ไร้อำนาจแบบชอบธรรม)

เงื่อนไข(4) แจ้งให้เป็น หัวหน้า  
(มีอำนาจแบบไม่ชอบธรรม)

**เงื่อนไข (1)** “จากการทำมาตรวจรอบงายอมตามที่น้องได้ทำเมื่อสักครู่ น้องได้คะแนนรอบงายสูง เตียวชั้นตอนต่อไปเราจะทำกิจกรรมกลุ่มโดยน้องจะได้เป็น หัวหน้าที่จะนำทีม เพราะน้องได้คะแนนรอบงายสูงกว่าคนอื่น”

**เงื่อนไข(2)** “จากการทำมาตรวจรอบงายอมตามที่น้องได้ทำเมื่อสักครู่ น้องได้คะแนนรอบงายสูง เตียวชั้นตอนต่อไปเราจะทำกิจกรรมกลุ่มถึงแม้น้องจะได้คะแนนรอบงายสูง แต่พี่จะให้น้องเป็น ลูกน้องในทีม เพราะกิจกรรมนี้พี่อยากให้ผู้มาเป็นเพศชาย (กรณี P เป็นผู้หญิง) /เพศหญิง (กรณี P เป็นผู้ชาย) เนื่องจากพี่ต้องการให้การทดลองมีจำนวนเพศชายและหญิงเท่าๆกัน”

**เงื่อนไข(3)** “จากการทำมาตรวจรอบงายอมตามที่น้องได้ทำเมื่อสักครู่ น้องได้คะแนนรอบงายค่อนข้างน้อย เตียวชั้นตอนต่อไปเราจะทำกิจกรรมกลุ่มโดยน้องจะได้เป็น ผู้ตาม เพราะน้องได้คะแนนรอบงายน้อยกว่าคนอื่น”

**เงื่อนไข(4)** “จากการทำมาตรวจรอบงายอมตามที่น้องได้ทำเมื่อสักครู่ น้องได้คะแนนรอบงายค่อนข้างน้อย เตียวชั้นตอนต่อไปเราจะทำกิจกรรมกลุ่มโดยถึงแม้น้องจะได้คะแนนรอบงายค่อนข้างน้อย แต่พี่จะให้น้องเป็น หัวหน้าที่จะนำทีม เพราะกิจกรรมนี้พี่อยากให้ผู้มาเป็นเพศชาย (กรณี P เป็นผู้ชาย) /เพศหญิง (กรณี P เป็นผู้หญิง) เนื่องจากพี่ต้องการให้การทดลองมีจำนวนเพศชายและหญิงเท่าๆกัน”

จากนั้นให้ P ทำแบบสอบถามวัดความพอใจเพียงในตนเองและแบบสอบถามวัดระยะห่างทางสังคม โดยบอก P ดังนี้ “ก่อนที่กิจกรรมกลุ่มจะเริ่มขึ้น พี่จะให้น้องเล่นเกมปริศนาอักษรไขว้เพื่อรอเพื่อนคนอื่นๆ ซึ่งน้องสามารถเลือกที่จะเล่นเกมนี้คนเดียวหรือเล่นร่วมกับเพื่อนอีกคนหนึ่งก็ได้ แต่ขอให้น้องช่วยทำแบบสอบถามเพิ่มเติมก่อนนะค่ะ”

จากนั้น ผู้เข้าร่วมการทดลองทำมาตรวัดสามชุด เรียงลำดับดังนี้ 1) มาตรวัดความพอใจเพียงในตนเอง 2) มาตรวัดระยะห่างทางสังคม และ 3) มาตรวัดการจัดกระทำในเงื่อนไขอำนาจและความชอบธรรม

เมื่อ P ทำแบบสอบถามวัดเสร็จ ก็ทำการวิเคราะห์ตรวจสอบผลการดำเนินการทดลอง (Manipulation Check) และ แจ้งวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการทดลอง (Debrief) พร้อมกล่าวขอบคุณเมื่อสิ้นสุดการทดลอง

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดลองครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบการวางเงื่อนไขของการทดลอง (manipulation check) เพื่อทำการทดสอบว่าการวางเงื่อนไขการทดลองมีประสิทธิภาพหรือไม่ ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในการวิเคราะห์

2. ในการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 และ 2 ที่ว่า บุคคลที่มีอำนาจและมีความชอบธรรมทำให้มีระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น และ บุคคลที่ไร้อำนาจและไม่มีความชอบธรรมทำให้มีระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น การวิเคราะห์จะแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

2.1 ในการวิเคราะห์อิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ตามแนวทางของ Hayes (2013a) โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ PROCESS conditional analysis ซึ่งเป็นโปรแกรมเสริมของโปรแกรมเอสพีเอสสำหรับวินโดวส์ ทั้งนี้สำหรับการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม PROCESS conditional analysis ผู้วิจัยจะใช้แบบจำลองที่ 8 ตามที่ระบุไว้ใน Hayes (2013b)

2.2 ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างเงื่อนไขต่างๆ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์อิทธิพลหลักอย่างง่าย (simple main effect) ในการวิเคราะห์

3. ในการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 3 ที่ว่า อำนาจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ตามแนวทางของ Hayes (2013a) โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ PROCESS conditional analysis โดยเป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากขั้นตอนย่อยที่ 2.1

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติ (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ นิสิตในระดับปริญญาตรี จำนวน 122 คน

สำหรับโปรแกรมการวิเคราะห์ PROCESS conditional analysis สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ของ <http://www.afhayes.com/introduction-to-mediation-moderation-and-conditional-PROCESS-analysis.html>



### บทที่ 3

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาอิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมต่อระยะห่างทางสังคม : การศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของความพอใจเพียงในตนเอง ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ตามแนวทางของ Hayes (2013a) ในการทดสอบสมมติฐาน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนความหมาย โดยยึดตามมาตรฐานที่ใช้กันทั่วไป ดังนี้

<i>N</i>	หมายถึง จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย
<i>M</i>	หมายถึง ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน
<i>SD</i>	หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
<i>SE</i>	หมายถึง ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนน
<i>b</i>	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยคะแนนดิบ
<i>HighPower_legitimacy</i>	หมายถึง การมีอำนาจที่ชอบธรรม
<i>LowPower_legitimacy</i>	หมายถึง การไร้อำนาจที่ชอบธรรม
<i>LowPower_illegitimacy</i>	หมายถึง การไร้อำนาจที่ไม่ชอบธรรม
<i>HighPower_illegitimacy</i>	หมายถึง การมีความที่ไม่ชอบธรรม
sum sd	หมายถึง ผลรวมของระยะห่างทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง
sum ss	หมายถึง ผลรวมของความพอใจเพียงในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง
domi	หมายถึง ผลรวมของคะแนนครอบงำ-ยอมตาม

#### ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 122 คน สามารถจำแนกเพศ อายุ และเงื่อนไขการทดลองตามตารางที่ 5

## ตารางที่ 5

จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ และเงื่อนไขการทดลอง

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<b>1. เพศ</b>		
ชาย	68	55.74
หญิง	54	44.26
<b>2. อายุ</b>		
18 ปี	25	20.49
19 ปี	52	42.62
20 ปี	33	27.05
21 ปี	10	8.20
22 ปี	2	1.64
<b>3. เงื่อนไขการทดลอง</b>		
มีอำนาจที่ชอบธรรม	28	22.95
ไร้อำนาจที่ชอบธรรม	33	27.04
ไร้อำนาจที่ไม่ชอบธรรม	30	24.60
มีอำนาจที่ไม่ชอบธรรม	31	25.41
รวม	122	100

## การทดสอบการจัดกระทำของการทดลอง

ในขั้นแรกของการทดสอบสมมติฐาน จะทำการทดสอบการจัดกระทำ (manipulation check) โดยใช้แบบสอบถาม “การรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น” ตามแนวทางของ Lammers และคณะ (2012) เพื่อตรวจสอบเงื่อนไขอำนาจ และเงื่อนไขความชอบธรรม โดยการวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

## การทดสอบการจัดกระทำเงื่อนไขอำนาจ

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ถูกวางเงื่อนไขการมีอำนาจรับรู้ว่าตนเองมีอำนาจ ( $M = 21.48, SD = 3.75$ ) แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกวางเงื่อนไขไร้อำนาจ ( $M = 19.59, SD = 3.58$ ) อย่างมีนัยสำคัญ ( $p = .005$ ) ดังรายละเอียดในตารางที่ 6 และ 7

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นชี้ว่า การวางเงื่อนไขการทดลองด้านอำนาจมีประสิทธิภาพอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมหลังการทดลองพบว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างคนใดที่สังเกตเห็นถึงการวางเงื่อนไขการทดลองด้านอำนาจ

ตารางที่ 6

ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $M$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) ของอำนาจ จำแนกตามเงื่อนไขมีอำนาจและไร้อำนาจ

เงื่อนไขอำนาจ	จำนวน (คน)	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	$M$	$SD$
มีอำนาจ	58	8	29	21.48	3.75
ไร้อำนาจ	64	14	27	19.59	3.58

หมายเหตุ พิสัยของค่าที่เป็นไปได้คือ 4 – 36

ตารางที่ 7

ผลการวิเคราะห์การจัดกระทำเงื่อนไขอำนาจ

แหล่งความแปรปรวน	$df$	$SS$	$MS$	$F$
ระหว่างกลุ่ม	1	108.57	108.57	8.093**
ภายในกลุ่ม	120	1609.92	13.41	
รวม	121	1717.49		

$p < .01$ .

### การทดสอบการจัดกระทำเงื่อนไขความชอบธรรม

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ถูกวางเงื่อนไขมีความชอบธรรมสูงรับรู้ถึงสถานการณ์ด้านความชอบธรรม ( $M = 29.49, SD = 3.76$ ) แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกวางเงื่อนไขไร้ความชอบธรรม ( $M = 27.36, SD = 3.66$ ) อย่างมีนัยสำคัญ ( $p = .002$ ) ดังรายละเอียดในตารางที่ 8 และ 9

ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า การวางเงื่อนไขการทดลองด้านความชอบธรรมมีประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมหลังการทดลองพบว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างคนใดที่สังเกตได้ถึงกรวางเงื่อนไขการทดลองด้านความชอบธรรม

#### ตารางที่ 8

ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่ามัธยิมเลขคณิต ( $M$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $SD$ ) ของความชอบธรรม จำแนกตามเงื่อนไขมีความชอบธรรมและไร้ความชอบธรรม

เงื่อนไขความชอบธรรม	จำนวน (คน)	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	$M$	$SD$
มีความชอบธรรม	59	20	42	29.49	3.76
ไร้ความชอบธรรม	63	17	39	27.36	3.66

หมายเหตุ พิสัยของค่าที่เป็นไปได้คือ 6 - 54

#### ตารางที่ 9

ผลการวิเคราะห์การจัดกระทำเงื่อนไขความชอบธรรม

แหล่งความแปรปรวน	$df$	$SS$	$MS$	$F$
ระหว่างกลุ่ม	1	137.76	137.76	9.97**
ภายในกลุ่ม	120	1657.34	13.811	
รวม	121	1717.49		

$p < .01$ .

### การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม PROCESS conditional analysis

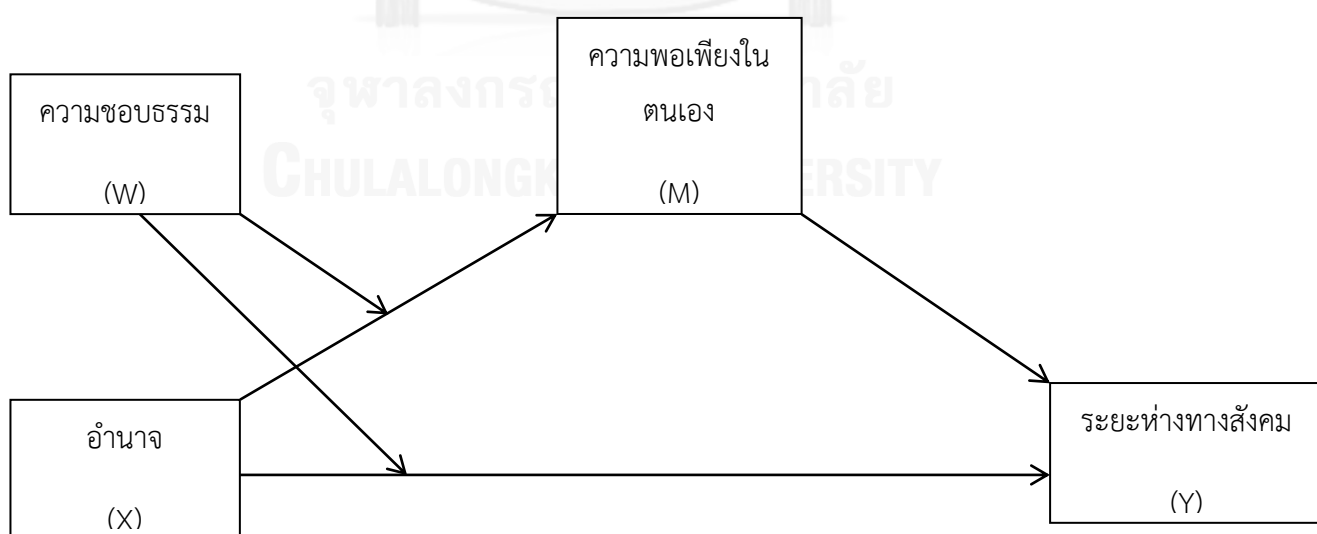
การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ตามแนวทาง Hayes (2013a) โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ PROCESS conditional analysis ซึ่งเป็นโปรแกรมเสริมของโปรแกรมเอสพีเอสเอสสำหรับวินโดวส์

เนื่องจากโปรแกรมการวิเคราะห์ PROCESS conditional analysis เป็นโปรแกรมที่แสดงผลการวิเคราะห์สำเร็จรูป และสมมติฐานในการวิจัยทั้ง 3 ข้อของการวิจัยนี้ สามารถใช้โปรแกรม PROCESS conditional analysis ในการวิเคราะห์ได้ภายในครั้งเดียว เพื่อให้ง่ายในการทำความเข้าใจการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยจึงแสดงผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม PROCESS ก่อน

ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ที่ใช้โปรแกรม PROCESS conditional analysis ผู้วิจัยจะใช้แบบจำลองการวิเคราะห์ที่ 8 ตามที่ระบุไว้ใน Hayes (2013b) โดยกำหนดให้ระยะห่างทางสังคมเป็นตัวแปรตาม (outcome variable - Y) อำนาจเป็นตัวแปรอิสระ (independent variable - X) ความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับ (proposed moderator - W ความพอเพียงในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่าน (M variable) และการครอบงำและการยอมตัวเป็นตัวแปรที่ต้องควบคุมอิทธิพล (Covariate) ดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6

การเลือกตัวแปรตามแบบจำลองการวิเคราะห์ที่ 8 ด้วยโปรแกรม PROCESS conditional analysis ของ Hayes (2013b)



การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม PROCESS conditional analysis ตามแบบจำลองที่ 8 จะได้ผลการวิเคราะห์ออกมา 3 ส่วนดังนี้

ส่วนแรก เป็นผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุที่มีความพอเพียงในตนเองเป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรอำนาจ ( $b_1$ ) ความชอบธรรม ( $b_2$ ) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความชอบธรรม ( $b_3$ ) เป็นตัวแปรอิสระ โดยมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการครอบงำและการยอมตาม ( $b_4$ ) โดยผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 10

ส่วนที่สอง เป็นผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุที่มีระยะห่างทางสังคมเป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรอำนาจ ( $b_5$ ) ความชอบธรรม ( $b_6$ ) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความชอบธรรม ( $b_7$ ) และความพอเพียงในตนเอง ( $b_8$ ) เป็นตัวแปรอิสระ โดยมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการครอบงำและการยอมตาม ( $b_9$ ) โดยผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 11

ส่วนที่สาม เป็นการวิเคราะห์ตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งจะขอยกไปแสดงผลต่อไป

ตารางที่ 10

การวิเคราะห์ตัวแปรถดถอยเชิงพหุของตัวแปรอำนาจ ความชอบธรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความชอบธรรม ที่มีต่อความพอเพียงในตนเอง โดยควบคุมอิทธิพลของการครอบงำและการยอมตาม

การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ		สัญลักษณ์	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	ค่าความคลาด
ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น		คะแนนดิบ	เคลื่อนมาตรฐาน
ความพอเพียงใน ตนเอง	อำนาจ	$b_1$	-2.06	1.19
	ความชอบธรรม	$b_2$	-1.09	.94
	อำนาจ x ความชอบธรรม	$b_3$	3.35*	1.36
	การครอบงำและการยอมตาม	$b_4$	0.028	.0157

\* $p < .05$

## ตารางที่ 11

การวิเคราะห์ตัวแปรถดถอยเชิงพหุของตัวแปรอำนาจ ความชอบธรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความชอบธรรม ความพอใจในตนเองที่มีต่อระยะห่างทางสังคม โดยควบคุมอิทธิพลของการครอบงำและการยอมตาม

การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ		สัญลักษณ์	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนดิบ	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น			
ระยะห่างทางสังคม	อำนาจ	$b_5$	-0.883	1.66
	ความชอบธรรม	$b_6$	-2.49*	1.30
	อำนาจ x ความชอบธรรม	$b_7$	4.39*	1.91
	ความพอใจในตนเอง	$b_8$	0.273*	.127
	การครอบงำและการยอมตาม	$b_9$	-0.007	.021

\* $p < .05$

## การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เมื่อบุคคลมีอำนาจและมีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลที่ไร้อำนาจแต่มีความชอบธรรม

สมมติฐานที่ 2 เมื่อบุคคลไร้อำนาจและไม่มีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลมีอำนาจแต่ไม่มีความชอบธรรม

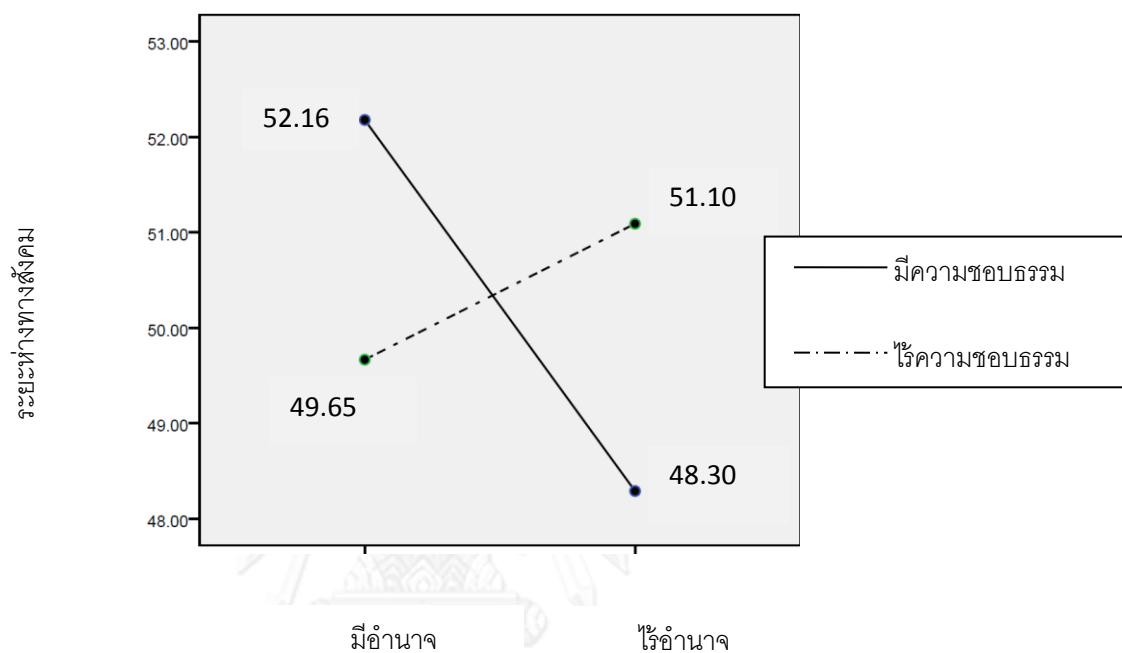
สำหรับสมมติฐานที่ 1 และ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม PROCESS conditional analysis พบว่า ตัวแปรบุคลิกภาพการครอบงำและการยอม ซึ่งเป็นตัวแปรร่วม (covariate) ไม่มีอิทธิพลต่อระยะห่างทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ( $b_9 = -.007$ ,  $SE = .021$ ,  $p = .736$ ) ดังแสดงในตารางที่ 11

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวร่วม ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรอำนาจไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรระยะห่างทางสังคม ( $b_5 = -.833$ ,  $SE = 1.66$ ,  $p = .597$ ) และตัวแปรความชอบธรรมไม่มีอิทธิพลหลักต่อตัวแปรระยะห่างทางสังคม ( $b_6 = -2.49$ ,  $SE = 1.30$ ,  $p = .058$ ) อย่างไรก็ตาม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอำนาจและความชอบธรรมส่งผลต่อตัวแปรระยะห่างทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ( $b_7 =$

4.39,  $SE = 1.91$ ,  $p = .023$ ) ดังแสดงผลในตารางที่ 11 และเมื่อนำผลของปฏิสัมพันธ์มาแสดงเป็นเส้นกราฟจะพบว่า เส้นกราฟตัดกันดังแสดงใน ภาพที่ 7

ภาพที่ 7

ระยะห่างทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอำนาจและความชอบธรรมแตกต่างกัน



การวิเคราะห์ในเบื้องต้นแสดงให้เห็นแต่เพียงว่า ตัวแปรอำนาจและความชอบธรรมส่งผลต่อระยะห่างทางสังคมแต่ไม่ได้บอกว่าจะส่งผลอย่างไร ขั้นตอนต่อไปจะต้องทำการเปรียบเทียบอิทธิพลหลักอย่างง่าย (Simple Main Effect Test) โดยใช้การเปรียบเทียบต่าง (contrast) เพื่อหาข้อสรุปของสมมติฐานที่ 1 และสมมติฐานที่ 2 ต่อไป

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาแสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรบุคลิกภาพการครอบงำและยอมตามซึ่งเป็นตัวแปรร่วมแล้ว เงื่อนไขมีอำนาจและความชอบธรรมทำให้ตัวแปรระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น ( $M = 52.16$ ,  $SE = 1.14$ ) เมื่อเทียบกับเงื่อนไขไร้อำนาจที่มีความชอบธรรม ( $M = 48.30$ ,  $SE = 1.13$ ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบอิทธิพลหลักอย่างง่ายพบว่า ความแตกต่างของระยะห่างทางสังคมระหว่างกลุ่มเงื่อนไขทั้งสองกลุ่มข้างต้นมีนัยสำคัญ ( $p = .036$ ) ดังตารางที่ 12 และ 13 ผลการวิเคราะห์นี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์พบด้วยว่า แม้สถิติเชิงพรรณนาจะแสดงว่า เงื่อนไขไร้อำนาจและไร้ความชอบธรรมทำให้ตัวแปรระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น ( $M = 51.10$ ,  $SE = 1.13$ ) เมื่อเทียบกับเงื่อนไขมีอำนาจและไร้ความชอบธรรม ( $M = 49.65$ ,  $SE = 1.12$ ) แต่การวิเคราะห์อิทธิพลหลัก



อย่างง่ายพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p = .388$ ) ดังแสดงในตารางที่ 12 และ 13 ผลการวิเคราะห์นี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2

ตารางที่ 12

ค่ามัธยฐานเลขคณิต ( $M$ ) และค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ( $SE$ ) ของระยะห่างทางสังคมจำแนกตามเงื่อนไขการมีอำนาจอย่างชอบธรรม ไร้อำนาจอย่างชอบธรรม มีอำนาจอย่างไร้ความชอบธรรม และไร้อำนาจอย่างไร้ความชอบธรรม คำนวณโดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการครอบงำและยอมตาม

เงื่อนไข	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	$M$	$SE$
มีอำนาจอย่างชอบธรรม	28	41	62	52.16	1.14
ไร้อำนาจอย่างชอบธรรม	33	41	66	51.10	1.13
มีอำนาจอย่างไร้ความชอบธรรม	30	38	59	49.65	1.12
ไร้อำนาจอย่างไร้ความชอบธรรม	31	42	61	48.30	1.00

หมายเหตุ ค่าพิสัยที่เป็นไปได้คือ 10 - 90

ตารางที่ 13

ผลการเปรียบเทียบอิทธิพลหลักอย่างง่ายของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม โดยควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการครอบงำและการยอมตาม

ความชอบธรรม	กลุ่มเงื่อนไข (I)	กลุ่มเงื่อนไข (J)	ผลต่างค่าเฉลี่ย (I - J)	$SE$
มีความชอบธรรม	มีอำนาจ	ไร้อำนาจ	3.86	1.82
	ไร้อำนาจ	มีอำนาจ	-3.86	1.82
ไร้ความชอบธรรม	มีอำนาจ	ไร้อำนาจ	-1.44	1.67
	ไร้อำนาจ	มีอำนาจ	1.44	1.67

$p < .05$ .

สมมติฐานที่ 3 อำนาจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง

ในการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 3 จำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์อิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อความพอเพียงในตนเองเสียก่อน ซึ่งได้แสดงผลการวิเคราะห์ไว้ในตารางที่ 10 แล้ว

ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรบุคลิกภาพการครอบงำและการยอม ซึ่งเป็นตัวแปรร่วม (covariate) ไม่มีอิทธิพลต่อความพอเพียงในตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ( $b_4 = 0.028$ ,  $SE = .015$ ,  $p = .059$ ) ดังแสดงในตารางที่ 10

เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรร่วม ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรอำนาจไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรความพอเพียงในตนเอง ( $b_1 = -2.06$ ,  $SE = 1.19$ ,  $p = .087$ ) และตัวแปรความชอบธรรมไม่มีอิทธิพลหลักต่อตัวแปรความพอเพียงในตนเอง ( $b_2 = -1.09$ ,  $SE = 0.945$ ,  $p = .247$ ) อย่างไรก็ตาม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอำนาจและความชอบธรรมส่งผลต่อตัวแปรความพอเพียงในตนเองอย่างมีนัยสำคัญ ( $b_3 = 3.35$ ,  $SE = 1.36$ ,  $p = .015$ ) กล่าวคือ ความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นสรุปได้ว่า มีความเป็นไปได้ที่อำนาจและความชอบธรรมจะมีอิทธิพลต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความพอเพียงในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่าน อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่า ความพอเพียงในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านจริง ต้องทำการวิเคราะห์เพื่อหาหลักฐานทางตรงในผลการวิเคราะห์ที่ได้จากโปรแกรม PROCESS conditional analysis ในส่วนที่สาม ต่อไป

ส่วนที่ 3 ของการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม PROCESS conditional analysis ตามแบบจำลองที่ 8 แสดงผลของอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังตารางที่ 14 และตารางที่ 15

ตารางที่ 14

อิทธิพลทางตรงของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรม

เงื่อนไข	อิทธิพลทางตรง	$p$	LLCI	U
ไร้ความชอบธรรม	-0.8830	.597	-4.1862	2.4
มีความชอบธรรม	3.50	.053	-.0554	7.0

## ตารางที่ 15

อิทธิพลของความพอใจเพียงในตนเองในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคม ภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรม

เงื่อนไข	อิทธิพลทางตรง	Boot SE	LLCI	ULCI
ไร้ความชอบธรรม	-.5644	.4517	-1.6988	.0197
มีความชอบธรรม	.3516	.4418	-.2115	1.718

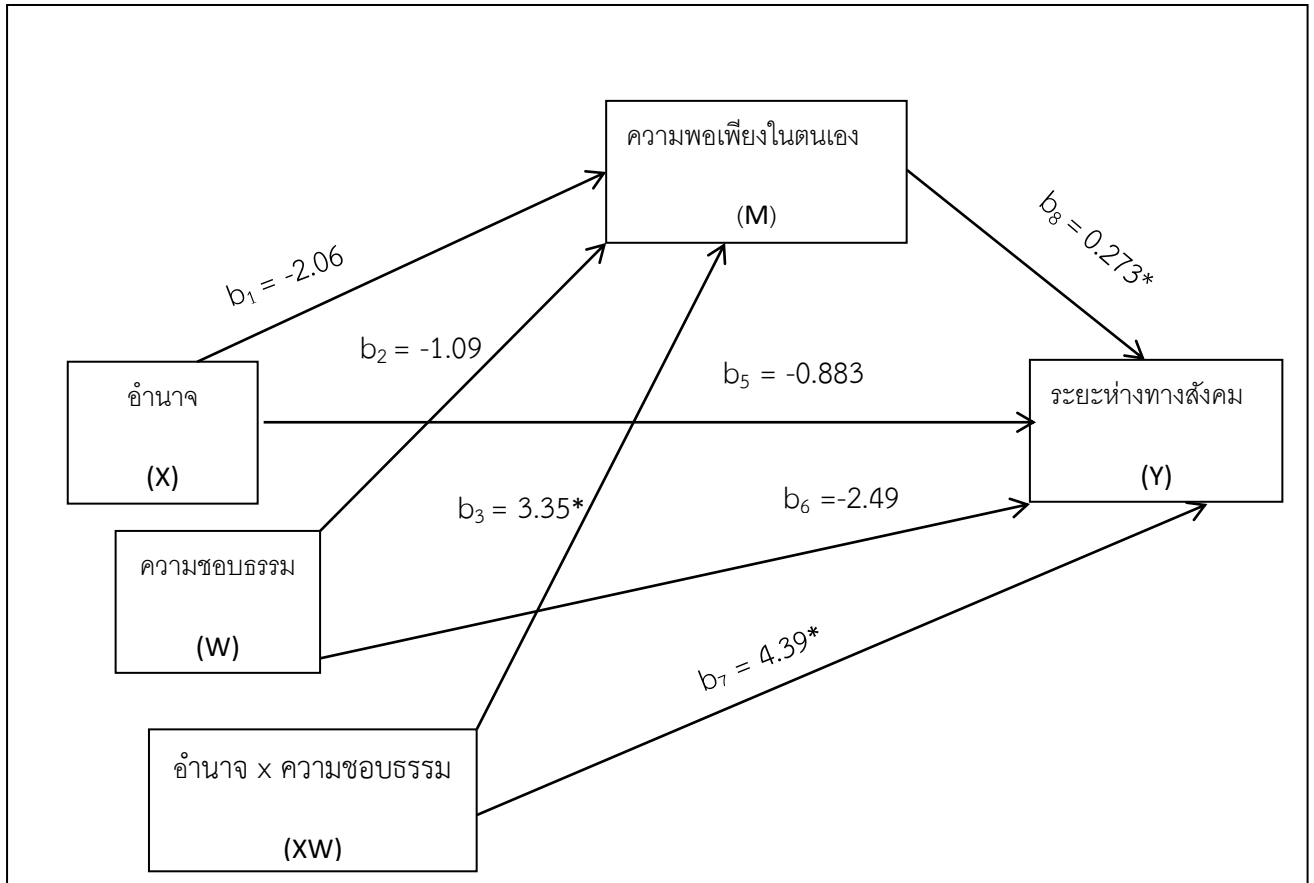
ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมพบว่า ภายใต้เงื่อนไขไร้ความชอบธรรมมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่อิทธิพลทางตรงของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมจะมีค่าเท่ากับ 0 (ระดับความเชื่อมั่น 95 %) เมื่อพิจารณาค่าขอบบนและขอบล่างของความเชื่อมั่น [ $p = .597, -4.1862 < 0 < 2.4$ ] ในทำนองเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ยังพบด้วยว่า ภายใต้เงื่อนไขมีความชอบธรรม มีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่อิทธิพลทางตรงของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมจะมีค่าเท่ากับ 0 (ระดับความเชื่อมั่น 95 %) เมื่อพิจารณาค่าขอบบนและขอบล่างของความเชื่อมั่น [ $p = .053, -.0554 < 0 < 7.0$ ] ดังแสดงในตาราง 14

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของความพอใจเพียงในตนเองในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคม ภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรมพบว่า มีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่อิทธิพลของความพอใจเพียงในตนเองในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคมจะมีค่าเท่ากับ 0 (ระดับความเชื่อมั่น 95 %) เมื่อพิจารณาค่าขอบบนและขอบล่างของความเชื่อมั่น ( $-1.698 < 0 < 0.0197$ ) ในทำนองเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ยังพบด้วยว่า ภายใต้เงื่อนไขมีความชอบธรรม ของความพอใจเพียงในตนเองในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคมจะมีค่าเท่ากับ 0 (ระดับความเชื่อมั่น 95 %) เมื่อพิจารณาค่าขอบบนและขอบล่างของความเชื่อมั่น ( $-.2115 < 0 < 1.718$ ) ดังแสดงในตาราง 15

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ความพอใจเพียงในตนเองไม่ได้เป็นตัวแปรส่งผ่านในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคม อย่างไรก็ตาม ความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอใจเพียงในตนเอง กล่าวคือ สมมติฐานได้รับการสนับสนุนเพียงบางส่วน

สำหรับการวิเคราะห์ทั้งหมด เราสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ดังภาพที่ 8  
ภาพที่ 8

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล



\* $p < .05$ .

### สรุปการทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อสรุปข้างต้นสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังตาราง  
ที่ 16

ตารางที่ 16

### สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อที่	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1	เมื่อบุคคลมีอำนาจและมีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลที่ไร้อำนาจแต่มีความชอบธรรม	สนับสนุนสมมติฐาน

ข้อที่	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
2	เมื่อบุคคลไร้อำนาจและไม่มีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลมีอำนาจแต่ไม่มีความชอบธรรม	ไม่สนับสนุนสมมติฐาน
3	อำนาจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง	สนับสนุนสมมติฐานเพียงบางส่วน



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY

## บทที่ 4

### อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมต่อระยะห่างทางสังคม : การศึกษาอิทธิพลส่งผ่านของความพอเพียงในตนเอง” สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ดังนี้

**สมมติฐานข้อที่ 1** เมื่อบุคคลมีอำนาจและมีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลที่ไร้อำนาจแต่มีความชอบธรรม

**ผลการวิจัย** สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 พบว่า ตัวแปรบุคลิกภาพการครอบงำและการยอม ซึ่งเป็นตัวแปรร่วม (covariate) ไม่มีอิทธิพลต่อระยะห่างทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ( $b_0 = -.007, SE = .021, p = .736$ ) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรร่วม ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรอำนาจไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรระยะห่างทางสังคม ( $b_5 = -.833, SE = 1.66, p = .597$ ) และตัวแปรความชอบธรรมไม่มีอิทธิพลหลักต่อตัวแปรระยะห่างทางสังคม ( $b_6 = -2.49, SE = 1.30, p = .058$ ) อย่างไรก็ตาม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอำนาจและความชอบธรรมส่งผลต่อตัวแปรระยะห่างทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ( $b_7 = 4.39, SE = 1.91, p = .023$ )

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ยังพบด้วยว่า เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการครอบงำและยอมตามแล้ว เงื่อนไขมีอำนาจและความชอบธรรมทำให้ตัวแปรระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น ( $M = 52.16, SE = 1.14$ ) เมื่อเทียบกับเงื่อนไขไร้อำนาจที่มีความชอบธรรม ( $M = 48.30, SE = 1.13$ ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบอิทธิพลหลักอย่างง่ายพบว่า ความแตกต่างของระยะห่างทางสังคมระหว่างกลุ่มเงื่อนไขทั้งสองกลุ่มข้างต้นมีนัยสำคัญ ( $p = .036$ )

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lammers และคณะ (2011) ที่พบว่าอำนาจที่ชอบธรรมทำให้ความรู้สึกพอเพียงในตนเองเพิ่มขึ้นมาได้เมื่อเปรียบเทียบกับภาวะไร้อำนาจที่ชอบธรรมและทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นเนื่องจากว่า อำนาจนั้นทำให้รู้สึกว่าคุณเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงกับคนอื่น ๆ และ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกพอเพียงในตนเองเพิ่มมากขึ้นแล้วก็จะลดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นลงไป เช่น ชอบที่จะทำกิจกรรมคนเดียว หรือช่วยเหลือผู้อื่นน้อยลง เป็นต้น ในขณะที่ งานวิจัยของ Vohs และคณะ (2006; 2008) ทำการทดลองและพบว่า การครอบครองทรัพยากรต่างๆ เช่น เงิน มีผลทำให้การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นลดลงเช่นเดียวกัน ในบริบทของสังคมโลกปัจจุบัน เงินนั้นมีสถานะใกล้เคียง

และสื่อนัยถึงอำนาจอย่างแนบแน่นและบุคคลที่มีเงินก็มักจะมีอำนาจด้วย กระทั่งนักวิชาการบางสำนักสร้างมโนทัศน์ธนาธิปไตย (plutocracy) หรือระบบสังคมที่ผู้มีเงินเป็นผู้ที่มีอำนาจเพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจสังคม ประเทศไทยเองก็มีการนำมโนทัศน์นี้มาใช้ในการอธิบายสังคมเช่นเดียวกัน (ชำนาญ จันทร์เรือง, 2552) หากพิจารณาความใกล้ชิดของเงินและอำนาจในมุมมองข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Vohs และคณะ (2006; 2008) ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยในข้อนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยใหม่ๆ หลายชิ้น อาทิ Inesi Gruenfield และ Galinsky (2012) ที่พบว่า อำนาจมีแนวโน้มที่จะบั่นทอนสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยผู้มีอำนาจมีแนวโน้มที่จะระแวงระวังความสัมพันธ์ที่มีกับคนอื่นๆ มากขึ้น เช่นเดียวกับกับ Gwinn Judd และ Park (2013) ที่พบว่า ผู้มีอำนาจมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการลดทอนความเป็นมนุษย์ (dehumanization) ในตัวคนอื่นๆ ซึ่งหากพิจารณาจะพบว่าการลดทอนความเป็นมนุษย์ หรืออีกนัยหนึ่งคือการรับรู้บุคคลอื่นในลักษณะที่เป็นนามธรรมมากขึ้นนั้นมีความใกล้เคียงกับมโนทัศน์ว่าด้วยระยะห่างทางสังคมอยู่ไม่น้อย

ข้อสังเกตสำคัญประการหนึ่งในการวิจัยในครั้งนี้คือ ความชอบธรรมมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการแสดงอิทธิพลของอำนาจ ดังจะเห็นว่าในทุกๆ กรณีของ อำนาจไม่มีอิทธิพลหลักต่อความพอใจเพียงในตนเองและระยะห่างในสังคมอย่างมีนัยสำคัญเลย อำนาจจะส่งผลต่อความพอใจเพียงในตนเองและระยะห่างในสังคมได้ก็ต่อเมื่อมีความชอบธรรมเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Lammers และคณะ (2011) ที่พบเช่นเดียวกันว่า อำนาจและความชอบธรรมมีผลทำให้ความพอใจเพียงในตนเองเพิ่มขึ้นและส่งผลให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นด้วย แต่นักวิจัยกลุ่มนี้มีวิธีการวัดระยะห่างทางสังคมในวิธีอื่นๆ ด้วย เช่น แนวโน้มในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น

**สมมติฐานข้อที่ 2** เมื่อบุคคลไร้อำนาจและไม่มีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลมีอำนาจแต่ไม่มีความชอบธรรม

**ผลการวิจัย** ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 2 พบว่า จากผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 พบว่า ตัวแปรบุคลิกภาพการครอบงำและการยอม ซึ่งเป็นตัวแปรร่วม (covariate) ไม่มีอิทธิพลต่อระยะห่างทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ( $b_9 = -.007$ ,  $SE = .021$ ,  $p = .736$ ) เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรร่วม ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรอำนาจไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรระยะห่างทางสังคม ( $b_5 = -.833$ ,  $SE = 1.66$ ,  $p = .597$ ) และตัวแปรความชอบธรรมไม่มีอิทธิพลหลักต่อตัวแปรระยะห่างทางสังคม ( $b_6 = -2.49$ ,  $SE = 1.30$ ,  $p = .058$ ) อย่างไรก็ตาม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอำนาจและความชอบธรรมส่งผลต่อตัว

แปรระยะห่างทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ( $b_7 = 4.39, SE = 1.91, p = .023$ ) เช่นเดียวกับสมมติฐานที่ 1

แต่เมื่อทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างพบว่า เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการครอบงำและยอมตามแล้ว แม้เงื่อนไขไร้อำนาจและไร้ความชอบธรรมจะทำให้ตัวแปรระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น ( $M = 51.10, SE = 1.13$ ) เมื่อเทียบกับเงื่อนไขมีอำนาจและไร้ความชอบธรรม ( $M = 49.65, SE = 1.12$ ) แต่การวิเคราะห์อิทธิพลหลักอย่างง่ายพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p = .388$ )

ผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 2 นี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lammers และคณะ (2011) ที่พบว่า การไร้อำนาจที่ไม่ชอบธรรมจะทำให้ความพอใจในตนเองและระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีอำนาจอย่างไม่ชอบธรรม โดยนักวิชาการกลุ่มนี้ให้อธิบายว่า เมื่อบุคคลต้องอยู่ในสถานะไร้อำนาจที่ไม่ชอบธรรมแล้ว เขาก็มีแนวโน้มที่จะไม่มั่นใจในระเบียบของอำนาจและรู้สึกต่อต้าน ทำให้ต้องรู้สึกพึงตนเองและมีความพอใจในตนเองเพิ่มมากยิ่งขึ้น ยังผลให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นในที่สุด ในทางตรงข้าม หากผู้มีอำนาจตระหนักถึงอำนาจที่ไม่ชอบธรรมเขาเองก็จะมีความรู้สึกกระอักกระอ่วนใจ และวิตกกังวลต่ออำนาจที่มีอยู่ ความวิตกกังวลนี้เองจะนำไปสู่ความไม่มั่นใจในอำนาจของตนเอง และนำไปสู่การสูญเสียความรู้สึกพอใจในตัวเองจนทำให้ระยะห่างทางสังคมลดลงในที่สุด

การที่สมมติฐานไม่ได้รับการสนับสนุนมีความเป็นไปได้ว่า อาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามาส่งผลต่ออิทธิพลของอำนาจที่มีต่อความพอใจในตนเองและระยะห่างทางสังคม งานวิจัยของ Chen Bo Zhong และคณะ (2006) พบว่า อำนาจจะส่งผลอย่างไรขึ้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางวัฒนธรรมและบริบททางสังคมแต่ละแห่งด้วย โดยนักวิจัยกลุ่มนี้พบว่า อิทธิพลของอำนาจในสังคมตะวันตกที่วัฒนธรรมมุ่งเน้นในเรื่องของความเป็นปัจเจกบุคคลกับอิทธิพลของอำนาจในสังคมตะวันออกที่วัฒนธรรมมุ่งเน้นเรื่องส่วนรวมนั้น ทำให้คนมีพฤติกรรมตอบสนองต่ออำนาจไม่เหมือนกัน ดังนั้นการศึกษาอิทธิพลของอำนาจจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเงื่อนไขทางวัฒนธรรมและสังคมด้วย แม้การศึกษาวิจัยนี้จะไม่ได้สนใจตัวแปรเช่นเดียวกับที่ Chen Bo Zhong และคณะ (2006) สนใจ แต่งานของนักวิชาการกลุ่มนี้ก็ชวนให้ครุ่นคิดถึงความเป็นไปได้ที่อิทธิพลของวัฒนธรรมจะเข้ามาส่งผลต่อพฤติกรรมในเชิงอำนาจได้

งานวิจัยเป็นจำนวนมากชี้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่อยู่ภายใต้วัฒนธรรมแบบอำนาจนิยมที่ซึ่งการเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่ไร้ความชอบธรรมเป็นเรื่องที่ปรากฏทั่วไป และสังคมไทยเองก็มีแนวโน้มที่จะยอมรับกับความไร้ชอบธรรมนั้นได้ง่าย ธนศวร์ เจริญเมือง(2554) ยกตัวอย่างรูปธรรมให้เห็นว่า กิจกรรมรับน้องในมหาวิทยาลัยเป็นภาพสะท้อนวัฒนธรรมอำนาจนิยมที่ชัดเจนในสังคมไทย



โดยคนไทยมักจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้มีอำนาจอย่างง่ายตาย แม้ว่าคำสั่งนั้นจะไม่สมเหตุสมผลก็ตาม ในภาพที่ใหญ่ขึ้น สมชาย ปรีชาศิลปกุล (2551) ชี้ให้เห็นว่า สังคมไทยนั้นเป็นสังคมที่ยอมรับและเคยชินกับการใช้อำนาจของรัฐ แม้ว่าอำนาจดังกล่าวจะขัดกับหลักนิติธรรมก็ตาม ยิ่งไปกว่านี้ ความเคยชินกับอำนาจยังซึมลึกกระทั่งปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมในระบบกฎหมายซึ่งเป็นสถาบันหลักทางสังคมหรืองานของเกษียร เตชะพีระ (2547) ที่วิเคราะห์ไว้ว่า สังคมไทยนิยมวิธีแก้ปัญหาแบบอำนาจนิยมที่ยึดเอาผลลัพธ์เป็นหลัก โดยมักไม่ใส่ใจกับความไม่ชอบธรรมของวิธีการเท่าไรนัก

สำหรับถึงการทดลองครั้งนี้ แม้การวางเงื่อนไขจะกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกถึงความไม่ชอบธรรมในการจัดสรรตำแหน่งหัวหน้าและลูกน้องได้ แต่ก็มีความเป็นไปได้ที่ว่าความไม่ชอบธรรมนั้นก็ไม่ได้ส่งผลอะไรมากนักในแง่ของการรับรู้และการกระทำที่เกิดขึ้น เพราะชินชากับสภาวะการใช้อำนาจอย่างไม่ชอบธรรมที่เห็นได้ทั่วไปอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม การทดสอบว่าปัจจัยเชิงวัฒนธรรมส่งผลต่ออิทธิพลของอำนาจตามที่อธิบายข้างต้นหรือไม่อยู่นอกเหนือขอบเขตของงานวิจัยชิ้นนี้

แม้สมมติฐานที่ 2 ในการวิจัยครั้งนี้จะไม่ได้รับการสนับสนุน แต่หากผลการวิจัยคงจะมีประโยชน์ในแง่ของการเปิดพื้นที่ทางวิชาการ และโจทย์ใหม่ๆ ในการศึกษาเรื่องอำนาจต่อไปในอนาคตอยู่บ้างไม่มากก็น้อย

**สมมติฐานที่ 3** อำนาจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง

#### ผลการวิจัย สมมติฐานไม่ได้รับการสนับสนุนเพียงบางส่วน

สมมติฐานที่ 3 เป็นสมมติฐานที่ทำการทดสอบต่อเนื่องมาจากสมมติฐานที่ 1 และสมมติฐานที่ 2 โดยเป็นการทดสอบว่า ความพอเพียงในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านอิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคมหรือไม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า ภายใต้เงื่อนไขไร้ความชอบธรรมมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่อิทธิพลทางตรงของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมจะมีค่าเท่ากับ 0 (ระดับความเชื่อมั่น 95 %) เมื่อพิจารณาค่าขอบบนและขอบล่างของความเชื่อมั่น [ $p = .597, -4.1862 < 0 < 2.4$ ] ในทำนองเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ยังพบด้วยว่า ภายใต้เงื่อนไขมีความชอบธรรม มีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่อิทธิพลทางตรงของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมจะมีค่าเท่ากับ 0 (ระดับความเชื่อมั่น 95 %) เมื่อพิจารณาค่าขอบบนและขอบล่างของความเชื่อมั่น [ $p = .053, -.0554 < 0 < 7.0$ ] ดังแสดงในตาราง 14

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของความพอเพียงในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคม ภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรมพบว่า มีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่อิทธิพลของความพอเพียงในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคมจะมีค่าเท่ากับ 0

(ระดับความเชื่อมั่น 95 %) เมื่อพิจารณาค่าขอบบนและขอบล่างของความเชื่อมั่น ( $-1.698 < 0 < 0.0197$ ) ในทำนองเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ยังพบด้วยว่า ภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรม ของความพอเพียงในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและระยะห่างทางสังคมจะมีค่าเท่ากับ 0 (ระดับความเชื่อมั่น 95 %) เมื่อพิจารณาค่าขอบบนและขอบล่างของความเชื่อมั่น ( $-.2115 < 0 < 1.718$ ) ดังแสดงในตาราง 15

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่อำนาจและความชอบธรรมมีอิทธิพลต่อระยะห่างทางสังคม โดยข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรม อิทธิพลทางตรงที่ได้จากการวิเคราะห์อิทธิพลของอำนาจที่มีต่อระยะห่างทางสังคมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่ก็มีระดับนัยสำคัญที่ใกล้เคียงมาก ( $p = .053$ ) นั้นหมายความว่า หากยึดหลักการตีความนัยสำคัญทางสถิติอย่างเคร่งครัดแล้ว ภายใต้เงื่อนไขความชอบธรรม อำนาจไม่ได้มีอิทธิพลทางตรงต่อระยะห่างทางสังคม กล่าวคือ สมมติฐานที่สามไม่ได้รับการสนับสนุน อย่างไรก็ตาม หากตีความนัยสำคัญทางสถิติอย่างผ่อนปรน คงจะไม่เป็นการเกินเลยไปนักหากจะสรุปว่า ผลการทดลองที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มของความเป็นไปได้ที่ของการส่งผ่านอิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ยังพบด้วยว่า ตัวแปรความพอเพียงในตนเองเป็นตัวทำนายระยะห่างทางสังคมที่มีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย  $b_8 = 0.273$  ( $p = .021$ ) นั้นหมายความว่า ถ้าความพอเพียงในตนเองเพิ่มขึ้นระยะห่างทางสังคมก็จะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

แม้ว่าสมมติฐานที่สามจะไม่ได้รับการสนับสนุน แต่จากผลการทดลองในภาพรวมทั้งหมดสามารถกล่าวได้ว่า มีแนวโน้มที่ยังอำนาจและความชอบธรรมสูงเพียงใด ระยะห่างทางสังคมก็จะเพิ่มขึ้นมากเท่านั้นซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีที่บอกว่า เมื่อมีอำนาจเพิ่มขึ้นก็จะทำให้รู้สึกว่าคุณเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงกับคนอื่น ๆ และ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกพอเพียงในตนเองเพิ่มมากขึ้นแล้วก็จะลดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นลงไป หรือก็คือระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นนั่นเอง

การที่อำนาจเพิ่มขึ้นทำให้ความพอเพียงในตนเอง และระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่าง (approach/inhibition theory) ที่นำเสนอโดย Keltner Gruenfeld และ Anderson (2003) ซึ่งเสนอว่า เมื่อบุคคลมีอำนาจเพิ่มมากขึ้นจะมีพฤติกรรมแบบการเข้าใกล้ (approach) หมายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในเชิงรุก (action) การสนับสนุนตัวเอง (self promotion) ในมาเชื่อมโยงกับการทดลองจะพบว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีอำนาจเพิ่มขึ้นจะแสดงพฤติกรรมหรือปฏิริยาแบบเข้าใกล้ผ่านความพอเพียงในตนเองที่เพิ่มขึ้น และความพอเพียงในตนเองที่เพิ่มขึ้นก็มีผลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นด้วยนั่นเอง

หากมองในบริบทของงานวิชาการ ในด้านหนึ่ง แม้อัตราการพบในงานวิจัยนี้จะอยู่ในขอบข่ายของทฤษฎีการเข้าใกล้และการถอยห่างซึ่งเป็นหนึ่ง

ในทฤษฎีหลักที่ใช้ในการศึกษาเรื่องอำนาจ แต่ในอีกด้านหนึ่ง การวิจัยนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอำนาจในมิติใหม่ๆ ด้วยเช่นกัน ในปัจจุบัน การศึกษาในหัวข้อว่าด้วยอำนาจเป็นหัวข้อที่มีความสลับซับซ้อนและมีความหลากหลายเป็นอย่างยิ่งในหลายศาสตร์หลากหลายสาขาวิชา กล่าวเพียงเฉพาะหัวข้อว่าด้วย “อำนาจและระยะห่างทางสังคม” ในสาขาจิตวิทยาทางสังคมก็มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก อาทิ ผลงานของ Magee และ Smith (2013) ที่พยายามจะสร้างทฤษฎีระยะห่างทางสังคมของอำนาจ (The Social Distance Theory of Power) เพื่อใช้อธิบายกลไกการทำงานของอำนาจและระยะห่างทางสังคม อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีข้างต้นเป็นข้อเสนอที่ใหม่มากและยังต้องถกเถียงและอภิปรายกันต่อไป

ในบริบทของการนำไปประยุกต์ใช้ในโลกรจริง งานวิจัยชิ้นนี้อาจมีประโยชน์ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้มีอำนาจในสังคมในปัจจุบันที่มีเงื่อนไขต่างๆ มีความซับซ้อนเป็นอย่างมาก และภายใต้ความซับซ้อนดังกล่าว ‘อำนาจ’ และ ‘ความชอบธรรม’ เป็นคำที่ถูกพูดถึงมากที่สุดคู่หนึ่งในสังคมไทยทุกวันนี้

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

#### วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความพอเพียงในตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่าน

#### สมมติฐานของการวิจัย

1. เมื่อบุคคลมีอำนาจและมีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลที่ไร้อำนาจแต่มีความชอบธรรม
2. เมื่อบุคคลไร้อำนาจและไม่มีมีความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น เทียบกับบุคคลมีอำนาจแต่ไม่มีมีความชอบธรรม
3. อำนาจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง

#### ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (independent variables) : อำนาจ (power) จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1.1 การมีอำนาจ

1.1.2 การไร้อำนาจ

2. ตัวแปรกำกับ (moderating variables) : ลักษณะความชอบธรรม (legitimacy) แบ่งได้ เป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การมีความชอบธรรม

2.2 การไม่มีความชอบธรรม

3. ตัวแปรส่งผ่าน (mediating variables) : ความพอเพียงในตนเอง (self-sufficiency)

4. ตัวแปรตาม (dependent variable) : ระยะห่างทางสังคม (social distance)

## วิธีดำเนินการวิจัย

### กลุ่มตัวอย่าง

#### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนามาตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด คือ นักศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น จำนวน 63 คน แบ่งเป็นเพศชาย 37 คน และเพศหญิง 26 คน

#### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ นิสิตในระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 122 คน แบ่งเป็นเพศชาย 68 คน และเพศหญิง 54 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรการวัดความพอเพียงในตนเอง (self-sufficiency) ที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ Lammers และคณะ (2011)
2. มาตรการระยะห่างทางสังคมที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ Lammers และคณะ (2011) และ Vohs, Mead และ Goode (2006)
3. แบบวัดความรู้สึกรู้สึกมีอำนาจและความชอบธรรมที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ Lammers และคณะ (2011)
4. แบบสอบถามครอบคลุมง่ายตาม พัฒนาขึ้นตามแนวทางของ ชูติมา กังทอง (2551) และ อภิขญา ไชยวุฒิกมลวานิช และ ภัทรา พิทักษานนท์กุล (2011)

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาตรการวัดที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพทั้งหมดมาเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตชั้นปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 122 คน โดยผู้เข้าร่วมการทดลองจะเข้าร่วมการทดลองในห้องทดลองและถูกสุ่มเข้าสู่ภายใต้เงื่อนไขที่วางไว้ทั้ง 4 เงื่อนไข คือ

- เงื่อนไขที่ 1 ผู้มีอำนาจที่มีความชอบธรรม โดยผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้คะแนนรอบงำสูงและได้ถูกแจ้งว่าเป็นผู้มีคะแนนรอบงำสูง แล้วได้รับการชี้แจงจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทหัวหน้า
- เงื่อนไขที่ 2 ผู้ไร้อำนาจที่ไม่ชอบธรรม โดยผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้คะแนนรอบงำสูงและได้ถูกแจ้งว่าเป็นผู้มีคะแนนรอบงำสูง แล้วได้รับการชี้แจงจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทลูกน้อง

เงื่อนไขที่ 3 ผู้ไร้อำนาจที่ชอบธรรม โดยผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้คะแนนรอบงำต่ำและถูกบอกว่าเป็นผู้มีคะแนนรอบงำต่ำและได้รับการชี้แจงจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทลูกน้อง

เงื่อนไขที่ 4 ผู้มีอำนาจที่ไม่ชอบธรรม โดยผู้เข้าร่วมการทดลองที่ได้คะแนนรอบงำต่ำและถูกบอกว่าเป็นผู้มีคะแนนรอบงำต่ำ แล้วได้รับการชี้แจงจากสถานการณ์จำลองให้รับบทบาทหัวหน้า

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดลองครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบการวางเงื่อนไขของการทดลอง (manipulation check) เพื่อทำการทดสอบว่าการวางเงื่อนไขการทดลองมีประสิทธิภาพหรือไม่ ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในการวิเคราะห์

2. ในการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 และ 2 ที่ว่า บุคคลที่มีอำนาจและมีความชอบธรรมทำให้มีระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น และ บุคคลที่ไร้อำนาจและไม่มีความชอบธรรมทำให้มีระยะห่างทางสังคมเพิ่มมากขึ้น การวิเคราะห์จะแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

2.1 ในการวิเคราะห์อิทธิพลของอำนาจและความชอบธรรมที่มีต่อระยะห่างทางสังคม ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ตามแนวทางของ Hayes (2013a) โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ PROCESS conditional analysis ซึ่งเป็นโปรแกรมเสริมของโปรแกรมเอสพีเอสสำหรับวินโดวส์ ทั้งนี้สำหรับการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม PROCESS conditional analysis ผู้วิจัยจะใช้แบบจำลองที่ 8 ตามที่ระบุไว้ใน Hayes (2013b)

2.2 ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างเงื่อนไขต่างๆ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์อิทธิพลหลักอย่างง่าย (simple main effect) ในการวิเคราะห์

3. ในการวิเคราะห์สมมติฐานที่ 3 ที่ว่า อำนาจมีอิทธิพลทางอ้อมต่อระยะห่างทางสังคม โดยมีความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอใจในตนเอง ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (multiple regression) ตามแนวทางของ Hayes (2013a) โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ PROCESS conditional analysis โดยเป็นการวิเคราะห์ต่อเนื่องจากขั้นตอนย่อยที่ 2.1

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติ (SPSS) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ นิสิตในระดับปริญญาตรี จำนวน 122 คน

## สรุปผลการวิจัย

1. การมีอำนาจและความชอบธรรมมีอิทธิพลทำให้ตัวแปรระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น ( $M = 52.16, SE = 1.14$ ) เมื่อเทียบกับเงื่อนไขไร้อำนาจที่มีความชอบธรรม ( $M = 48.30, SE = 1.13$ ) การวิเคราะห์เปรียบเทียบอิทธิพลหลักอย่างง่ายพบว่า ความแตกต่างของระยะห่างทางสังคมระหว่างกลุ่มเงื่อนไขทั้งสองกลุ่มข้างต้นมีนัยสำคัญ ( $p = .036$ )

2. การไร้อำนาจและการไร้ความชอบธรรมไม่มีอิทธิพลทำให้ระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้แม้ว่า แม้เงื่อนไขไร้อำนาจและไร้ความชอบธรรมจะทำให้ตัวแปรระยะห่างทางสังคมเพิ่มขึ้น ( $M = 51.10, SE = 1.13$ ) เมื่อเทียบกับเงื่อนไขมีอำนาจและไร้ความชอบธรรม ( $M = 49.65, SE = 1.12$ ) แต่การวิเคราะห์อิทธิพลหลักอย่างง่ายพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p = .388$ )

3. ความพอเพียงในตัวเองไม่ได้เป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างอำนาจและความชอบธรรมกับระยะห่างทางสังคม อย่างไรก็ตาม ความชอบธรรมเป็นตัวแปรกำกับในความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและความพอเพียงในตนเอง ( $p < .05$ )

## ข้อเสนอแนะ

1. แม้อาตรวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พัฒนาต่อเนื่องมาจากมาตรวัดของนักวิจัยในต่างประเทศ แต่เนื่องจากหัวข้อที่ศึกษายังเป็นหัวข้อที่ใหม่ยังผลให้มาตรวัดที่ใช้ยังไม่มีควมซับซ้อนมากนัก งานวิจัยในอนาคตควรพัฒนามาตรวัดที่สามารถวัดระยะห่างทางสังคมได้อย่างเที่ยงตรงแม่นยำมากขึ้น

2. ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมตัวแปรบุคลิกภาพการครอบงำและการยอมตามในขั้นตอนของการทดลอง ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาที่มีการควบคุมตัวแปรดังกล่าว เพื่อดูว่าผลที่ได้รับนั้นเหมือน หรือแตกต่างกันหรือไม่

3. การวิจัยในอนาคตควรถึงคำนึงถึงปัจจัยอย่างอื่นที่อาจส่งผลต่อตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยเชิงวัฒนธรรม และบริบทของสังคมไทยที่มีพื้นฐานของอำนาจนิยม ซึ่งอาจส่งผลทำให้กลไกการทำงานการไร้ความชอบธรรมในลักษณะที่ต่างออกไป

## รายการอ้างอิง

- Anderson, C., & Berdahl, J. L. (2002). The experience of power: Examining the effects of power on approach and inhibition tendencies. *Journal of Personality and Social Psychology, 83*(6), 1362-1377. doi: 10.1037/0022-3514.83.6.1362
- Baron, M., & Kenny, D. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology, 51*, 1173-1182. doi: 10.1037/0022-3514.51.6.1173
- Blois, K. (2010). The legitimacy of power in business-to-business relationships. *Marketing Theory, 10*(2), 161-172.
- Bodagus, E. (1925). Social distances and its origin. *Journal of Applied Sociology, 9*, 216-226.
- Brown, M. A. (2011). Learning From Service: The Effect of Helping on Helpers' Social Dominance Orientation. *Journal of Applied Social Psychology, 41*(4), 850-871. doi: 10.1111/j.1559-1816.2011.00738.x
- Chen-Bo Zhong, Magee, J. C., Maddux, W., & Galinsky, Adam D. (2006). Power, Culture, and Action: Considerations in the Expression and Enactment of Power in East Asian and Western Societies. In Y.-R. Chen (Ed.), *National Culture and Groups (Research on Managing Groups and Teams, Volume 9)* (pp. 52-73): Emerald Group Publishing Limited.
- Cornelis, I., & Van Hiel, A. (2006). The impact of cognitive styles on authoritarianism based conservatism and racism. *Basic and Applied Social Psychology, 28*(1), 37-50. doi: 10.1207/s15324834basp2801\_4
- Cross, S. E., Gore, J. S., & Morris, M. L. (2003). The Relational-Interdependent Self-Concept, Self-Concept Consistency, and Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology, 85*(5), 933-944. doi: 10.1037/0022-3514.85.5.933
- Does Elevated Power Lead to Approach and Reduced Power to Inhibition? Comment on Keltner, Gruenfeld, and Anderson (2003), 111, *American Psychological Association* 808-811 (2004).
- Duckitt, J. (2006). Differential Effects of Right Wing Authoritarianism and Social Dominance Orientation on Outgroup Attitudes and Their Mediation by Threat From and Competitiveness to Outgroups. *Personality and Social Psychology Bulletin, 32*(5), 684-696.



- Duriez, B., & Van Hiel, A. (2002). The march of modern fascism. A comparison of social dominance orientation and authoritarianism. *Personality and Individual Differences, 32*(7), 1199-1213. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/S0191-8869\(01\)00086-1](http://dx.doi.org/10.1016/S0191-8869(01)00086-1)
- Fodor, E. M. (1984). The power motive and reactivity to power stresses. *Journal of Personality and Social Psychology, 47*(4), 853-859. doi: 10.1037/0022-3514.47.4.853
- Forsyth, D. R. (2010). *Group Dynamic* (Fifth ed.). Belmont: Wasworth Cengage Learning.
- Freeman, C. S. (1997). *Arts of Power: Statecraft and Diplomacy*. Washington States Institute of Peace Press
- Galinsky, A. D., Magee, J. C., Inesi, M. E., & Gruenfeld, D. H. (2006). Power and Perspectives Not Taken. *Psychological Science, 17*(12), 1068-1074. doi: 10.1111/j.1467-9280.2006.01824.x
- Georgesesen, J. C., & Harris, M. J. (1998). Why's My Boss Always Holding Me Down? A Meta-Analysis of Power Effects on Performance Evaluations. *Personality and Social Psychology Review, 2*(3), 184-195. doi: 10.1207/s15327957pspr0203\_3
- Gruenfeld, D. H., Inesi, M. E., Magee, J. C., & Galinsky, A. D. (2008). Power and the objectification of social targets. *Journal of Personality and Social Psychology, 95*(1), 111-127. doi: 10.1037/0022-3514.95.1.111
- Gwinn, J. D., Judd, C. M., & Park, B. (2013). Less power = less human? Effects of power differentials on dehumanization. *Journal of Experimental Social Psychology, 49*(3), 464-470. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jesp.2013.01.005>
- Heaven, P. C. L., Organ, L.-A., Supavadeeprasit, S., & Leeson, P. (2006). War and prejudice: A study of social values, right-wing authoritarianism, and social dominance orientation. *Personality and Individual Differences, 40*(3), 599-608. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2005.08.005>
- Höpfl, H. M. (1999). Power, authority and legitimacy. *Human Resource Development International, 2*(3), 217-234. doi: 10.1080/13678869900000024
- Howell, D. (2009). *Statistical Methods in Psychology* (7th ed.). Belmont WasworthCengage Learning.
- Inesi, M. E., Gruenfeld, D. H., & Galinsky, A. D. (2012). How power corrupts relationships: Cynical attributions for others' generous acts. *Journal of Experimental Social Psychology, 48*(4), 795-803. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jesp.2012.01.008>
- Johnson, C. S., & Lammers, J. (2012). The powerful disregard social comparison information. *Journal of Experimental Social Psychology, 48*(1), 329-334. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jesp.2011.10.010>

- Karkoulian, S., Messarra, L., & Sidani, M. (2009). Correlates of the bases of power and the big five personality traits: an empirical investigation. *Journal of Organizational Culture, Communications and Conflict*, 13(2), 71-82.
- Keltner, D., Gruenfeld, D. H., & Anderson, C., & Berdahl, J. . (2003). Power, approach, and inhibition. *Psychological Review*, 110, 265-284.
- Kipnis, D. (1972). Does power corrupt? *Journal of Personality and Social Psychology*, 24(1), 33-41. doi: 10.1037/h0033390
- Kray, L. J., Reb, J., Galinsky, A. D., & Thompson, L. (2004). Stereotype Reactance at the Bargaining Table: The Effect of Stereotype Activation and Power on Claiming and Creating Value. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30(4), 399-411.
- Lammers, J., Galinsky, A. D., Gordijn, E. H., & Otten, S. (2008). Illegitimacy Moderates the Effects of Power on Approach. *Psychological Science*, 19(6), 558-564.
- Lammers, J., Galinsky, A. D., Gordijn, E. H., & Otten, S. (2011). Power Increases Social Distance. *Social Psychological and Personality Science*.
- Lammers, J., & Stapel, D. A. (2010). Power increases dehumanization. *Group Processes & Intergroup Relations*.
- Lee, F., & Tiedens, L. Z. (2001). 2. Is it lonely at the top?: The independence and interdependence of power holders. *Research in Organizational Behavior*, 23(0), 43-91. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/S0191-3085\(01\)23003-2](http://dx.doi.org/10.1016/S0191-3085(01)23003-2)
- Lin, N., Vaughn, J., & Ensel, W. (1981). Social resources and occupational status. *Social Forces*, 59(4), 1163-1181.
- Lippa, R., & Arad, S. (1999). Gender, Personality, and Prejudice: The Display of Authoritarianism and Social Dominance in Interviews with College Men and Women. *Journal of Research in Personality*, 33(4), 463-493. doi: <http://dx.doi.org/10.1006/jrpe.1999.2266>
- Liviatan, I., Trope, Y., & Liberman, N. (2008). Interpersonal similarity as a social distance dimension: Implications for perception of others' actions. *Journal of Experimental Social Psychology*, 44(5), 1256-1269. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jesp.2008.04.007>
- Magee, J. C., & Galinsky, A. D. (2008). 8 Social Hierarchy: The Self-Reinforcing Nature of Power and Status. *The Academy of Management Annals*, 2(1), 351-398. doi: 10.1080/19416520802211628
- Magee, J. C., Galinsky, A. D., & Gruenfeld, D. H. (2007). Power, Propensity to Negotiate, and Moving First in Competitive Interactions. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 33(2), 200-212.

- Magee, J. C., Milliken, F. J., & Lurie, A. R. (2010). Power Differences in the Construal of a Crisis: The Immediate Aftermath of September 11, 2001. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *36*(3), 354-370.
- Magee, J. C., & Smith, P. K. (2013). The Social Distance Theory of Power. *Personality and Social Psychology Review*, *17*(2), 158-186.
- Mayhew, B. H., McPherson, J. M., Rotolo, T., & Smith-Lovin, L. (1995). Sex and Race Homogeneity in Naturally Occurring Groups. *Social Forces*, *74*(1), 15-52.
- Megargee, E. I. (1969). Influence of sex roles on the manifestation of leadership. *Journal of Applied Psychology*, *53*(5), 377-382. doi: 10.1037/h0028093
- Moskowitz, D. S., Suh, E. J., & Desaulniers, J. (1994). Situational influences on gender differences in agency and communion. *Journal of Personality and Social Psychology*, *66*(4), 753-761. doi: 10.1037/0022-3514.66.4.753
- Nell, V., & Strumpfer, D. J. W. (1978). The Power Motive, Power, and Fear of Weakness. *Journal of Personality Assessment*, *42*(1), 56-62. doi: 10.1207/s15327752jpa4201\_8
- Nicol, A. A. M. (2007). Social dominance orientation, right-wing authoritarianism, and their relation with alienation and spheres of control. *Personality and Individual Differences*, *43*(4), 891-899. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2007.02.014>
- Pratto, F., Sidanius, J., Stallworth, L. M., & Malle, B. F. (1994). Social dominance orientation: A personality variable predicting social and political attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology*, *67*(4), 741-763. doi: 10.1037/0022-3514.67.4.741
- Rodríguez-Bailón, R., Moya, M., & Yzerbyt, V. (2000). Why do superiors attend to negative stereotypic information about their subordinates? Effects of power legitimacy on social perception. *European Journal of Social Psychology*, *30*(5), 651-671. doi: 10.1002/1099-0992(200009/10)30:5<651::AID-EJSP13>3.0.CO;2-O
- Russell, B. (1938). *Power*. London: Allen & Unwyn.
- Sidanius, J., Pratto, F., Van Laar, C., & Levin, S. (2004). Social Dominance Theory: Its Agenda and Method. *Political Psychology*, *25*(6), 845-880. doi: 10.1111/j.1467-9221.2004.00401.x
- Smith, P. K., & Trope, Y. (2006). You focus on the forest when you're in charge of the trees: Power priming and abstract information processing. *Journal of Personality and Social Psychology*, *90*(4), 578-596. doi: 10.1037/0022-3514.90.4.578
- Sobel, M. (1982). Asymptotic Confidence Intervals for Indirect Effects in Structural Equation Models. *Sociological Methodology*, *13*, 290-312. doi: citeulike-article-id:10622897

- Triandis, H. C., Bontempo, R., Villareal, M. J., Asai, M., & Lucca, N. (1988). Individualism and collectivism: Cross-cultural perspectives on self-ingroup relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(2), 323-338. doi: 10.1037/0022-3514.54.2.323
- Trope, Y., & Liberman, N. (2010). Construal-level theory of psychological distance. *Psychological Review*, 117(2), 440-463. doi: 10.1037/a0018963
- Trope, Y., Liberman, N., & Wakslak, C. (2007). Construal Levels and Psychological Distance: Effects on Representation, Prediction, Evaluation, and Behavior. *Journal of Consumer Psychology*, 17(2), 83-95. doi: [http://dx.doi.org/10.1016/S1057-7408\(07\)70013-X](http://dx.doi.org/10.1016/S1057-7408(07)70013-X)
- van Kleef, G. A., Oveis, C., van der Löwe, I., LuoKogan, A., Goetz, J., & Keltner, D. (2008). Power, Distress, and Compassion: Turning a Blind Eye to the Suffering of Others. *Psychological Science*, 19(12), 1315-1322.
- Vohs, K. D., Mead, N. L., & Goode, M. R. (2006). The Psychological Consequences of Money. *Science*, 314(5802), 1154-1156.
- Vohs, K. D., Mead, N. L., & Goode, M. R. (2008). Merely Activating the Concept of Money Changes Personal and Interpersonal Behavior. *Current Directions in Psychological Science*, 17(3), 208-212.
- Wilson, D. S., Near, D., & Miller, R. R. (1996). Machiavellianism: A synthesis of the evolutionary and psychological literatures. *Psychological Bulletin*, 119(2), 285-299. doi: 10.1037/0033-2909.119.2.285
- เกษียร เตชะพีระ. (2547). บุชกับทักษิณ : ระบอบอำนาจนิยมขวาใหม่ไทย-อเมริกัน. กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- ชำนาญ จันทร์เรือง. (7 ตุลาคม 2552). ธนาธิปไตย (Plutocracy). กรุงเทพฯ: ฐรกิจ.
- ชุติมา กังทอง. (2551). ผลของการเติมเต็มและความคล้ายคลึงในพฤติกรรมครอบงำและยอมตามต่อความชอบพอ ความสบายใจ การรับรู้ความสามารถและการคุกคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา สังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนศวร์ เจริญเมือง. (2554). สภาวะอำนาจนิยมของสิ่งที่เรียกกันว่า 'การรับน้อง'. ประชาไท.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (8 มีนาคม 2554). อวสานทางการเมืองของคุณทักษิณ. มติชน.
- มงคล สงปรารงค์. (2551). ความชอบธรรมทางการเมืองของระบอบทักษิณ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท สาขาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมชาย ปรีชาศิลปกุล. (2551). ปรัชญากฎหมายอำนาจนิยมแบบไทยๆ. Retrieved 3 กุมภาพันธ์, 2557, from <http://www.openbase.in.th/http://%252Fwww.panyathai.or.th/wiki/index.php/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%AD%E0%B8%B3%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%88%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%A1%E0%B9%81%E0%B8%9A%25>

อภิขญา ไชยวฒิกรณัฒวานิช, & ภัทรา พิทักษานนทกุล. (2554). ผลของพฤติกรรมครอบงำและยอมตามของผู้  
สัมภาษณ์ต่อความจำ การคล้อยตามสิ่งชี้แนะในกระบวนซักถาม ความชอบ และความสบายใจของผู้ถูก  
สัมภาษณ์ที่มีลักษณะนิสัยครอบงำและยอมตาม. บทความนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่  
10 ในหัวข้อ "สร้างสังคมและส่งเสริมสุขภาวะด้วยจิตวิทยาเชิงบวก" ห้องประชุมคริสตัล บอลรูม โรงแรม  
แรมตวันา กรุงเทพฯ จัดโดย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY



ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
**CHULALONGKORN UNIVERSITY**

## คำชี้แจง

แบบสำรวจความนิยมเกี่ยวกับการมีอำนาจในตนเองและลักษณะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ในวิทยานิพนธ์ของนางสาวปนัดดา นวณโชติ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้ตอบแบบสำรวจตอบทุกข้อตามความรู้สึกที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด ตามที่ท่านพอจะนึกได้ ทุกคำตอบจากท่านมีความหมายต่องานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้จะเป็นความลับและไม่เกิดผลกระทบใดๆต่อตัวท่านทั้งสิ้น ผลการวิจัยจะไม่ถูกรายงานและนำเสนอเป็นรายบุคคล โดยจะรายงานเป็นภาพรวมเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยในลำดับต่อไป

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

นางสาวปนัดดา นวณโชติ

ผู้วิจัย

## ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนตอบหน้าข้อความที่ตรงกับสภาพและสภาพที่เป็นจริงของท่าน หรือเพิ่มข้อความที่เหมาะสม (โปรดตอบให้ครบทุกข้อ)

1. เพศ .....
2. อายุ .....

## ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ในตนเอง

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและโปรดตอบทุกข้อในแบบสำรวจ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย  ลงในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ

## ตัวอย่างการตอบ

ลำดับที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุด	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างมาก	เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
1	ในขณะนี้ฉันคิดว่าฉันสามารถจัดการกับปัญหาส่วนใหญ่ได้ด้วยตัวฉันเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9



แบบสอบถามนี้มี 8 ข้อ ขอให้ท่านตอบอย่างตั้งใจ ตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

ลำดับที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุด	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างมาก	เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
1	ในขณะนี้ฉันคิดว่าฉันสามารถจัดการกับปัญหาส่วนใหญ่ด้วยตัวฉันเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	ในขณะนี้ฉันคิดว่า เรื่องต่างๆ รอบตัวฉันเป็นเรื่องที่ง่ายที่จะจัดการ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	ในขณะนี้ฉันคิดว่า เรื่องต่างๆ รอบตัวฉันนั้นเป็นเรื่องยากที่จะจัดการ	1	2	3	4	5	6	7	8	9

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการทำงานร่วมกับผู้อื่น

**คำชี้แจง** โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและโปรดตอบทุกข้อในแบบสำรวจ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย  ลงในช่อง  
สี่เหลี่ยมที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ

ตัวอย่างการตอบ

ลำดับที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุด	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างมาก	เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
1	ในขณะนี้ฉันอยากจะทำกิจกรรมปริศนา อักษรไขว้ร่วมกับเพื่อนคนอื่น	1	2	3	4	5	6	7	8	9

แบบสอบถามนี้มี 10 ข้อ ขอให้ท่านตอบอย่างตั้งใจ ตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

ลำดับที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุด	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างมาก	เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
1	ในขณะนี้ฉันชอบที่จะทำกิจกรรมปริศนาอักษรไขว้เพียงคนเดียว	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	ในขณะนี้ฉันชอบที่จะทำกิจกรรมปริศนาอักษรไขว้ร่วมกับเพื่อนนิสิตคนอื่น	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่เข้าห้องเรียนเร็วและเลือกที่นั่งที่ทำให้ฉันไม่ต้องถูกรบกวนจากสิ่งรอบข้าง มากกว่า เข้าห้องเรียนพร้อมๆกันกับเพื่อน	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	ในขณะนี้ถ้าเลือกได้ฉันเลือกที่จะทำงานเป็นกลุ่ม มากกว่า ทำรายงานคนเดียว	1	2	3	4	5	6	7	8	9

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น

**คำชี้แจง** โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและโปรดตอบทุกข้อในแบบสำรวจ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย  ลงในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ

**ตัวอย่างการตอบ**

ลำดับที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุด	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างมาก	เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
1	เมื่อนึกถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นข้างหน้า ฉันรู้สึกมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น	1	2	3	4	5	6	7	8	9

แบบสอบถามนี้มี 10 ข้อ ขอให้ท่านตอบอย่างตั้งใจ ตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

ลำดับที่	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างมากที่สุด	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างมาก	เห็นด้วยอย่างมากที่สุด
1	เมื่อนึกถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นข้างหน้า ฉันรู้สึกมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	เมื่อนึกถึงสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นข้างหน้า ฉันรู้สึกมีความสำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	ฉันเห็นว่าการจัดสรรตำแหน่งหัวหน้าและลูกน้องนั้นมีความถูกต้อง	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	ฉันเห็นว่าการจัดสรรตำแหน่งหัวหน้าและลูกน้องนั้นไม่สมควร	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	ฉันเห็นว่าการจัดสรรตำแหน่งหัวหน้าและลูกน้องนั้นผิดระเบียบ	1	2	3	4	5	6	7	8	9

## คำชี้แจง

แบบสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับผู้นำฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ในวิทยานิพนธ์ของนางสาวปนัดดา นวธนโชติ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาจิตวิทยาสังคม คณะ จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยขอความกรุณาผู้ตอบแบบสำรวจตอบทุกข้อตามความรู้สึกที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด ตามที่ท่านพอจะนึกได้ ทุกคำตอบจากท่านมีความหมายต่องานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก โดยข้อมูล ที่ได้จากการสำรวจนี้จะเป็นความลับและไม่เกิดผลกระทบใดๆต่อตัวท่านทั้งสิ้น ผลการวิจัยจะไม่ ถูกรายงานและนำเสนอเป็นรายบุคคล โดยจะรายงานเป็นภาพรวมเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อ การพัฒนางานวิจัยในลำดับต่อไป

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

นางสาวปนัดดา นวธนโชติ

ผู้วิจัย

**คำชี้แจง** โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและโปรดตอบทุกข้อในแบบสอบถาม โดย กรุณาทำเครื่องหมาย **O** ลงในช่องสี่เหลี่ยมที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ หรือ เติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

ตัวอย่างการตอบ

ข้อความ	ไม่ตรง อย่างยิ่ง	ไม่ตรง	ค่อนข้าง ไม่ตรง	ตรงและ ไม่ตรง พอๆกัน	ค่อนข้าง ตรง	ตรง	ตรง อย่าง ยิ่ง
1. ฉันสามารถมอบหมายงานให้คนอื่นทำตาม หน้าที่ได้	-3	-2	<b>-1</b>	0	1	2	3
2. ฉันเข้าใจประเด็นต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว	-3	<b>-2</b>	-1	0	1	2	3

### แบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง

โปรดอ่านข้อความตามคำชี้แจงด้วยความระมัดระวังและโปรดตอบทุกข้อตามที่ตรงกับท่านมากที่สุด

#### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดเขียนเติมช่องว่าง ..... และเครื่องหมาย (/) ลงในช่อง

1. เพศ  ชาย  หญิง

2. อายุ .....

3. ชั้นปี .....

#### ตอนที่ 2 แบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อตัวเอง

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าตรงกับท่านในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องเพียงเครื่องหมาย

เดียวในแต่ละข้อ และโปรดตอบทุกข้อ

ข้อความ	ไม่ตรง อย่างยิ่ง	ไม่ตรง	ค่อนข้าง ไม่ตรง	ตรงและ ไม่ตรง พอกัน	ค่อนข้าง ตรง	ตรง	ตรง อย่าง ยิ่ง
1. ฉันสามารถมอบหมายงานให้คนอื่นทำตามหน้าที่ได้	-3	-2	-1	0	1	2	3
2. ฉันเข้าใจประเด็นต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว	-3	-2	-1	0	1	2	3
3. ฉันมักเป็นผู้เสนอข้อมูลต่างๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
4. ฉันควบคุมคนอื่นมากกว่าที่คนอื่นควบคุมฉัน	-3	-2	-1	0	1	2	3
5. ฉันหลีกเลี่ยงการพูดต่อหน้าคนมากๆ	-3	-2	-1	0	1	2	3
6. เมื่อฉันไม่เห็นด้วยกับเรื่องใดๆ ฉันหลีกเลี่ยงที่จะแสดงออกว่าไม่เห็นด้วยอย่างตรงไปตรงมา	-3	-2	-1	0	1	2	3
7. ใครๆ ต่างรู้ว่าฉันเป็นผู้มีอำนาจที่จะทำอะไรก็ได้	-3	-2	-1	0	1	2	3
8. บางครั้งฉันลังเลในการแสดงความคิดเห็น	-3	-2	-1	0	1	2	3

### ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปนัดดา นวธนโชติ เกิดเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2527 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนอัครพิทยานุกูล ในปีการศึกษา 2545 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยา ในปีการศึกษา 2549 จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท MSc Human Resource Management จากมหาวิทยาลัยเซาท์แธมป์ตัน ประเทศอังกฤษ ในปี 2553 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา สังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
CHULALONGKORN UNIVERSITY